

ouders, wat moet je er mee?

ouders, je kunt er wat mee!

Naam student: Nicole Hoedemakers
Studentnummer: 2175470

Master Special Educational Needs (M SEN)
Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg

Leerroute: Schooldecaan (SD)
Begeleid door: Mieke Wijdeveld
Datum: Mei 2012

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	4
Inleiding	5
Hoofdstuk 1 Aanleiding en probleemstelling	7
1.1 Aanleiding.....	7
1.2 Beschrijving van het probleem	7
1.3 Huidige en gewenste situatie	8
1.4 Relevantie en belang van het onderzoek	8
1.5 Verwachtingen	8
1.6 Onderzoeksvragen	9
Hoofdstuk 2 Theoretische onderbouwing	10
2.1 Loopbaankeuze algemeen	10
2.2 De rol van ouders bij loopbaankeuzes	11
2.3 Het puberbrein en loopbaankeuzes	11
2.4 Internationaal	13
2.5 Inclusie	14
Hoofdstuk 3 Onderzoeksmethodologie	16
3.1 Opbouw van het onderzoek en dataverzameling	16
3.2 Ethische verantwoording	16
3.3 Data vastleggen en analyseren	17
3.4 Validiteit, betrouwbaarheid en triangulatie	17
3.4.1 Algemeen	17
3.4.2 Enquêtes	17
Hoofdstuk 4 Data analyse en resultaten	18
4.1 Enquêtes	18
4.2 Wat vindt de leerling van de ondersteuning door ouders met betrekking tot loopbaankeuzes	18
4.3 Wat doen ouders als het gaat om loopbaankeuzes van het kind?	20
4.4 Welke rol speelt de decaan bij loopbaankeuzes?.....	22
4.4.1 Welke rol speelt de decaan bij de loopbaankeuzes volgens de leerlingen?.....	22
4.4.2 Welke rol speelt de decaan bij de loopbaankeuzes volgens de ouders?.....	23
4.4.3 Welke rol speelt de decaan bij de loopbaankeuzes volgens de mentor?	24
4.5 Wat doet de mentor als het gaat over loopbaankeuzes bij de leerling?	25
4.6 Wat is de mening van de mentor over de samenwerking tussen ouder en school met betrekking tot loopbaankeuzes van de leerling?	26

Hoofdstuk 5 Conclusies en aanbevelingen	28
5.1 Ondersteuning door ouders met betrekking tot loopbaankeuzes, volgens het kind	28
5.2 Rol van de ouders met betrekking tot loopbaankeuzes	29
5.3 Welke rol speelt de decaan daarin, volgens de leerling, ouders en mentor?	30
5.4 Wat is de mening van de mentor over de samenwerking tussen ouders en school met betrekking tot loopbaankeuzes van de leerling en welke rol speelt hij daarin?	30
5.5 Conclusies en aanbevelingen	31
Hoofdstuk 6 Evaluatie van het onderzoek	33
6.1 Reflectie op het onderzoeksproces	33
6.2 Reflectie op mijn ontwikkeling als decaan	34
6.3 Conclusie	34
Nawoord	35
Literatuurlijst	36
Begrippenlijst	37
Bijlage 1 Resultaten enquêtes	39
Bijlage 2 Schoolplan 2006-2010	76

SAMENVATTING

In dit meesterstuk heb ik onderzoek gedaan naar de samenwerking tussen school en ouders op het gebied van loopbaankeuzes van de leerling op het Sint-Maartenscollege te Maastricht.

Het onderzoek belicht de beleving en verwachtingen van de leerling, decaan en mentor.

De onderzoeksvraag die ik geformuleerd heb luidt:

Hoe is de stand van zaken met betrekking tot de samenwerking tussen school en ouders op het gebied van loopbaankeuzes van de leerling?

In de literatuur ben ik op zoek gegaan naar de rol van ouders. Wat doen zij als het gaat om loopbaankeuzes van hun kind? Uit onderzoek is gebleken dat zij een belangrijke rol hierin spelen. Ook de mentor en de decaan hebben een rol in de begeleiding van de leerling. Vanuit hun ervaring als professional hebben zij een signaalfunctie naar de ouders en kunnen zij, waar nodig, ondersteuning bieden bij de loopbaankeuzes van de leerling. In hoofdstuk twee is dit beschreven.

Daarnaast heb ik ook de praktijk onderzocht, In hoofdstuk vier heb ik deze gegevens beschreven. Ouders en leerlingen van de havobovenbouw hebben een enquête ingevuld. Tevens heb ik de mentoren vanaf klas drie bevroegd. Hiermee heb ik inzicht gekregen in de rol die ouders spelen bij loopbaankeuzes van hun kind. Daarnaast weet ik nu hoe leerlingen denken over de begeleiding en de rol van hun ouders daarin. Ook is de mening van de mentor met betrekking tot de samenwerking met ouders duidelijk geworden.

De gegevens zijn verwerkt in hoofdstuk vijf, hierin heb ik conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan om de samenwerking tussen ouders en school bij loopbaankeuzes te optimaliseren.

In mijn meesterstuk staat het onderzoek en de daarbij verkregen data beschreven. De belangrijkste uitkomst daarbij is dat ouders meer invloed hebben op loopbaankeuzes van hun kind dan gedacht. Tevens is er helderheid ontstaan over de voorwaarden waaraan school en ouders moeten voldoen om tot een optimale samenwerking te komen.

INLEIDING

ALGEMEEN

Sinds het schooljaar 2003-2004 ben ik als docent Lichamelijke Opvoeding werkzaam bij het Sint-Maartenscollege¹ in Maastricht. Daarnaast ben ik sinds twee jaar decaan op de Havo.

Het SMC is een school met ruim 2400 leerlingen en ongeveer 200 docenten. Onze school biedt alle vormen van voortgezet onderwijs aan. De vmbo-afdeling is gevestigd op een andere locatie dan de havo/vwo-afdeling.

Mijn taak als tweedelijns decaan is, onder andere, de mentoren te ondersteunen bij Loopbaanoriëntatie en –begeleiding² vanaf klas drie. LOB wordt door hen structureel in de mentorlessen gegeven.

MOTIVATIE VOOR HET ONDERZOEK

Ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs krijgen allemaal te maken met de sector- of profielkeuze, gevolgd door de studiekeuze van hun kind. De ene ouder doet verschrikkelijk zijn/haar best om dochter of zoon hierin te begeleiden, terwijl de andere ouder zegt: “ik bemoei me er niet mee, het is zijn eigen keuze.”

Uit onderzoek blijkt dat ouders invloed hebben op het keuzegedrag van hun kind. Het is echter de vraag hoe die invloed het best tot stand komt. Zijn ouders wel objectieve “adviseurs”? Zij maken hun kind dagelijks mee, voeden het op, en kennen het heel goed. Kun je dan veronderstellen dat ouders hun kind ook vanzelfsprekend goed kunnen begeleiden als het gaat om loopbaankeuzes? Daarbij komt dat een kenmerk van de puberteit, het zich afzetten tegen ouders, een duidelijke communicatie tussen ouder en kind niet gemakkelijk maakt. Pubers zullen niet snel vragen of ouders meedenken over hun studiekeuze.

Zelf ben ik ouder van een puberdochter die midden in het studiekeuzeproces staat. Ondanks alle informatie die ik heb als decaan vind ik het moeilijk een goede houding aan te nemen. Enerzijds door de twee petten die ik draag, moeder en decaan, anderzijds door de veranderende houding van mijn puberkind ten opzichte van mij als ouder. Hoe communiceer ik het beste met mijn kind? Doe ik suggesties en zo ja op welke manier? Ik herinner me dat mijn ouders me “vrij” lieten in mijn studiekeuze en hun hoop om “mijn kwaliteiten op sociaal en sportief gebied te benutten” niet op mij wilden overbrengen. Achteraf had ik gewild dat ze zich actiever ten opzichte van mij hadden opgesteld, zodat ik een “klankbord” had gehad. Maar, wil mijn dochter dat ook en is ze zich bewust van het belang van, bijvoorbeeld, een goede studiekeuze?

Ik weet dat de rol van ouders bij het keuzeproces van belang is. Dit besef wordt in de theorie rondom studie- en beroepskeuze steeds duidelijker. Mijn ervaring als mentor van vier en vijf havo is, dat er ouders zijn die zich actief opstellen ten opzichte van school, ook bij het keuzeproces van hun kind. Zij nemen contact op met de mentor bij vragen of onduidelijkheden. Zij vragen soms op eigen initiatief een gesprek aan. Er

¹ Sint-Maartenscollege wordt in dit onderzoek voortaan SMC genoemd

² Loopbaanoriëntatie en –begeleiding wordt in dit onderzoek verder LOB genoemd

* Voor de leesbaarheid van dit onderzoek gebruik ik hij en hem ook waar ik zij en haar bedoel, zowel voor mentoren als leerlingen

zijn ook ouders die minder eigen initiatief tonen in het contact naar school. Mentoren komen meestal pas later in het schooljaar in gesprek met deze ouders, omdat de cijfers van het kind daartoe vaak geen aanleiding geven. In cijferbesprekingen bij het SMC worden deze gemiddelde leerlingen overgeslagen. Ikzelf heb na elke cijferbespreking altijd contact opgenomen met alle ouders van mijn mentorleerlingen. Met name de ouders van de leerlingen zonder onvoldoendes reageerden vaak aangenaam verrast. Ze gaven aan het prettig te vinden benaderd te worden. Bij veel van hen heeft dit tot gevolg gehad dat ze sneller contact met mij opnamen wanneer ze vragen over schoolse zaken hadden.

Als decaan heb ik momenteel weinig contact met ouders, tenzij ze met vragen komen op algemene ouderavonden of mentoren of teamleiders hen doorverwijzen naar mij. Dan is duidelijk dat deze ouders begeleiding willen en heb ik een ingang om de manier waarop zij hun kind willen begeleiden in zijn keuze bespreekbaar te maken

Het is goed om binnen het SMC stil te staan bij de vraag of hier een taak voor de school ligt en op welke manier het contact met ouders geoptimaliseerd kan worden.

Met dit onderzoek wil ik zicht krijgen op de stand van zaken wat betreft de samenwerking tussen school en ouders als het gaat om loopbaankeuzes. Actoren die hierin een rol spelen zijn de leerlingen, mentoren en ouders. Als ik hier zicht op heb, krijg ik duidelijk hoe ik ouders, leerlingen en mentoren van het SMC, als decaan, handvatten kan bieden ter ondersteuning van het loopbaanproces van leerlingen.

1.1 AANLEIDING

In de media wordt de laatste jaren veel aandacht besteed aan uitval van studenten op hogere beroepsopleidingen. Volgens het CBS is de kans op uitval voor studenten met het havodiploma op zak, 25 procent. Uitval kost de overheid veel geld, bovendien wordt er talent verspild als studenten die uitvallen niet meer gaan studeren.

Ik vind dat we niet mogen accepteren dat jongeren het hoger onderwijs niet afmaken. Dit klinkt vanzelfsprekend. Natuurlijk moet de student op de juiste opleiding komen, maar gezien de hoge uitvalscijfers is er nog een lange weg te gaan.

Op het gebied van aansluiting en begeleiding zijn een paar goede ontwikkelingen te bespeuren. Bij het hoger beroepsonderwijs en voortgezet onderwijs³ lijkt het gevoel van urgentie er te zijn. Een voorbeeld: Via intakegesprekken ontstaat er een band tussen opleiding en student. Bovendien geven onderzoeken van de VU in Amsterdam (51%) en het Nationaal Studiekeuze onderzoek (48%) aan, dat scholieren vinden dat ouders de meeste invloed hebben op hun studiekeuze. Naar mijn idee wordt deze kennis nog te weinig ingezet door het voortgezet onderwijs en ook bij de vervolgopleidingen. Een goede ontwikkeling hierin is dat steeds meer vervolgopleidingen zich hiervan bewust worden. In de vorm van het organiseren van workshops over “de rol van ouders bij de loopbaankeuze”, betrekken ze ouders steeds meer bij het studiekeuze proces.

Hieruit blijkt dat loopbaankeuze een gezamenlijke verantwoordelijkheid is!

Dan merk ik als we deze ontwikkelingen doortrekken naar mijn school, dat het als ouder een hele uitdaging is je kind daarin te ondersteunen. Daarbij komt dat ik als decaan constateer dat de profielkeuze en studiekeuze door de leerlingen en ouders als “te vroeg” wordt betiteld. Leerlingen geven dit aan in de jaarlijkse enquête die door het decanaat van het SMC wordt afgenomen in de derde klassen, na de profielkeuze. Ze vinden dat ze in de les inhoudelijk nog te weinig kennis hebben van de vakken die ze in het profiel kunnen kiezen. Ouders ondersteunen deze mening. Bovendien geven ze in gesprekken met mij aan, hun kind te jong te vinden om zo’n ingrijpende keuze te laten maken. Ik zie dat in de bovenbouw ongeveer 10% van de leerlingen een ander profiel kiest, of een aanpassing van het profiel. Daarnaast merk ik, in gesprekken met collega-ouders, dat deze graag handvatten willen om hun kind(eren) te begeleiden bij loopbaankeuzes. Mijn ervaringen als ouder én als decaan zijn voor mij dan ook aanleiding om te kiezen voor dit onderzoek.

1.2 BESCHRIJVING VAN HET PROBLEEM

Om de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor loopbaankeuzes van het kind te stimuleren, is een heldere communicatie tussen ouders en school noodzakelijk. Probleem is dat het SMC in de praktijk nog niet zo ver is. De afstand tussen ouders en school is vrij groot, vind ik. De betrokkenheid van de ouders met betrekking tot schoolse zaken in het algemeen en LOB in het bijzonder, is daardoor nog niet vanzelfsprekend.

³ Hoger beroepsonderwijs en voortgezet onderwijs wordt voortaan in dit onderzoek hbo en vo genoemd

Als decaan vraag ik me af de school kan zorgen voor een optimalere samenwerking tussen mentoren en decanen van het SMC en ouders met betrekking tot het begeleiden en ondersteunen van het kind in hun loopbaankeuzes.

1.3 HUIDIGE EN GEWENSTE SITUATIE

Momenteel is er in mijn ogen geen optimale samenwerking tussen het SMC en ouders met betrekking tot LOB. De betrokkenheid van de ouders op dat vlak is niet geregeld. Ouders handelen naar eigen inzicht en geven bij mentor en mij aan, richtlijnen te willen om hun kind te kunnen begeleiden in de loopbaankeuzes. Door dit onderzoek hoop ik een beter beeld te krijgen van de begeleidingsbehoeften van leerlingen, ouders en mentoren. Door een plan van aanpak voor de school te formuleren kan ik de ouders en mentoren handvatten aanreiken, zodat er meer duidelijkheid komt in de begeleiding van de leerlingen in hun keuzeproces.

1.4 RELEVANTIE EN BELANG VAN HET ONDERZOEK

Er is veel geschreven en gepubliceerd over ouderbetrokkenheid^A, ouderparticipatie^B en de rol van ouders met betrekking tot loopbaanbegeleiding binnen het onderwijs. Er is onder andere een studiekeuze gids uitgegeven waarin ouders richtlijnen aangereikt krijgen om hun kind op weg te helpen in hun zoektocht naar een verstandige studiekeuze (2010). Er is voldoende binnenlandse- en buitenlandse literatuur beschikbaar als het gaat over de rol die ouders kunnen hebben bij loopbaankeuzes van hun kind. Daarnaast is er genoeg literatuur te vinden over samenwerking tussen school en ouders met betrekking tot loopbaankeuzes van de leerling.

In mijn onderzoek is het van belang specifieke informatie te verwerven over de behoefte die ouders en leerlingen van het SMC hebben als het gaat om ondersteuning in LOB. Voelen ouders die behoefte wel? Als die behoefte er blijkt te zijn, hoe kan ik er als decaan voor zorgen dat ouders hierbij meer betrokken kunnen worden?

Dit onderzoek kan voor verschillende betrokkenen interessant zijn.

Voor het SMC is het onderzoek van belang om in kaart te brengen of en hoe ouders een bijdrage kunnen leveren aan loopbaankeuzes van hun kind. Het schoolplan van het SMC heeft als titel: *“samen werk maken van de toekomst. Wat je leert in het VO, neem je mee voor de rest van je leven: de toekomst. Daarom is het van belang dat docenten, mentoren, decanen en schoolleiding gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor LOB. LOB moet worden gezien als een leerproces en niet alleen als een keuzeproces”* (schoolplan SMC 2006-2011). Hierin staat de rol van de ouders niet vermeld. Dat vind ik een gemis. De partijen die belang hebben bij dit onderzoek zijn in eerste instantie de leerlingen, maar ook de ouders, mentoren, decaan, zorgteam en schoolleiding.

De leerlingen die problemen hebben met het maken van een loopbaankeuze worden in de toekomst wellicht beter ondersteund door een samenwerking tussen ouders, mentor en decaan. Er is aandacht voor hun probleem en ze kunnen aangeven in hoeverre en door wie ze extra begeleiding wensen.

Ouders krijgen handvatten om de begeleiding van het kind bij loopbaankeuzes te optimaliseren, want uit onderzoek blijkt dat zij een grotere rol hierin spelen dan ze

denken.

Mentoren zullen beter weten hoe ze loopbaangesprekken kunnen voeren, doordat ze hierin beter aangestuurd worden door de decaan. Ook in oudercontacten hebben zij meer richtlijnen, zodat ze deze LOB-gesprekken met meer vertrouwen in zullen gaan.

Het wordt dus een onderzoek op mesoniveau.

1.5 VERWACHTINGEN

Met mijn onderzoek verwacht ik op schoolniveau tot een goede samenwerking te komen met ouders op het gebied van LOB. Bovendien verwacht ik op deze manier meer betrokkenheid van zowel mentoren, (vak)docenten als schoolleiding te bereiken bij de begeleiding van loopbaankeuzes van de leerling. De gezamenlijke verantwoordelijkheid die school en ouders hebben in de opvoeding van de leerling, maakt dat deze samenwerking belangrijk is. Het doel hiervan moet zijn dat het kind er beter van wordt.

Op het vlak van LOB denk ik aan het ontdekken van de talenten van de leerling. Ouders maken het kind elke dag mee, maar of ze ook vanzelfsprekend hun talenten kennen? Mijn verwachting is dat ouders handvatten voor de begeleiding bij deze ontdekkingsreis nodig hebben.

Mijn doel is bereikt als ik meer helderheid heb over de vraag aan welke criteria deze handvatten moeten voldoen om ouderbetrokkenheid te vergroten.

1.6 ONDERZOEKSVRAGEN

Naar aanleiding van de beschreven aanleiding en probleemstelling kom ik tot de onderstaande onderzoeksvraag:

Hoe is de stand van zaken met betrekking tot de samenwerking tussen school en ouders als het gaat om loopbaankeuzes van het kind?

Deelvragen:

1. Wat vindt de leerling van de ondersteuning door ouders met betrekking tot loopbaankeuzes?
2. Wat doen ouders als het gaat om loopbaankeuzes van het kind?
3. Welke rol speelt de decaan daarin volgens de leerling, ouders en mentor?
4. Wat is de mening van de mentor over de samenwerking tussen ouders en school met betrekking tot loopbaankeuzes van de leerling?

In dit hoofdstuk wil ik een beeld schetsen van loopbaankeuzes in het algemeen, de rol van de ouders daarin en het puberbrein in relatie tot loopbaankeuzes. Dit doe ik door een beschrijving te geven van relevante theorie.

2.1 LOOPBAANKEUZE ALGEMEEN.

Het Lissabonakkoord (2000) had een ambitieuze doelstelling. In 2010 moest de Europese Unie zijn veranderd in de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld. Mede door dit akkoord zijn studiesucces en –uitval steeds meer in de belangstelling komen te staan.

“De hoge uitval in het eerste studiejaar in het hoger onderwijs, 30 procent in het hoger beroepsonderwijs en 25 procent in het wetenschappelijk onderwijs⁴, wordt niet langer beschouwd als een gegeven, maar als een probleem dat om een oplossing vraagt (Researchned 2010, p.3).”

Het gegeven dat een flink deel van de scholieren niet meteen de goede studiekeuze maakt, vinden we terug in de bevindingen van Van Hoof en Van Kessel (2010). Dit sluit aan bij het onderzoek van Researchned. In het propedeusejaar haakt 25% van de studenten af. Twee op de vijf studenten vinden dat ze niet genoeg hebben nagedacht over hun studiekeuze.

Voor wat betreft het SMC blijken ook de oud-leerlingen van het SMC niet goed nagedacht te hebben over hun studiekeuze. Er valt 15.7% uit of switcht in het eerste jaar. Zij geven onder meer aan dat ze meer begeleiding bij hun keuze gewild hadden en zich beter hadden moeten oriënteren. Dit blijkt uit de jaarlijkse enquête die het decanaat houdt onder oud-leerlingen. Jammer genoeg is er in de enquête niet gevraagd wat ze gemist hebben in deze begeleiding en van wie ze meer begeleiding hadden gewild. Een goede reden om kritisch naar ons LOB programma te kijken en te onderzoeken van wie en hoe de leerlingen die begeleiding wil(d)len.

Dit in gedachten houdend, is het van belang is om te weten of de reeds bestaande activiteiten zinvol zijn en aansluiten op de vraag van de leerlingen.

Een voorbeeld van zo'n activiteit is de “Meet&Greet^C” die het SMC en Zuyd Hogeschool jaarlijks organiseert. In het kader van het bevorderen van de doorstroom van het vo naar het hbo, is er tussen deze twee opleidingen een samenwerkingsverband sinds 2009. Tijdens een speeddate krijgen havo vijf leerlingen de kans vragen te stellen over een opleiding bij Zuyd Hogeschool en over studeren in het algemeen.

Gebleken is dat deze vorm van voorlichting goed aansluit op de belevingswereld van de havisten. Gesprekken met deze leerlingen wijzen uit dat ze veel gehad hebben aan de informatie van de studenten, vooral met betrekking tot de inhoud van het lesprogramma en de manier van onderwijs geven. Een aantal leerlingen is bevestigd in hun keuze voor een opleiding, bij anderen sloeg de twijfel toe. De laatste groep geeft aan met hun ouders over de keuze gesproken te hebben.

⁴ Wetenschappelijk onderwijs wordt voortaan in dit onderzoek wo genoemd.

Dat heeft hun geholpen in de koppeling tussen hun capaciteiten en interesses met betrekking tot hun keuze voor een vervolgopleiding. Informatie over opleidingen en “hoe pak ik dat aan”, hebben ze in een gesprek met mij als decaan, gekregen.

Reflectie naar aanleiding van een ervaring op het gebied van LOB en hierover communiceren blijkt dus zinvol. Havoleerlingen ontdekken door deelname aan LOB-activiteiten hun eigen passie en talent. Dit vergroot hun zelfkennis. Hierbij hebben ze ondersteuning en begeleiding nodig van ouders en school.

Als het gaat over leerstijlen heeft Kolb (1984) aangegeven dat havoleerlingen meer beslissers en doeners zijn. Deze veronderstelling sluit aan bij de aanpak van praktijkgericht leren die ik afgelopen jaar heb gehanteerd bij loopbaan activiteiten en decanengesprekken. Op basis van bovenstaande bevindingen zal ik deze aanpak continueren.

2.2 DE ROL VAN OUDERS BIJ LOOPBAANKEUZES.

Ik vraag me af hoe ik als decaan kan bijdragen aan het LOB programma van het SMC. Berichten uit de media over de hoge studie uitval bij eerstejaarsstudenten, de extrakosten voor het lang-studeren en de frustratie voor de student, raken me als decaan maar ook als ouder.

Voor ouders is betrokkenheid, ondersteuning en monitoren van de ontwikkeling van het kind erg belangrijk. Leerlingen geven in gesprekken met mij aan dat ze de mening van hun ouders belangrijk vinden. Zij waarderen het luisterend oor dat ouders bieden.

Een enquête van de Vrije Universiteit van Amsterdam (2007) onder eerstejaars studenten heeft aangetoond dat ouders invloed hebben op de studiekeuze van hun kind; 51% van de studenten geeft aan dat de rol van hun ouders de doorslag heeft gegeven bij hun studiekeuze. Hier is echter onduidelijk, zoals Oomen (2010) ook aangeeft, welke activiteiten nu wel en niet van invloed zijn geweest. Onderzoek van de Startmonitor(2008-2009) heeft uitgewezen dat ouders bij 62 procent van de studenten een adviserende rol hebben gehad.

Het onderzoek van de Startmonitor versterkt de enquête van de VU en is specifieker. De wetenschap dat ouders een belangrijke adviserende rol hebben is voor mij inzichtgevender, dan alleen de constatering dat ouders “een rol” hebben gespeeld bij de studiekeuze. Echter, een adviserende rol is ook niet duidelijk want een advies kan ook “opgelegd” worden door ouders. Misschien projecteren ze hun verwachtingen op hun kind? Daarom zou ik liever zien dat ouders ondersteunen bij de studiekeuze dan dat ze adviseren.

In mijn gesprekken met leerlingen kan ik bovenstaande feiten gebruiken als aanleiding om de leerling te stimuleren zijn ouders naar hun mening te vragen.

2.3 HET PUBERBREIN EN LOOPBAANKEUZES.

Kock (2010) geeft aan dat scholen steeds meer met motivatieproblemen en uitval van leerlingen te maken hebben. Jongeren hebben een hele andere manier van leren ontwikkeld. Opgegroeid in een zap- en surfcultuur springen ze door de

aangeboden leerstof heen. De computer is niet alleen een enorme bibliotheek maar ook een belangrijk communicatie- en interactiemiddel. Wanneer wij, als opvoeders, onze leerlingen en kinderen willen begrijpen, dan moeten we beseffen dat zij opgroeien in een andere wereld dan wij gewend zijn.

In de dagelijkse praktijk vind ik dat duidelijk merkbaar. Rondlopend in het SMC, zie ik bijna elke leerling al “pingend, what’s append of twitterend in de gangen lopen....Ook in de les gebruiken ze te pas en te onpas hun gsm. Zelf krijg ik op de meest vreemde (les)tijden berichten van mijn dochters...

Ik vind dat je deze nieuwe media op een positieve manier kunt inzetten, in de les maar ook in de informatieverwerving bijvoorbeeld over vervolgopleidingen. Voor het SMC is het een uitdaging nieuwe media nog meer toe te passen in en buiten de les. bijvoorbeeld, chatten met studenten, online keuzetests, uitgebreide websites van universiteiten en hbo’s waar leerlingen, via links, gemakkelijk kunnen zoeken naar studierichtingen.

Daarbij komt dat leerlingen ook nog “gewoon puberen”. Pubers hebben de neiging dwars te liggen, omdat ze iets belangrijks te doen hebben, zegt Dean Simonton (hoogleraar Psychologie universiteit van California) in een uitzending van de VPRO “Bent U nooit puber geweest?” (18 april 2003). Het vinden van een eigen identiteit en het veroveren van een plekje in de wereld is een hele zoektocht die voor een volwassene soms moeilijk te begrijpen is. Ieder kind doet dit op eigen unieke wijze. Het tempoverschil met betrekking tot het “vinden van een identiteit” begint al in de brugklas. Het verschil in gedrag tussen jongens en meisjes is enerzijds aandoenlijk, anderzijds zal het verschil in ontwikkeling tussen jongens en meisjes in alle lessen aandachtspunt moeten zijn. Elke leerling moet optimaal kunnen profiteren van het onderwijs om zo zijn eigen individuele leer- en ontwikkelingsproces te kunnen realiseren

Luken (2011) beweert dat er op het gebied van kiezen, reflectie, zelfsturing en identiteitsvorming té veel wordt verwacht van de meeste jongeren. Het is volgens hem een sprong in het diepe, zelfs als je het als leerling, decaan, mentor of ouder goed aanpakt blijft kiezen moeilijk, zelfs vrijwel onmogelijk. Recent onderzoek ondersteunt deze uitspraak. De ontwikkeling van onze hersenen laat zien dat kinderen tot ongeveer hun 23ste levensjaar moeite hebben met het maken van weloverwogen keuzes. Gelukkig hangt succes niet af van de keus op zich, maar van de manier waarop er op voortgeborduurd wordt, dus of je ervan leert. Kuipers (2003) noemt het “loopbaanactualisatie”: “Het verwerkelijken van persoonlijke doelen en waarden in het werk, in dialoog met, en ongeacht de mogelijkheden en beperkingen van de omgeving” (Kuipers geciteerd in Luken, 2009). Wanneer je dit besef als begeleider duidelijk kunt maken, wordt kiezen, naar mijn idee, gemakkelijker. Ook ik heb deze ervaring als decaan en docent; een gesprek over de studiekeuze met een meisje of een jongen uit Havo 5 is een wereld van verschil. Vragen als “welke activiteiten heb je ondernomen voor LOB?” kunnen, sommige jongens, nauwelijks beantwoorden. Veel meisjes die ik spreek, hebben daarentegen vaak op hun 16^e/17^e jaar al een beter beeld van de vervolgopleiding en zijn beduidend bewuster bezig met het maken van keuzes, is mijn ervaring. Of die keuze een goede is, blijft nog ongewis. Mijn bevindingen als decaan worden bevestigd door de resultaten van de eerder genoemde enquête die het SMC afneemt bij oud -leerlingen in het propedeuse jaar. Meer jongens dan meisjes vallen uit en/of switchen. De jongens geven bovendien aan, pas laat te weten welke studie hen interesseert. In mijn gesprekken met leerlingen en met name jongens, kan ik deze gegevens

gebruiken als aanleiding hen te stimuleren aan de gang te gaan met hun zoektocht naar een vervolgstudie, bijvoorbeeld aan het begin van Havo 4, zoals ook in het LOB programma van het SMC is aangegeven.

Helaas wordt met de recente kennis over het puberbrein, dat nog volop in ontwikkeling is, nog betrekkelijk weinig gedaan, zowel door school als ouders. Het “breinvriendelijk leren” (Brandhoff, 2007) zoals het gebruik van mindmaps, wordt nog zelden toegepast op het SMC.

2.4 INTERNATIONAAL.

Tom Luken beschrijft in zijn oratie (2009) dat problemen in het onderwijs op het gebied van motivatie, voortijdige uitval en studierendement zich niet tot Nederland beperken. Lex Herweijer (2008) bevestigt dat Nederland tot een middengroep behoort wat betreft voortijdig schoolverlaten, samen met Duitsland, Luxemburg, Frankrijk, Engeland en België. De score ten aanzien van de uitval van deze middengroep is beter dan die van de Zuid-Europese landen, maar niet zo goed als die van de Scandinavische landen, Oostenrijk, Zwitserland en Noorwegen.” Het is moeilijk te zeggen wat de oorzaak is van deze verschillen tussen de landen, omdat de opbouw van het onderwijssysteem anders is. Het is wel zo dat jonge mannen in alle landen van de Europese Unie vaker voortijdig het onderwijs verlaten dan jonge vrouwen. Opmerkelijk is dat de daling van voortijdig schoolverlaten zoals deze zich de afgelopen jaren in Nederland heeft voorgedaan, grotendeels toe te schrijven is aan de ontwikkeling bij jonge vrouwen. Bij jonge Nederlandse mannen nam het voortijdig schoolverlaten minder af (1%) dan bij vrouwen (4%) tussen 2000 en 2006. In de andere landen van de Europese Unie is er minder verschil tussen de ontwikkeling bij jonge mannen en jonge vrouwen. Het is niet duidelijk wat de oorzaak is van dit Nederlands fenomeen. Niet alleen in Nederland blijft de ontwikkeling op het gebied van voortijdig schoolverlaten en studie-uitval achter. In de hele Europese Unie zijn de ontwikkelingen niet zoals men met het Lissabon akkoord voor ogen had.

Over de rol van ouders met betrekking tot loopbaankeuzes is in de internationale literatuur niet veel bekend. Bovendien is nauwelijks geëvalueerd wat de impact is van initiatieven om ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie te optimaliseren. Wel heeft ouderparticipatie volgens Smit (2007) een positieve invloed op het sociaal functioneren van de leerling: zijn gedrag, motivatie, sociale competenties en de relaties” (Smit geciteerd in Oomen, 2010).

Vervolgens is uit meerdere Britse en Amerikaanse onderzoeken gebleken dat ouderbetrokkenheid een positief effect heeft op werkhouding, cognitief functioneren en schoolprestatie. Dit geldt voor alle leeftijden, ongeacht de economische of etnische achtergrond en het opleidingsniveau van de ouders.

Ook onderzoek van Desforjes & Abouchaar (2003) geeft de invloed van school en ouders aan op leerlingen van verschillende leeftijden.

Het schoolsucces wordt als volgt bepaald

7-jarige: 29% door ouders+5% door school

11-jarige: 27% door ouders+21% door school

16-jarige: 14% door ouders+51% door school

Ouders spelen ook in het voortgezet onderwijs een belangrijke rol.

Robert Marzano (2003) concludeerde uit een meta-analyse op onderwijsonderzoek van de laatste 35 jaar, dat de rol van ouders één van de belangrijke succesfactoren is voor de leerprestaties van kinderen. Het is niet voor niets dat het ministerie

ouderbetrokkenheid tot speerpunt in het beleid heeft gemaakt. Of dit een succesvol beleidspunt wordt? Daar heb ik mijn twijfels over. Het is namelijk moeilijk meetbare criteria te formuleren om ouderbetrokkenheid te evalueren. Ik betwijfel tevens of ouderbetrokkenheid, mede door bezuinigingen, door de overheid zo belangrijk gevonden wordt.

2.5 INCLUSIE.

Booth en Ainscow (2007) geven aan dat steeds meer scholen op zoek zijn naar antwoorden op de vraag hoe ze kunnen omgaan met de enorme diversiteit van leerlingen. Volgens hen zien veel scholen tegenwoordig diversiteit van leerlingen niet meer als een probleem, maar als een rijkdom, als een uitdaging om samen op weg te gaan, van elkaar te leren om zo elkaar te versterken, het inclusief onderwijs.

Uit de titel van het schoolplan van het SMC uit 2006, zou je kunnen opmaken dat de school ook naar bovenstaande uitspraak streeft. Deze titel luidt: “samen werk maken van de toekomst.” Inclusiever kan niet zou je zeggen. “Samen” betekent voor mij niet alleen school en leerling maar ook ouders. Tot mijn verbazing staat nergens in het schoolplan iets over de rol van ouders. Niet in het hoofdstuk over communicatie, niet bij LOB en ook niet bij het zorgplan en zorgprofiel. Een vreemde zaak wanneer je als school **samen** werk wil maken van de toekomst?! Ik mis een formulering over de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. Allen zullen constructief samen moeten werken. Dat kan, mijns inziens, alleen als de communicatie lijnen tussen alle betrokkenen duidelijk beschreven worden in het schoolbeleid. Zoals omschreven in het schoolplan in het hoofdstuk “Begeleiding”, is voor het SMC elke leerling speciaal, of dat nu een zorgleerling is, of een “reguliere” leerling. Een zorgleerling voor het SMC is een leerling die problemen heeft die het leren belemmert. Het zorgteam biedt op het gebied van leer en sociaal-emotionele problemen en problemen die in de richting van psychiatrie (ADHD/depressieve klachten) gaan, ondersteuning. Het SMC heeft in schooljaar 2011-2012 330 zorgleerlingen.

Het SMC streeft, in mijn ogen, nog niet naar inclusief onderwijs, omdat de school en haar medewerkers nog niet zover zijn. Zij zijn nog niet genoeg bekend met het fenomeen “Passend Onderwijs.” De weg naar inclusief onderwijs zal daarom nog lang zijn, ondanks dat deze wettelijke bepaling in augustus 2012, met enige aanpassingen, ingevoerd wordt. Vooralsnog wordt alleen ingezet op een aanzet tot beleidsontwikkeling in de school rond adaptief onderwijs en zorgplicht. Collega's geven in de wandelgangen aan wel te begrijpen dat er “alweer” een onderwijs vernieuwing plaats moet vinden Door de onbekendheid met “Passend Onderwijs” zijn ze terughoudend in het uiten van hun mening.

Inclusief onderwijs kan in mijn ogen nooit opgelegd maar wel aangemoedigd worden Het is daarbij goed voor ogen te houden dat er niet alleen organisatorische en inhoudelijke veranderingen op structureel niveau moeten plaatsvinden maar vooral een fundamentele mentaliteitswijziging (Vlaamse onderwijsraad 1998), zo ook bij het SMC.

Voor mij betekent inclusief onderwijs in dit onderzoek; Niet kijken naar problemen, maar naar mogelijkheden van álle leerlingen! Ook met betrekking tot LOB heeft elke leerling recht op die begeleiding die bij hem past. Hierbij is een goede relatie tussen

school en ouders van belang, zodat elk kind een gefundeerde keuze met betrekking tot zijn loopbaan kan maken. “Ieder kind heeft recht op een goede relatie tussen school en ouders” (de Vries, 2011). Ik ondersteun deze uitspraak. Het contact tussen ouders en school dient naar mijn idee gebaseerd te zijn op openheid, respect en gelijkwaardigheid. Het doel hiervan moet zijn dat het kind er beter van wordt.

In dit hoofdstuk beschrijf ik de manier waarop ik mijn onderzoek ga opbouwen en uitvoeren. Ik vertel voor welke onderzoeksvorm ik gekozen heb, welke methoden ik heb gebruikt en waarom. Verder bespreek ik de mate van validiteit en betrouwbaarheid en leg ik uit hoe ik ben omgegaan met triangulatie.

3.1 OPBOUW VAN HET ONDERZOEK EN DATA VERZAMELING.

Mijn onderzoek is erop gericht zicht te krijgen hoe ik als decaan ervoor kan zorgen dat er meer samenwerking komt tussen medewerkers van het SMC en ouders met betrekking tot de loopbaankeuzes van de leerling.

Voordat ik tot een uiteindelijke keuze van mijn onderwerp kwam, heb ik veel gesprekken gehad met mijn collega-decaan van het vwo, enkele ouders en mijn teamleider. Daarbij komt dat de literatuur die ik gelezen heb de keuze voor dit afstudeeronderwerp versterkt heeft.

Het onderzoek is te classificeren als een survey-onderzoek. Dit onderzoek wordt in Harinck (2010) omschreven als een onderzoek dat een bepaalde populatie ondervraagt over hoe er over een onderwerp wordt gedacht.

Bij mijn onderzoek betrek ik mentoren vanaf klas drie van havo en vwo en de ouders en leerlingen van de examen en voorexamenklassen van havo. Ik wil weten hoe zij denken over de samenwerking tussen school en ouders met betrekking tot de loopbaankeuzes van de leerlingen. Zij ontvangen allen een enquête met multiple choice- en multiple respons vragen. De nadruk ligt in eerste instantie op het verzamelen van kwantitatieve gegevens, aangezien mijn doelgroep groot is.

Als decaan hoop ik, naar aanleiding van de onderzoeksresultaten, tot handvatten te komen om samenwerking tussen school en ouders bij loopbaankeuzes te optimaliseren. Het doel hiervan is dat het kind er beter van wordt.

3.2 ETHISCHE VERANTWOORDING.

Voor het verkrijgen van informatie van leerlingen, hun ouders en de mentoren ga ik gebruik maken van enquêtes die ik digitaal ga afnemen, omdat dat de meest efficiënte manier is om informatie van een grote groep respondenten te verkrijgen. Per mail verzoek ik de enquête via een link van de VO-spiegel^D in te vullen. Wanneer het aantal respondenten dreigt tegen te vallen, ben ik voornemens allen een herinneringsmail te sturen. Ouders hebben de mogelijkheid gekregen om medewerking van hun zoon/dochter aan het onderzoek te weigeren. Alle betrokkenen worden op de hoogte gesteld dat de resultaten alleen gebruikt worden voor dit onderzoek en niet met derden worden besproken. Bovendien worden de gegevens van alle genoemde informanten in dit onderzoek geanonimiseerd weergegeven. Dit maakt dat ik ethisch gehandeld heb.

3.3 DATA VASTLEGGEN EN ANALYSEREN

De gegevens uit de vragenlijsten zijn kwantitatieve gegevens. Ze worden per onderdeel procentueel weergegeven. De gegevens worden gesplitst in havo 4 en 5 leerlingen, hun ouders en mentoren van klas drie tot en met zes van havo en vwo. Ik kies ervoor om de mentoren van alle lagen te benaderen, omdat bij hen de begeleiding van loopbaankeuzes van de mentorleerling een onderdeel is van het takenpakket als mentor. Ook bij hen hoop ik aan de hand van de resultaten, informatie te krijgen over de stand van zaken als het gaat om de samenwerking met ouders. Ook hoop ik aandachtspunten te kunnen verwerven op het gebied van de ouderbetrokkenheid en de aansturing van de decaan daarin. De bewerking van de gegevens zal plaatsvinden aan de hand van “frequentieverdeling”. “Hierin wordt aangegeven hoe de respondenten verdeeld zijn over de antwoordmogelijkheden op een vraag”(Harinck, 2010, p118). Bij de verwerking van de open vragen gebruik ik de “schoenendoosmethode” (Harinck, 2010, p 122) waarbij gegevens worden weergegeven m.b.v. thema’s. Hierdoor krijg ik meer structuur in de antwoorden. De uitwerkingen zijn opgenomen in bijlage 1.

3.4 VALIDITEIT, BETROUWBAARHEID EN TRIANGULATIE

3.4.1 Algemeen.

Harinck (2010) geeft aan met betrouwbaarheid te bedoelen; de herhaalbaarheid, de nauwkeurigheid van een ‘meting’. Herhaalbaarheid betekent voor mij in dit onderzoek dat, als ik de meting bij dezelfde personen nog een keer af zou nemen, ik vrijwel dezelfde antwoorden zou krijgen. Wanneer er langere tijd tussen de eerste enquête en de herhaling zit, verwacht ik verschil in antwoorden. Dit kan bijvoorbeeld komen door de groei van een leerling in zijn (school)ontwikkeling waardoor er een veranderd beeld optreedt in dezelfde situatie.

Ik verwacht ook een andere uitkomst als de tweede enquête bij andere personen wordt afgenomen dan de eerste keer, omdat een mening verbonden is aan de persoon.

3.4.2 Enquêtes

De enquêtes worden onder grote groepen uitgezet. Afhankelijk van het aantal respondenten kun je spreken over valide en betrouwbare resultaten. Het gebruik van meerdere gegevensbronnen (ouders, leerlingen en mentoren) vergroot de waarde van de uitslag van het onderzoek en moet er, voor mij, toe bijdragen dat er een betere samenwerking tussen school en ouders komt met betrekking tot loopbaankeuzes. Doordat ik verschillende informanten gebruik en ook in de literatuur dit onderwerp bekeken heb, is er sprake van triangulatie. Daarnaast gebruik ik deze literatuur om naast de antwoorden te leggen.

De enquêtes zijn voor afname bekeken door mijn critical friend op het SMC, de teamleider van havobovenbouw van het SMC en de critical friends bij de master SEN. Dit om de vragen zo goed mogelijk te formuleren.

HOOFDSTUK 4 DATA ANALYSE EN RESULTATEN

In dit hoofdstuk beschrijf ik de resultaten van mijn enquêtes per deelvraag. Aan de hand van tabellen en schema's, presenteer ik de cijfers en breng de verschillende data met elkaar in verband.

In de bijlagen staan de enquêtes en de uitkomsten volledig beschreven. Ik wil uiteindelijk antwoord hebben op mijn hoofdvraag:

“Hoe is de stand van zaken met betrekking tot de samenwerking tussen school en ouders als het gaat om loopbaankeuzes van het kind?”

4.1 ENQUETES.

Het aantal respondenten is voor de validiteit van mijn onderzoek van belang. Bij de mentoren is deze goed. Bij de ouders en leerlingen is het aantal respondenten klein. Hiervoor geef ik in mijn reflectie in hoofdstuk 6 een verklaring

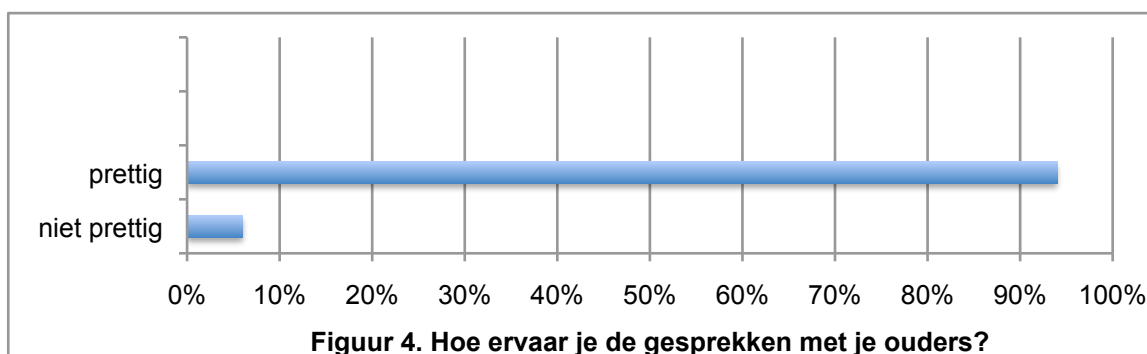
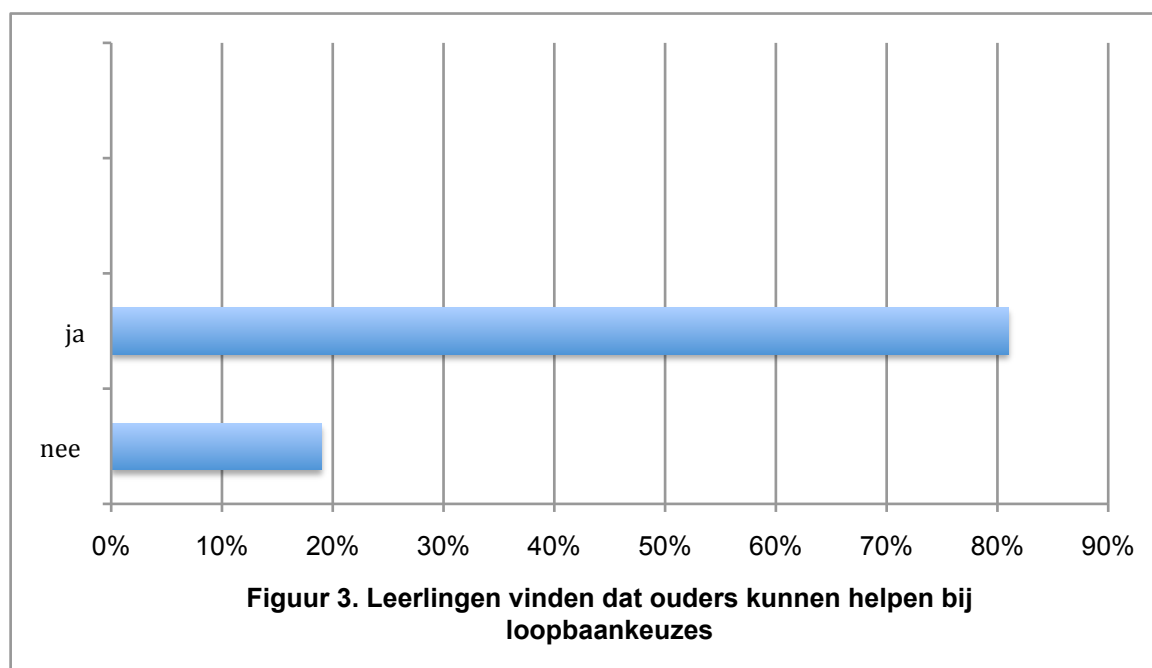
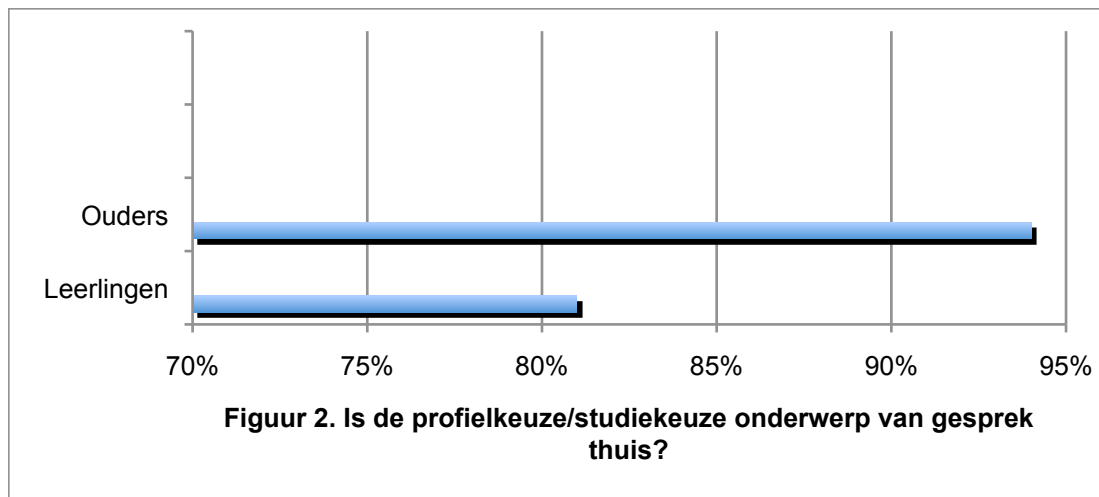
Leerlingen	299	Aantal respondenten = 84	28% van de doelgroep
Ouders	356	Aantal respondenten = 104	29% van de doelgroep
Mentoren	39	Aantal respondenten = 35	89% van de doelgroep

Figuur 1: overzicht actoren en respondenten

Bij de leerlingen hebben 57 meisjes en 27 jongens van de havo bovenbouw de enquête ingevuld, verdeeld over klas vier (42%) en klas vijf (58%). Klas of sekse gaf geen opvallende verschillen in antwoorden. Bij de mentoren was de verdeling over de verschillende lagen als volgt. Klas drie 21%, klas vier 32%, klas vijf 35% en klas zes 12 %. Ook hier geen significante verschillen tussen de verschillende lagen. Bij de ouders zijn echter wel verschillen in de verdeling van de respondenten per klassenlaag. In havo 4 reageerde 66%, instroom van tl (theoretische leerweg) naar havo 4 13%, havo 5 20% en havo 5 instroom van tl naar havo 4 1%. Wederom is ook hier geen significant verschil gevonden in antwoord per ouder van een bepaalde sekse of klas.

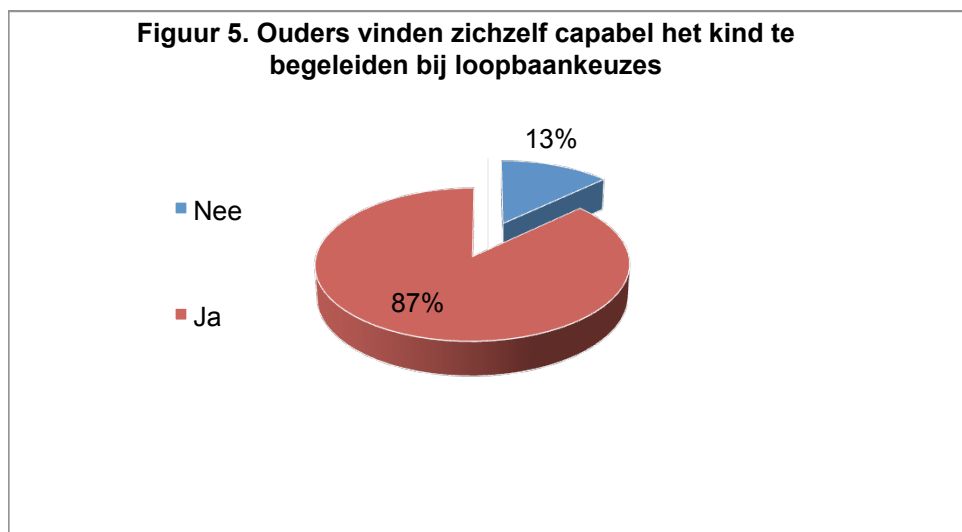
4.2. WAT VINDT DE LEERLING VAN DE ONDERSTEUNING DOOR OUDERS MET BETREKKING TOT LOOPBAANKEUZES?

Het valt op dat er thuis veel gepraat wordt over loopbaankeuzes. Leerlingen (81%) vinden dat ouders hen hiermee daadwerkelijk kunnen helpen. Onderwerp van gesprek waren voornamelijk de ambities, interesses, capaciteiten en het toekomstperspectief van het kind met betrekking tot loopbaankeuzes. 94% van de leerlingen geeft aan deze gesprekken prettig te vinden en slechts 6% vindt dit niet prettig. Zij wilden hun eigen beslissingen hierin nemen.

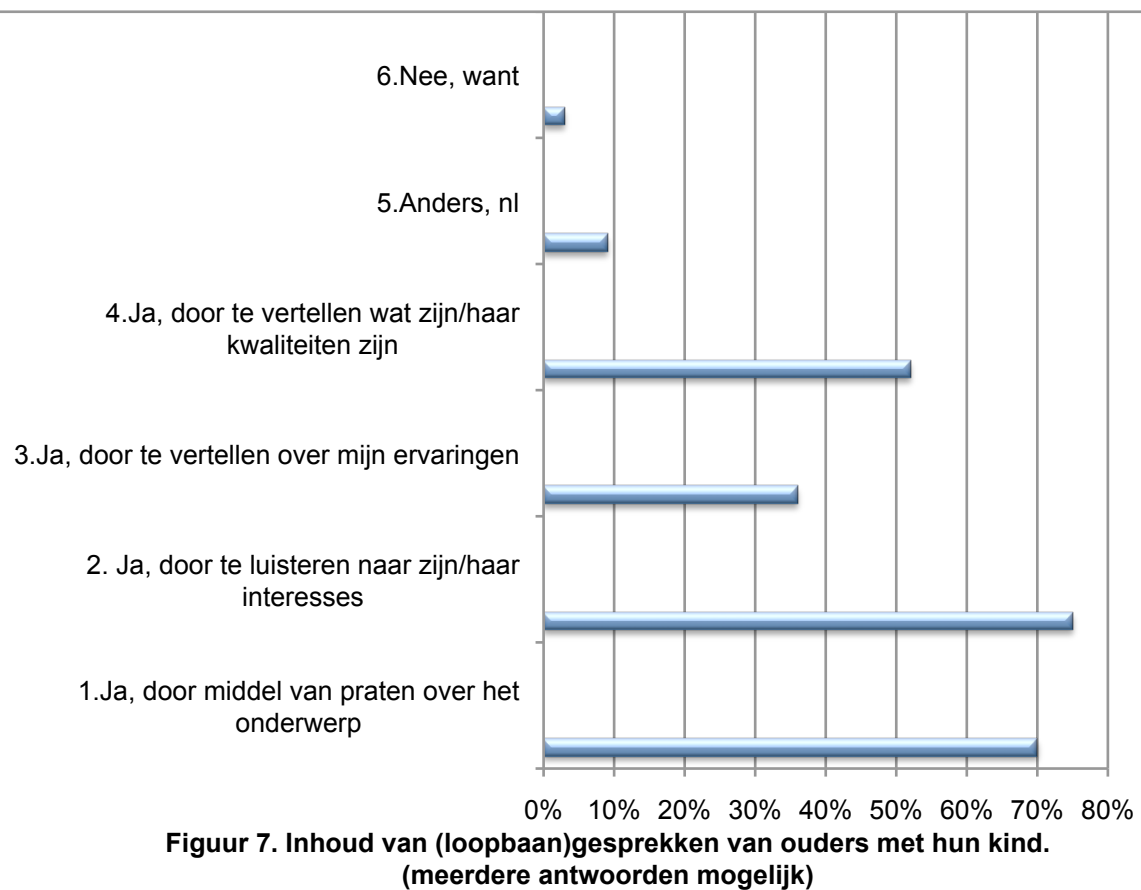

4.3 WAT DOEN ouders ALS HET GAAT OM LOOPBAANKEUZES VAN HET KIND?

Ouders geven aan dat ze vinden in staat te zijn het kind te begeleiden bij loopbaankeuzes(87%). Zij hebben hen begeleid tijdens of bij verschillende activiteiten zoals informatieavond over de profielkeuze, beroepenavond en open dagen. Evenals de leerlingen, vinden ouders het belangrijk te luisteren naar de interesses van het kind en te praten over zijn kwaliteiten. Ondanks het feit dat ouders zich in staat voelen het kind te begeleiden bij een studiekeuze, geven ze aan handvatten te willen (64%). Het is opvallend dat veel ouders informatie willen over de manier van begeleiden (43%), terwijl ze aangeven zich wel in staat te voelen hun kind te begeleiden. De kwaliteit en de inhoud van de gesprekken (figuur 7) over studiekeuze vinden ouders klaarblijkelijk belangrijk. Echter, op het gebied van begeleiding van de leerlingen vanuit school, vindt slechts 17% van de ouders dat de studiekeuze begeleiding inhoudelijk goed is. Bovendien vindt 40% de begeleiding niet intensief genoeg

Figuur 6. Handvatten

A. intensief	3%
B. niet intensief	40%
C. vond regelmatig plaats	29%
D. inhoudelijk goed	17%
E. inhoudelijk zwak	13%

Figuur 8. De begeleiding van de studiekeuze van het kind

4.4 WELKE ROL SPEELT DE DECAAN BIJ LOOPBAANKEUZES?

Hieronder beschrijf ik de vragen die de rol van de decaan belichten bij loopbaankeuzes. Om helder te krijgen welke rol de decaan voor de verschillende actoren speelt, zal ik de leerling, ouders en mentor apart behandelen.

4.4.1 Welke rol speelt de decaan bij de loopbaankeuzes volgens de leerlingen?

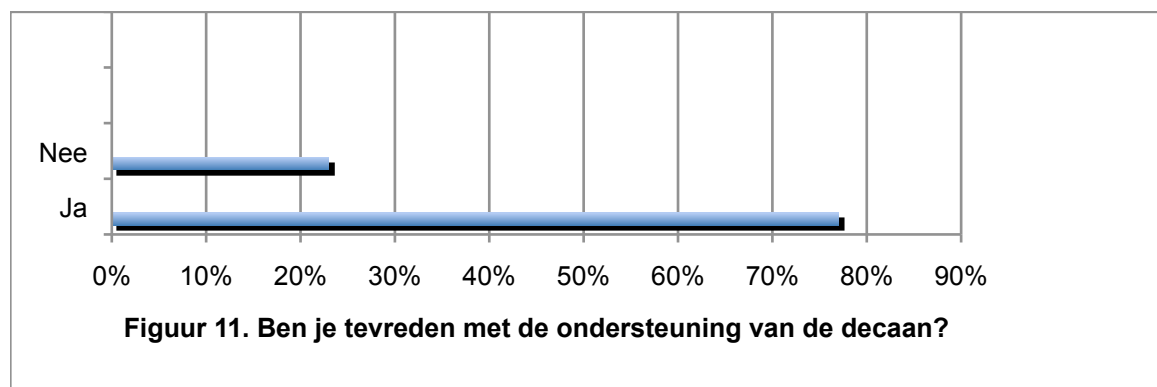
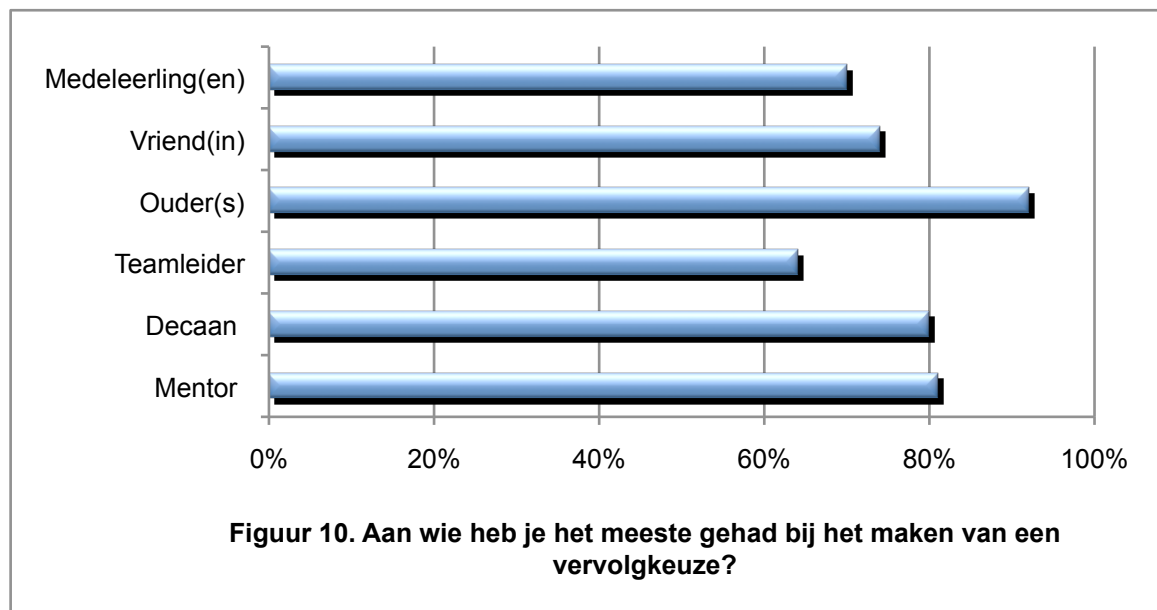
Volgens de leerlingen havo bovenbouw spelen de mentor (62%) en decaan (51%) een rol van betekenis bij de informatieverstrekking bij de profiel- en studiekeuze. Twaalf leerlingen gaven aan van iemand anders deze informatie te hebben gekregen. Ouders werden hierbij het meest genoemd. In figuur 10 zijn de antwoorden te zien op de volgende vraag: “aan wie heb je het meeste gehad bij het maken van een vervolgkeuze?” Hierbij konden meerdere antwoorden gegeven worden. De decaan speelt ook hier een rol van betekenis (80%). Opvallend is dat ouders een significant grote rol vervullen (92%). Met betrekking tot de ondersteuning van de decaan geeft, zoals te zien is in figuur 11, 77% van de leerlingen aan tevreden te zijn. De motivatie voor deze tevredenheid luidt als volgt:

- De decaan luistert en verduidelijkt veel.
- Je kunt er bijna altijd terecht voor een gesprek waarbij je advies krijgt over wat bij jou past en de haalbaarheid van je loopbaankeuze.
- Je kunt het hebben over eventuele alternatieven bij je loopbaankeuzes.

Leerlingen die niet tevreden zijn over de ondersteuning van de decaan geven aan de decaan niet te kennen en ook geen ondersteuning gehad te hebben. Twee leerlingen gaven aan geen ondersteuning nodig te hebben.

	Leerlingen
Mentor	62%
Decaan	51%
Teamleider	5%
Anders	15%

Figuur 9. Informatieverstrekking bij profiel- en studiekeuze

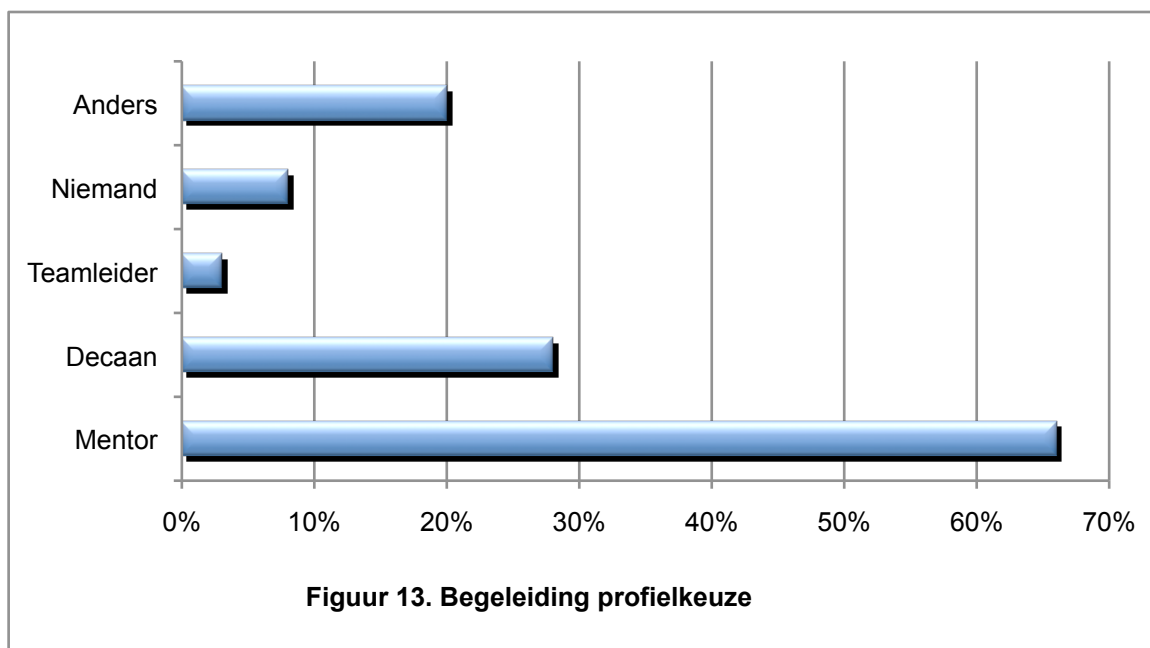

4.4.2 Welke rol speelt de decaan bij de loopbaankeuzes volgens de ouders?

Ouders geven aan (97%) geïnformeerd te zijn over de profielkeuze, evenals de studiekeuze. De studiekeuzebegeleiding gebeurt, volgens hen, voornamelijk door de mentor (52%) en de decaan (21%). In figuur 13 is te zien dat ouders vinden dat de mentor vooral de profielkeuze heeft begeleid (66%), de decaan heeft er een minder grote rol in gespeeld (28%).

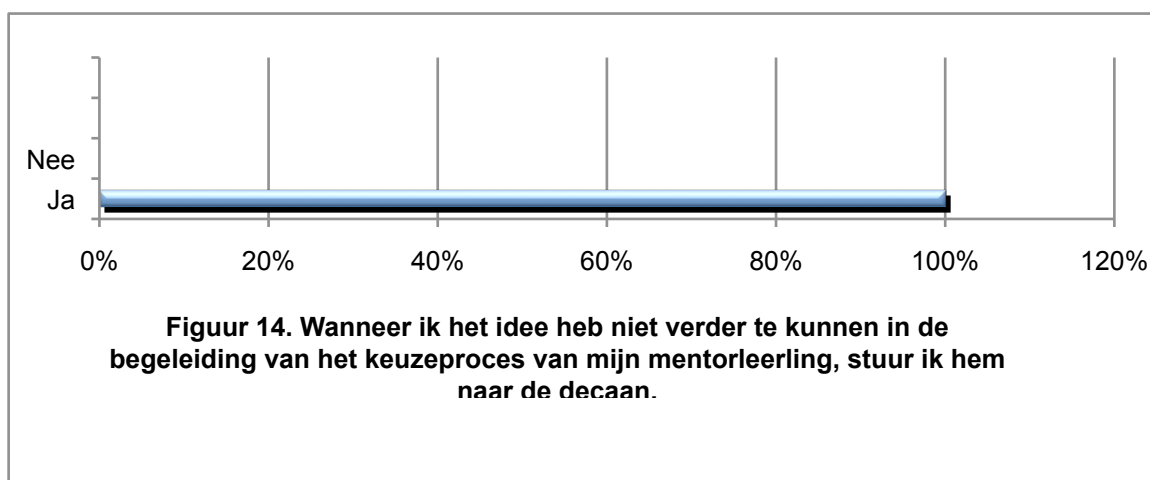
A. mentor	52%
B. decaan	21%
C. teamleider	5%
D. anders,	32%

Figuur 12. Begeleiding van de studiekeuze

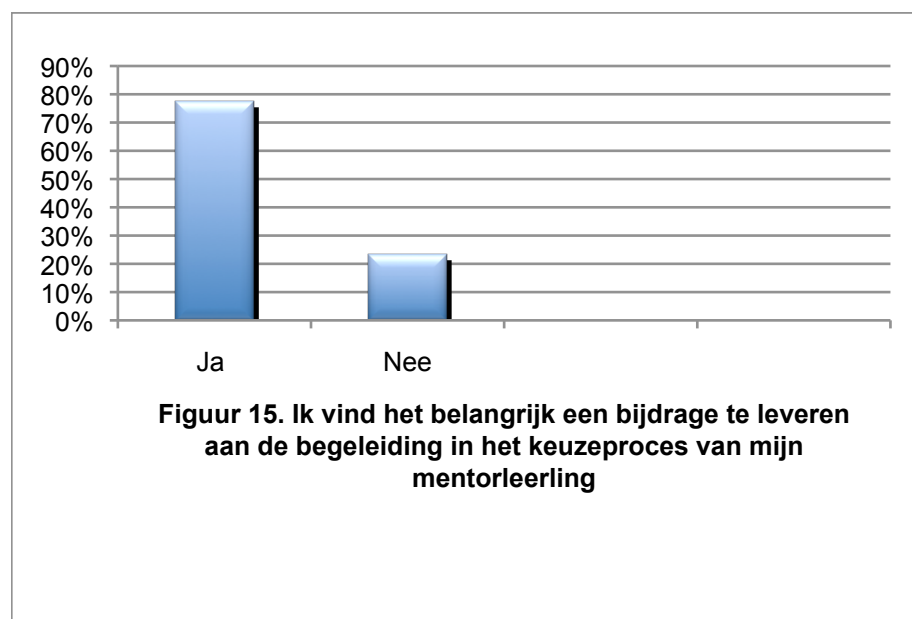
4.4.3 Welke rol speelt de decaan bij de loopbaankeuzes volgens de mentor?

De mentor is, zoals al aangegeven, de spil in het keuzeproces van de leerling. Vanaf de derde klas is de profiel- en studiekeuze een belangrijk onderdeel van de mentorlessen op het SMC. Alle mentoren geven aan dat ze, wanneer ze in dit proces niet verder kunnen, de leerling naar de decaan sturen. De inventarisering van alle antwoorden van de mentoren op de vraag: "wanneer ik het idee heb niet verder te kunnen in de begeleiding van het keuzeproces van mijn mentorleerling, stuur ik hem naar de decaan", heeft het volgende resultaat opgeleverd. "De decaan is hiervoor de aangewezen persoon. Zij heeft de kennis en kan, als gevolg daarvan, meer informatie over alternatieven en vervolgopleidingen geven."

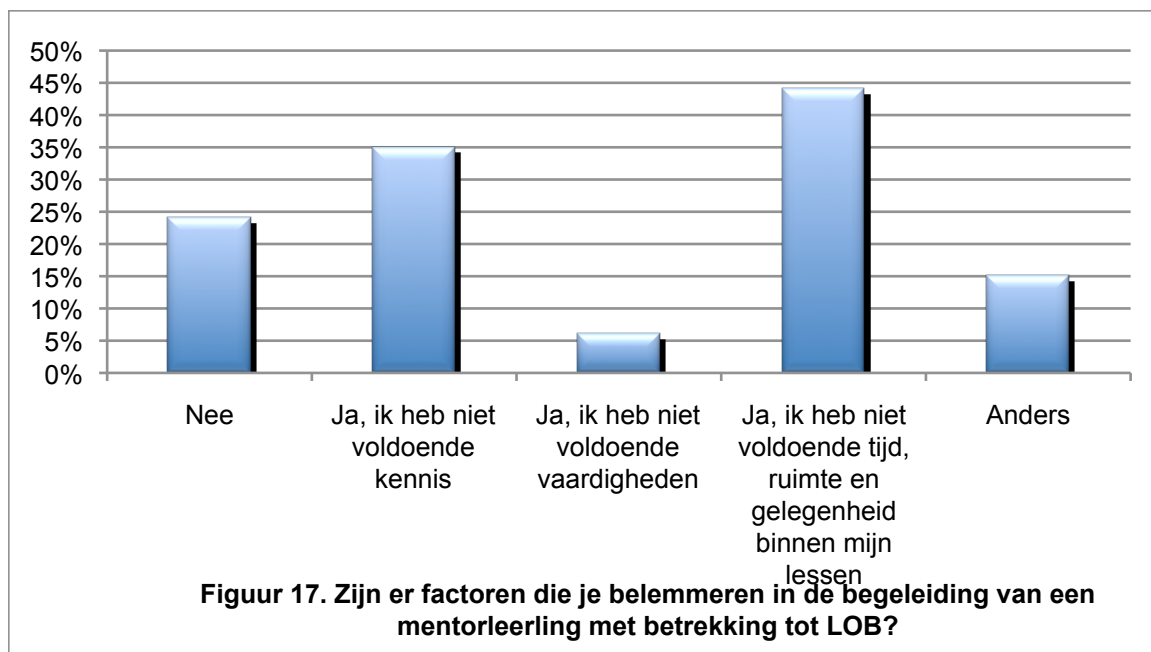
4.5 WAT DOET DE MENTOR ALS HET GAAT OVER LOOPBAANKEUZES VAN DE LEERLING?

Mentoren vinden het belangrijk een bijdrage te leveren aan de begeleiding bij het keuzeproces van hun mentorleerling (79%), omdat zij vinden dat het een onderdeel van hun taak als mentor is. Hij moet de leerling begeleiden in zijn functioneren op school en het keuzeproces is daar een onderdeel van. Iets meer dan de helft van de mentoren voelt zichzelf in staat de leerlingen daarin goed te kunnen begeleiden (53%). Zij vinden dat ze, met de ondersteuning van de decaan, het digitale keuzeprogramma en de gesprekken met de leerling over dit onderwerp, goed vooruit kunnen. Echter, 47% van de mentoren voelt zichzelf NIET in staat deze begeleiding uit te voeren. Ze geven aan dat, naast gebrek aan kennis, ook tijdgebrek hen belemmert hun begeleidingstaak goed te vervullen. Bovendien zijn zij van mening dat begeleiding in loopbaankeuzes een taak is van de decaan (zie vraag 9 bijlage 1, enquête mentoren). Anderzijds geeft 26% van de mentoren aan geen ondersteuning te willen. Ook hier zie ik een verschil in visie over hoe LOB ondersteuning door de mentor ingevuld wordt.

Respondenten	34	
A. Ja, omdat	18	53%
B. Nee, want	16	47%

Figuur 16. Ik voel me goed in staat om mijn mentorleerlingen te begeleiden in hun studiekeuze

A. Bijscholing extern	26%
B. Meer informatie decaan	26%
C. Meer informatie teamleider	3%
D. Anders, namelijk	18%
E. Nee ik wil geen ondersteuning	26%

Figuur 18. Op welke manier zou je ondersteuning willen bij de begeleiding van het keuzeproces?

4.6 WAT IS DE MENING VAN DE MENTOR OVER DE SAMENWERKING TUSSEN OUDERS EN SCHOOL MET BETREKKING TOT LOOPBAAN KEUZES VAN DE LEERLING?

Alle mentoren geven aan het belangrijk te vinden dat ouders betrokken worden bij het keuzeproces van het kind, omdat zij de eerst verantwoordelijken zijn voor de (school-) ontwikkeling van het kind. Bovendien vinden ze dat ouders het kind het beste kennen en in dat opzicht ook het meeste zicht hebben of de keuze van het kind goed past bij zijn interesses en ambities.

Dat de mentor ook, volgens de ouders, het eerste aanspreekpunt hierin is blijkt uit figuur 12 en 13 van paragraaf 4.3.2.

In de samenwerking tussen school en ouders met betrekking tot loopbaankeuzes is 47% van de mentoren van mening dat hij hierin genoeg doet.

A. Meer betrokken kunnen worden door de school bij loopbaankeuzes van hun kind, door de mentor	6%
B. meer betrokken kunnen worden door de school bij loopbaankeuzes van hun zoon/dochter door de decaan.	44%
C. meer betrokken kunnen worden door de school bij loopbaankeuzes van hun zoon/dochter door de teamleider.	12%
D. genoeg betrokken worden door de mentor school bij loopbaankeuzes van hun zoon/dochter.	47%
E. genoeg betrokken worden door de decaan school bij loopbaankeuzes van hun zoon/dochter	35%
F. genoeg betrokken worden door de teamleider school bij loopbaankeuzes van hun zoon/dochter.	6%

Figuur 19. Betrokkenheid ouders(meerdere antwoorden mogelijk)

In dit hoofdstuk maak ik een verbinding tussen de literatuur uit hoofdstuk twee en de onderzoekresultaten uit hoofdstuk vier.

Ik trek conclusies op basis van de deelvragen die ik in hoofdstuk één heb beschreven. In hoofdstuk vier heb ik de deelvragen gebruikt als basis voor de analyse van de enquêtes. Deze opzet zal ik in dit hoofdstuk continueren. Vervolgens kom ik tot aanbevelingen voor het SMC.

De onderstaande hoofd- en deelvragen staan in mijn onderzoek centraal:

Hoe is de stand van zaken met betrekking tot de samenwerking tussen school en ouders als het gaat om loopbaankeuzes van het kind?

Deelvragen:

1. Wat vindt de leerling van de ondersteuning door ouders met betrekking tot loopbaankeuzes?
2. Wat doen ouders als het gaat om loopbaankeuzes van het kind?
3. Welke rol speelt de decaan daarin volgens de leerling, ouders en mentor?
4. Wat is de mening van de mentor over de samenwerking tussen ouders en school met betrekking tot loopbaankeuzes van de leerling?

5.1 ONDERSTEUNING DOOR OUDERS MET BETREKKING TOT LOOPBAANKEUZES, VOLGENS HET KIND.

Ouders spelen volgens 81% van de leerlingen van het SMC een rol van betekenis bij het maken van loopbaankeuzes. Ook in een enquête van de Vrije Universiteit van Amsterdam is aangetoond dat ouders veel invloed hebben op de studiekeuze van hun kind. 51% van de studenten geeft aan dat de rol van hun ouders de doorslag heeft gegeven bij hun studiekeuze.

Oomen (2010) geeft in haar onderzoeksrapportage aan dat het onduidelijk is welke activiteiten van ouders nu precies invloed hebben en welke niet. Daarentegen weten de leerlingen van het SMC goed te beschrijven welke activiteiten zij als prettig ervaren en van invloed op hun studiekeuze. Gesprekken over hun interesses, ambities en toekomstperspectief vinden de leerlingen zinvol. Bovendien geven ze aan dat ze het belangrijk vinden om te horen wat hun ouders vinden, wat hun ervaringen op het gebied van loopbaankeuzes zijn en waarderen ze het luisterend oor dat ouders bieden. Leerlingen weten dus wel degelijk welke activiteiten van ouders zij van belang vinden bij het maken van loopbaankeuzes. Deze rol van ouders geldt ook voor de meerderheid (62%) van de studenten, blijkt uit een onderzoek van de startmonitor 2008-2009 (Researchned Nijmegen, 2009).

Dat leerlingen aangeven de hulp van ouders bij loopbaankeuzes (81%) nodig te hebben en gesprekken hierover als prettig (94%) ervaren, betekent nog niet dat ze daadwerkelijk naar die hulp vragen en dat er ook gepraat wordt met ouders over loopbaankeuzes. Dit bevestigt de hoge uitval in het eerste studiejaar in het hoger onderwijs: 30 procent in het hbo en 25 procent in het wo (Researchned 2010). Twee op de vijf studenten vinden dat ze niet genoeg hebben nagedacht over hun studiekeuze (Studiekeuze gids, 2010).

Aangezien we te maken hebben met pubers die moeite hebben met het maken van weloverwogen keuzes, is bewust bezig zijn met loopbaankeuzes voor hen niet vanzelfsprekend. Luken (2010) beweert dat er op dit gebied té veel verwacht wordt van pubers en dat kiezen niet alleen moeilijk is, maar vrijwel onmogelijk. Zelfs als je het goed aanpakt en goed begeleid wordt, blijft het volgens hem een sprong in het diepe. Succes hangt gelukkig niet af van de keuze op zich maar wel of je leert van eerder gemaakte keuzes, van de manier waarop je met de keuzes bent omgegaan en hierop voortbordurt (Oomen, 2010). Wanneer je dit besef als begeleider (mentor, ouder(s), decan) kunt overbrengen wordt kiezen een stuk duidelijker. Daarbij blijft communiceren over loopbaankeuzes belangrijk. Uit de resultaten van de enquête is gebleken dat zowel door leerlingen als ouders het belang van gesprekken en een luisterend oor wordt erkend.

5.2 ROL VAN DE OUDERS MET BETREKKING TOT LOOPBAANKEUZES.

Volgens ouders is betrokkenheid, ondersteuning en monitoring van de ontwikkeling van hun kind onmisbaar. Samenwerking met de school is hierin onontbeerlijk. Echter, slechts de helft van de ouders geeft aan dat het kind begeleid wordt door de mentor en decan bij het maken van een studiekeuze. Bovendien lees ik in de resultaten van de enquête dat de begeleiding van de studiekeuze van het kind “niet intensief (40%) was, wel regelmatig plaatsvond (29%), maar inhoudelijk verbetering behoeft (13%).” Ouders zijn blijkbaar niet helemaal tevreden over de kwaliteit en inhoud van de begeleiding door de mentor en decan. Wellicht zal er, door de schoolleiding goed gekeken moeten worden naar de kennis en kunde met betrekking tot LOB van de mentoren vanaf klas drie.

Uit het onderzoek van de Startmonitor (2008-2009) blijkt dat ouders voor de meeste leerlingen een adviserende rol hebben gehad bij het maken van een studiekeuze. De informatie dat ouders een adviserende rol hebben is voor mij zinvolle informatie. Zoals uit de enquête resultaten blijkt, nemen ouders deze rol daadwerkelijk op zich. In gesprekken met het kind dragen ouders onderwerpen aan als ambities en interesses als ook het toekomstperspectief. Door een actieve luisterhouding en te praten over hun eigen ervaringen op loopbaangebied, meent een grote meerderheid van de ouders in staat te zijn het kind te begeleiden bij loopbaankeuzes. In mijn gesprekken met leerlingen kan ik dit gegeven gebruiken om de leerling te stimuleren zijn ouders naar hun mening te vragen. Immers, een adviserende rol is niet eenduidig, een advies kan ook “opgelegd” worden door de ouders of ze projecteren hun verwachtingen op hun kind.

Uit de enquête blijkt dat ouders handvatten willen om de loopbaanbegeleiding effectiever en zinvoller te kunnen maken. Ze geven aan meer informatie te willen over hoe het kind begeleid kan worden bij zijn loopbaankeuze. Als handvat willen ze graag in kaart kunnen brengen wat de interesses zijn van hun kind en wat het kind belangrijk vindt in het leven. Er is veel literatuur te vinden over loopbaanbegeleiding en studiekeuze die ouders kan helpen in de begeleiding van het kind, zoals bijvoorbeeld “Studiekeuzegids” (Kessel, Hoof van 2010). Sinds enige tijd worden er door hogescholen en universiteiten workshops georganiseerd voor ouders ter ondersteuning van de loopbaanbegeleiding. Dit alles kan waardevolle bagage voor ouders opleveren, zonder uit het oog te verliezen dat er binnen school veel kennis en kwaliteit is bij decanen en mentoren. Deze kennis zou meer ingezet moeten worden

om ouders te informeren over de mogelijkheden om hun kind bij loopbaankeuzes te begeleiden.

5.3 WELKE ROL SPEELT DE DECAAN DAARIN, VOLGENS DE LEERLING, OUDERS EN MENTOR?

In het Stimuleringsplan van de VO-raad (2009) staat over het decanaat dat, door het ontbreken van kennis, maar weinig scholen een visie en een schoolbreed beleid voor LOB hebben. Scholen weten niet in welke mate LOB effectief is, vaak wordt het als minder zinvol ervaren.

Voor het SMC betekent dit dat het noodzakelijk is om te werken aan de ontwikkeling van een visie bij de mentoren met betrekking tot de uitvoering van het LOB-programma. De decaan speelt als actor in het keuzeproces voornamelijk “een tweedelijns rol”.

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat ouders en leerlingen voor de mentor een grotere rol zien weggelegd in LOB dan de decaan. Dit geeft aan dat de decaan hierin een tweedelijns rol vervult.

Mentoren geven aan de leerling door te sturen naar de decaan wanneer ze niet verder kunnen met loopbaanbegeleiding, omdat de decaan daarvoor de aangewezen persoon is. Deze werkwijze sluit aan bij de tweedelijns rol van de decaan. Voor de mentor is het een logische handelwijze, omdat de decaan meer specialistische kennis heeft om de leerling eventuele alternatieven aan te kunnen reiken.

Wanneer de mentor echter aangeeft niet voldoende kennis, tijd, ruimte en gelegenheid te hebben en om die reden een leerling doorstuurt naar de decaan, betekent dit dat de aansturing van de mentoren door de decaan niet functioneert. Het SMC hoort dan bij de grote hoeveelheid scholen die geen visie en schoolbreed beleid op LOB hebben. De decaan blijft probleemeigenaar en LOB is alleen een zaak die haar aangaat.

Hier moet door de schoolleiding goed naar gekeken worden. Er zou sprake moeten zijn van een eenduidig uitdragen van de missie en visie met betrekking tot LOB door alle geledingen van de school. Ouders zijn een belangrijke actor daarin. Mentoren moeten, als eerste aanspreekpunt, de visie op LOB uitdragen in de communicatie naar ouders.

5.4 WAT IS DE MENING VAN DE MENTOR OVER DE SAMENWERKING TUSSEN OUDERS EN SCHOOL MET BETREKKING TOT LOOPBAANKEUZES VAN DE LEERLING EN WELKE ROL SPEELT HIJ DAARIN?

47% van de mentoren is van mening dat hij hierin genoeg doet. De mentoren hebben zeer regelmatig contact met ouders, via mail, telefoon, maar vooral via persoonlijke gesprekken. Door dit contact krijgen ouders veel informatie over de vorderingen van hun kind op het gebied van loopbaankeuzes. Alle geënquêteerde mentoren vinden ouderbetrokkenheid met betrekking tot loopbaankeuzes belangrijk. Zij vinden dat de ouders de eerst- en eindverantwoordelijken zijn voor de (school)ontwikkeling van het kind. Zij kennen het kind het beste en hebben het meeste zicht op de keuze van het kind ook past bij diens interesses en ambities.

Volgens Oomen (2007) is de mentor de spil in dit leer- en keuzeproces. Hij zorgt ervoor dat de leerling zichzelf verantwoordelijk leert voelen voor zijn keuzes met betrekking tot zijn toekomst.

Ook bij het SMC is de mentor de spil in de voorbereiding van de profiel- en studiekeuze. Hij is voor ouders het eerste aanspreekpunt in de communicatie over het kind. De keuze van een profiel vindt plaats in de derde klas en wordt in de Hacolessen voorbereid. Deze lessen worden door de mentor gegeven in het kader van het Haco-project^E.

De meeste mentoren voelen zich in staat de leerlingen goed te begeleiden bij loopbaankeuzes. Zij zien loopbaanbegeleiding als een onderdeel van hun taak. Mentoren die zich daartoe niet in staat voelen geven aan dat tijd en kennis belemmerende factoren zijn en vinden het de taak van de decaan om leerlingen te begeleiden bij hun loopbaan. Er is dus blijkbaar een verschil in opvatting bij de mentoren over wat hun taak is met betrekking tot de begeleiding van loopbaankeuzes. Daarnaast zijn er belemmerende factoren die, volgens de mentoren, opgelost zijn als er meer bijscholing en ondersteuning van de decaan zou zijn. Slechts een klein deel van de mentoren wil niet ondersteund worden om hun kennis op het gebied van LOB te vergroten.

Toch is er blijkbaar nog een actor naast mentor en decaan bij de begeleiding van loopbaankeuzes. Ouders dichten zichzelf voor 20% een rol toe. Dit komt overeen met wat leerlingen zeggen over de rol van ouders. In het vorige hoofdstuk, in figuur 10, wordt namelijk aangegeven dat leerlingen ouders een belangrijke factor vinden bij het maken van een studiekeuze.

5.5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.

Samenvattend constateer ik dat er bij de diverse betrokkenen veel overeenstemming is met betrekking tot de betrokkenheid van ouders bij loopbaankeuzes. Ouders en leerlingen vinden het van belang hierover met elkaar het gesprek aan te gaan. Ook mentoren vinden het belangrijk een bijdrage aan de loopbaanontwikkeling van leerlingen te leveren. Tevens geven zij aan dat de decaan hierin de expert is en zij zelf te weinig kennis, tijd en ruimte hiervoor hebben.

Ondanks deze overeenstemming zijn er hiaten in de samenwerking tussen school en ouders op het gebied van loopbaankeuzes

Om de samenwerking tussen school en ouders te optimaliseren doe ik op grond van mijn onderzoek de onderstaande aanbevelingen:

- Duidelijk maken zowel aan ouders als aan leerlingen dat leerlingen veel meer gebruik zouden kunnen maken van de kennis en ervaring die ouders bezitten op het gebied van loopbaankeuzes. Aangevuld met de kennis van de ambities en interesses van hun kind, kunnen ouders een waardevolle bijdrage leveren hieraan. Ik zie hier een belangrijke taak voor de decaan. In gesprekken met leerling en (eventueel) ouders moet hij hen er op attenderen dat de leerling, door in gesprek te gaan met ouders, meer duidelijkheid krijgt in het maken van de loopbaankeuzes.
- Ouderbetrokkenheid bij de loopbaankeuzes van het kind intensiveren. Dit kan door ouders uit te nodigen in de klas om te komen praten over hun ervaringen

bij loopbaankeuzes. Wellicht een interessant onderwerp om door middel van een nieuw onderzoek helder te krijgen.

- Organiseren van workshops voor ouders over de manier van begeleiden bij loopbaankeuzes. Deze workshops moeten gegeven worden door de decaan, mentor of (vak)docent die affiniteit heeft met deze materie in het kader van talentontwikkeling.
- Intensiveren van de interactie tussen ouders en school bij de loopbaan van de leerling in de vorm van informatieverstrekking via de schoolsite en op ouderavonden.
- LOB kan alleen succesvol zijn als alle geledingen binnen de school het nut ervan voor leerlingen en onderwijs erkennen. Hierbij is een duidelijke taak- en rolverdeling van groot belang. Om de kwaliteit te waarborgen, is scholing en voldoende facilitering van mentoren onmisbaar.
- Om een breed gedragen visie op LOB te bewerkstelligen zal er, in een gesprek tussen schoolleiding, mentoren en decanen een uniform standpunt moeten komen.
- Vervolgens dient de schoolleiding een plan van aanpak op te stellen als het gaat om eenduidig uitdragen van de missie en visie met betrekking tot LOB. De schoolleiding moet zich bezinnen op haar visie op LOB. Komt deze overeen met de visie van de medewerkers van het SMC? Vervolgens moeten alle geledingen binnen school LOB op een eenduidige wijze uitdragen, met als doel dat de leerling er beter van wordt.

HOOFDSTUK 6 EVALUATIE VAN HET ONDERZOEK

In dit hoofdstuk kijk ik terug op het verloop van het onderzoek, mijn eigen handelen hierin en wat het betekent voor mij als decaan. Mijn competenties bekijk ik volgens de Dublin-descriptoren.

6.1 REFLECTIE OP HET ONDERZOEKSPROCES

Aan het begin van het onderzoek was mijn onderzoeksvraag: hoe kan ik er als decaan voor zorgen dat er meer samenwerking komt tussen school en ouders met betrekking tot loopbaankeuzes van het kind?

Eenmaal gestart met de voorbereiding van de enquêtes, bleek ik moeite te hebben vragen op te stellen die me een duidelijk antwoord zouden kunnen geven op deze onderzoeksvraag en waaruit ik mijn aanbevelingen voor het SMC kon destilleren.

Ik heb mijn onderzoeksvraag aangepast: **hoe is de stand van zaken met betrekking tot de samenwerking tussen school en ouders op het gebied van loopbaankeuzes van het kind?** Hierdoor werd het onderzoek overzichtelijker en kon ik er beter structuur en lijn in aanbrengen.

De keuze voor het onderwerp was vrij snel duidelijk. Als ouder én decaan signaleer ik zaken met betrekking tot de begeleiding van loopbaankeuzes waar ik graag helderheid in zou willen krijgen, zoals de communicatie met een puber. Hebben alle ouders moeite hiermee? Wil een kind wel over zijn studiekeuze praten met de eigen ouders? Dit zijn voorbeelden van zaken die ik graag op school bespreekbaar wil maken. De rode draad van mijn onderzoek is “ouderbetrokkenheid” geworden. Gaandeweg het onderzoek raakte ik steeds meer geboeid door het onderwerp, vooral bij het afnemen van de enquêtes. Dit bevestigt het feit dat ik een doener ben (Kolb, 1984).

Het voorbereiden, afnemen en het verwerken van de enquêtes zijn een zware kluit geweest. De vragen zo opstellen dat ze een duidelijk antwoord op de geformuleerde deelvragen zouden opleveren, het maken en verwerken van enquêtes via de VO-spiegel, vond ik moeilijke en tijdrovende klussen. Het lukte me niet geschikte vragen te formuleren. Ondanks het feit dat ik alle medewerking kreeg van de helpdesk van de VO-spiegel, heeft het me veel tijd gekost om de enquêtes te versturen en te verwerken. Wanneer ik een volgende keer een enquête ga afnemen, zal ik de vragen voor de verschillende groepen uniformer maken, zodat ik de antwoorden beter met elkaar kan vergelijken. Voor wat betreft de respons op de enquêtes, viel het aantal reacties van de leerlingen me erg tegen. Hierdoor is de validiteit van het onderzoek afgenomen. Deze tegenvallende respons van de leerlingen valt wel te verklaren. Mijn voornemen om de enquêtes digitaal in de klas af te nemen, heb ik niet doorgezet. De toetsweek startte in de week dat de enquêtes klaar waren. Daarom heb ik besloten de leerlingen via de (school)mail te benaderen, zoals ik ook de vragenlijsten voor de ouders en mentoren verstuurd heb. Daarbij hebben de leerlingen na de toetsweek geen les gehad in verband met cijferbesprekingen. Toen ik, na een week, zeer weinig respons had van ouders en leerlingen, heb ik hen een herinneringsmail gestuurd. Er heeft nog een aantal ouders gereageerd, bij de

leerlingen was dat niet het geval. Helaas heeft in de week van de herinneringsmail, de schoolmail er wegens server problemen uit gelegen. Achteraf had ik de leerlingen toch in de klas moeten benaderen, maar dan na de vergaderingen. De tijdsdruk met betrekking tot de verwerking van de gegevens was dan hoger geweest, maar het was de validiteit van het onderzoek ten goede gekomen.

Bij het schrijven van hoofdstuk twee bleek visievorming een aandachtspunt te zijn. Dit inzicht was niet nieuw, maar wel confronterend. Het (her)schrijven dwong me na te denken over mijn onderwerp in relatie tot mijn praktijk en literatuur. Daarbij heb ik mijn standpunt moeten leren formuleren. Dit is en blijft een uitdaging...Als decaan heeft het doen van onderzoek me geholpen me te focussen op wat IK vind, in tegenstelling tot wat anderen vinden en me daaraan aan te passen...

6.3 REFLECTIE OP MIJN ONTWIKKELING ALS DECAAN

Onderzoek doen was nieuw voor mij en heeft leerwinst opgeleverd. Het vergroten en verdiepen van mijn kennis op het onderzochte gebied heeft mij de zekerheid gegeven onderbouwde aanbevelingen te kunnen doen. Ook kijk ik kritischer naar de organisatie structuur en communicatie in het algemeen binnen school en durf ik hierin een standpunt in te nemen. Door de opgebouwde kennis en vaardigheden, heb ik vertrouwen waardoor ik mijn standpunt uit kan dragen. Ook durf ik hulp aan collega's te vragen of hen van advies of hulp te voorzien. Dit onderzoek heeft me meer vertrouwen gegeven in mijn eigen capaciteiten, tijdens mijn taak als decaan, maar ook als docent.

Tijdens het schrijven heb ik het krijgen van feedback van de critical friends in de afstudeergroep nooit als negatief ervaren. De feedback heb ik gebruikt om mezelf verder te bekwamen in het formuleren en motiveren van mijn standpunt. Ondanks dat de feedback me soms moedeloos maakte, heb ik er veel aan gehad. Met name de inhoudelijke opmerkingen over de onderbouwing van argumenten hebben me leren focussen op meer helderheid bij het formuleren. Het schrijven vond ik niet moeilijk, het structureren van de gedachten in mijn hoofd en dat op papier zetten des te meer.

6.3 CONCLUSIE

De voorbereiding van het onderzoeksproces is volgens plan verlopen. Het vinden van een onderwerp en de literatuur was eerder interessant dan moeilijk. Het schrijven was een uitdaging. Hoewel ik tevreden ben met het resultaat, weet ik dat het beter had gekund.

De combinatie van een fulltime aanstelling, een gezin met twee puberdochters en een man met een veeleisende baan waarvoor hij vaak weg is, heeft ervoor gezorgd dat ik mijn focus op het onderzoek wel eens heb verloren.

Ik had een goede, strakke planning en kan prioriteiten stellen; maar er werd van mij een flexibele opstelling gevraagd. Dit vind ik moeilijk aangezien ik een control freak ben die juist duidelijkheid en structuur zoekt. Ik heb vaak keuzes moeten maken waarbij ik het niet iedereen naar de zin kon maken. Als persoon heb ik het gevoel mijn gezin tekort te doen, als ik thuis veel zat te schrijven. Als decaan heb ik zaken

laten liggen zoals meer structuur en duidelijkheid in de aansturing naar mentoren bij LOB. Echter, ik heb alle steun gekregen zowel van mijn gezin als mijn teamleider. Het blijft mijn eigen gevoel, ondanks dat ik weet dat dit niet strookt met de mening van anderen. Mijn loyaliteit, naar mijn gezin en school, is een deel van mijn persoonlijkheid waarmee ik het mezelf niet gemakkelijk maak. Daarbij komt dat ik meer voor mezelf op moet komen wil ik mezelf beter profileren als decaan bij het SMC. Het feit dat ik in eerste instantie de formulering van mijn onderzoeksvraag richt op hoe IK als decaan ervoor kan zorgen dat..., geeft de loyaliteit en betrokkenheid aan die ik hierboven schetste.

Door dit onderzoek heb ik geleerd dat ik, als ik concrete overleg- en werksituaties voorbereid en erop reflecteer, verder kom dan zonder deze voorbereiding. Met name mijn begeleidster en mijn critical friends hebben mij geholpen om steeds eerst na te denken, voor ik actie ondernam. Door mij kritisch te volgen en te bevragen over het hoe, wat en waarom van wat ik deed kwam ik verder. Ik ben nog steeds een doener, maar nu een nadenkende doener.....

NAWOORD

“De teerling is geworpen; Alea iacta est .“

Eenmaal begonnen aan deze opleiding was er voor mij geen weg terug. Ik moest en zou de master SEN succesvol afsluiten.

Het was een lange reis, een strijd soms. Een strijd om balans te houden tussen een fulltime job, een gezin en de studie. Soms leek het alsof ik de weg kwijt raakte. Ik had dan iemand nodig die mij weer op de goede weg bracht. Er waren ook momenten van succes tijdens deze reis. Ik heb grenzen verlegd en mezelf ontwikkeld. Een ervaring die ik niet had willen missen.

Tijdens deze reis had ik reisgenoten. Samen met hen is het een unieke tocht geworden. Ik denk nu aan:

Mieke als begeleidster, met haar stevige feedback en nimmer aflatende steun.

Dorianne en Sandra, met hun opbouwende kritiek en meedenken.

Dank aan mijn teamleider Henny, die mij in de gelegenheid heeft gesteld mijn onderzoek in combinatie met school te kunnen uitvoeren. Bovendien bedank ik mijn collega Helma die tijdens mijn studie alle verslagen heeft gecorrigeerd. Collega decaan Marijke, die mij gestimuleerd heeft kritisch naar de invulling van het decanaat te kijken en altijd in mij is blijven geloven.

Tenslotte had mijn meesterstuk niet tot stand kunnen komen zonder de morele en fysieke steun van mijn man. Zijn geloof in mij heeft me het laatste duwtje naar de finish gegeven. Mijn meiden met hun nuchtere kijk op schoolse zaken, die me weer met beide voeten op de grond zetten als ik even door de bomen het bos niet meer zag. Ik weet nu weer wat jullie doormaken met je eigen studie en heb respect voor alles wat jullie doen.

De reis gaat nog verder. Dit meesterstuk en deze opleiding zijn een begin op weg naar een professionele benadering van alles dat voor mij te maken heeft met LOB, het motiveren en stimuleren van leerlingen, mentoren en ouders. Met niet aflatend enthousiasme vervolg ik mijn weg.....

Literatuurlijst

- Booth, T, Ainscow, M. (2007). *Index voor inclusie* (Nederlandse versie onder licentie van Perspectief)
- Brandhof, JW. (2007). *Gebruik je Hersens. Werk slimmer win tijd.*
- Desforges, C, Abouchaar A. (2003). *The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievement and adjustment.*
- Harinck, F. (2010). *Basisprincipes praktijkonderzoek.*
- Herweijer, L. (2008). *Gestruikeld voor de start. De school verlaten zonder startkwalificatie.*
- Kessel, A. van, Hoof, M. van (2010). *Studiekeuze gids- Help uw kind op weg.*
- Kock, H. (2010). *Help mijn kind moet kiezen*
- Kolb, D. (1984). *The process of experiential learning*, Chapter 2, Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Luken, T. (2011). *Inleiding congres "Kiezen is een werkwoord ... voor wie?"* (Vereniging van Schooldecanen en Loopbaanbegeleiders, presentatie).
- Luken, T. (2009). *Het dwaalspoor van de goede keuze. Naar een effectiever model van(studie)loopbaanontwikkeling* (oratie)
- Luken, T. (2011). *Goed kiezen is niet moeilijk.* (bij de Les, magazine van NVS-NVL, maart 2011)
- NSKO (2011). *Nationaal Studiekeuze Onderzoek.* Markteffect B.V.
- Oomen, A. (2010). *Ouders en de loopbaan van hun kind.* (onderzoeksrapportage)
- ResearchNed Nijmegen (2010). *Studiesucces en studieuitval bij eerstejaars in de hbo-onderwijsopleidingen.* Rapportage op basis van de Startmonitor 2008-2009
- Schoolplan (2006-2010). *Samen werk maken van de toekomst.*
- Schoolplan (2011-2015). *Non scholae sed vitae discimus. Wij leren niet voor school maar voor het leven.*
- Smit, F., Sluiter, R., Driessen, G. (2006). *Literatuurstudie ouderbetrokkenheid in international perspectief .*
- VO-raad (2009). *Stimuleringsplan LOB.*
- Vlaamse onderwijsraad (1998). *Advies over inclusief onderwijs.*
- Vries, P. de (2010). *Handboek Ouders in de school'.* Amersfoort, CPS
- Vries, P. De (2011). *Mét ouders kom je verder.* CPS onderwijsontwikkeling en advies. Bron: kennispodium.org

Digitale bronnen:

- [Ieder kind heeft recht op een goede relatie tussen school en ouders!](#)
[Peter de Vries](#) op [06 sep 2011](#)
- Ouderbetrokkenheid ook in VO van groot belang!
[Peter de Vries](#) op [07 okt 2011](#)
- <http://www.studiekeuze123.nl> op 27 mei 2012

Begrippenlijst

- A. Ouderbetrokkenheid: Ouders zijn gedeeld verantwoordelijk voor schoolontwikkeling van hun kind. Dat betekent dat ouders belangstelling tonen, voorwaarden scheppen voor het huiswerk maken en hun kind daarbij zo nodig begeleiden. Maar ook bezoeken zij bijeenkomsten voor ouders en tonen zij respect voor de leraar. Ouderbetrokkenheid gebeurt vooral thuis en is zowel van belang in het voortgezet onderwijs als in het primair onderwijs.
- B. Ouderparticipatie: Ouders doen mee met (schoolse) activiteiten. In het voortgezet onderwijs denkt men dan bijvoorbeeld aan, lid zijn van de ouderraad of hand en spandiensten verrichten tijdens de open dag, sportdagen en excursies.
- C. Meet & Greet is een onderdeel van het project Sla de Brug. In dit samenwerkingsproject tussen Hogeschool Zuyd en o.a. het SMC streven de instroommanagers van de hogeschool en de decanen van de deelnemende VO- scholen ernaar leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op het vervolgonderwijs. Dit project is ontstaan als gevolg van een convenant dat vijftien Limburgse vo-scholen van de Stichting LVO in 2009 zijn aangegaan
- D. VO-spiegel: is een online instrument om als school zelf enquêtes samen te stellen met vragen die zijn ingedeeld op basis van het waarderingskader van de inspectie. Daarnaast kan er gebruik worden gemaakt van compleet uitgewerkte en beproefde sjabloon enquêtes voor onder meer leerlingen, ouders, medewerkers en schoolverlaters. Via de VOspiegel.nl wordt er online geënuquêteerd, in de klas of middels een uitnodiging. De respons is direct te volgen. De resultaten van uw onderzoek kunnen online worden geanalyseerd.
- E. Haco project: samenwerkingsverband tussen vo-scholen en hbo-opleidingen, het is een landelijk project; "HAVISTEN COMPETENT" ook wel 'HACO' genoemd. Bij dit project wordt gestreefd naar het volgende:
"Door de havoleerling beter voor te bereiden op het hbo wordt er een bijdrage geleverd aan het ideaal van een doorlopende leerweg havo-hbo. Een tiental scholen ontwikkelt een traject waarin de havoleerling beter wordt voorbereid op de tweede fase en de daaropvolgende hbo-opleiding"

BIJLAGE 1

ENQUETES:

ouders	BEGELEIDEND SCHRIJVEN RAPPORTAGE (INCL. OPEN VRAGEN)
---------------	---

MENTOREN	BEGELEIDEND SCHRIJVEN RAPPORTAGE OPEN VRAGEN
-----------------	---

LEERLINGEN	BEGELEIDEND SCHRIJVEN RAPPORTAGE OPEN VRAGEN
-------------------	---

BEGELEIDEND SCHRIJVEN OUDERS

Beste ouder,

Mijn naam is Nicole Hoedemakers en ik ben al enige jaren werkzaam als docente Lichamelijke Opvoeding aan het Sint-Maartenscollege. Sinds vorig jaar vervul ik daar ook de functie van decaan Havo. Hiervoor volg ik momenteel een masteropleiding schooldecaanaat aan Hogeschool Fontys OSO.

Deze opleiding hoop ik dit jaar af te gaan ronden met een onderzoek. Hierbij richt ik me op de samenwerking tussen het SMC en ouders met betrekking tot LOB(loopbaanoriëntatie en –begeleiding).

Bij mijn onderzoek wil ik verschillende groepen bevragen, zoals leerlingen, ouders, mentoren en directie.

Het is mogelijk dat uw zoon/dochter gevraagd wordt ook een enquête in te vullen. Mocht u dit bezwaarlijk vinden, dan kunt u dit aan mij doorgeven op mijn e-mailadres: n.hoedemakers@sint-maartenscollege.nl

Een voorbeeld van de leerling-enquête staat op de website van de school.

De gegevens van beide enquêtes worden anoniem verwerkt en zullen enkel voor mijn onderzoek worden gebruikt.

Ik hoop te mogen rekenen op uw medewerking.

Met vriendelijke groet,

Nicole Hoedemakers

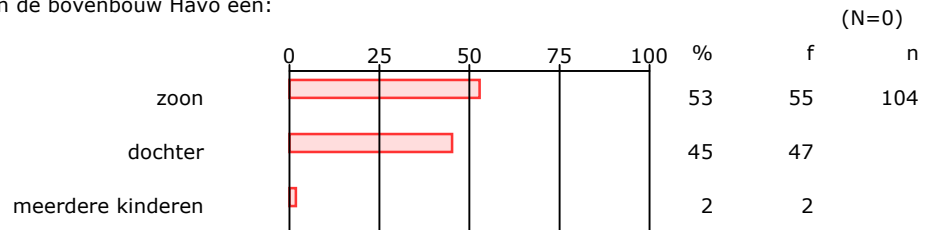
Wanneer uw zoon/dochter ingestroomd is van TL gelieve de vragen die betrekking hebben op “profielkeuze” te lezen als “sectorkeuze”

Enquete ouders

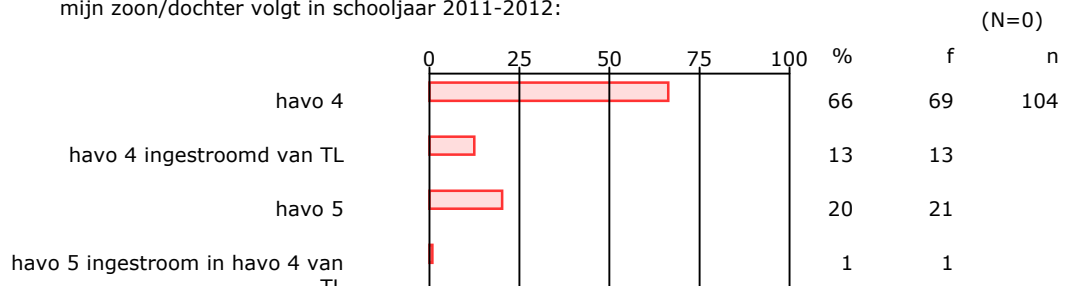
f=aantal respondenten per optie a-b-c
n=totaal aantal respondenten

Vragen

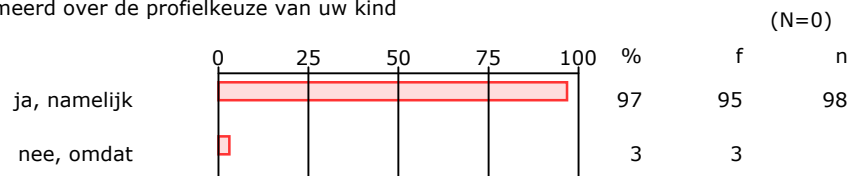
1. Ik heb in de bovenbouw Havo een:

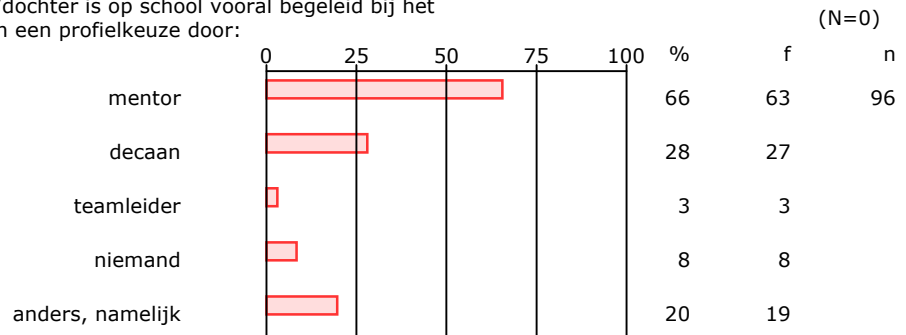
2. mijn zoon/dochter volgt in schooljaar 2011-2012:

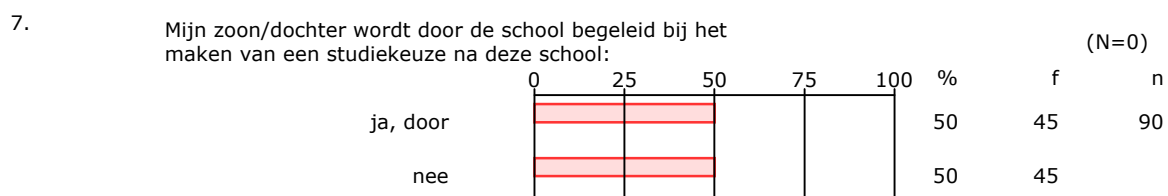
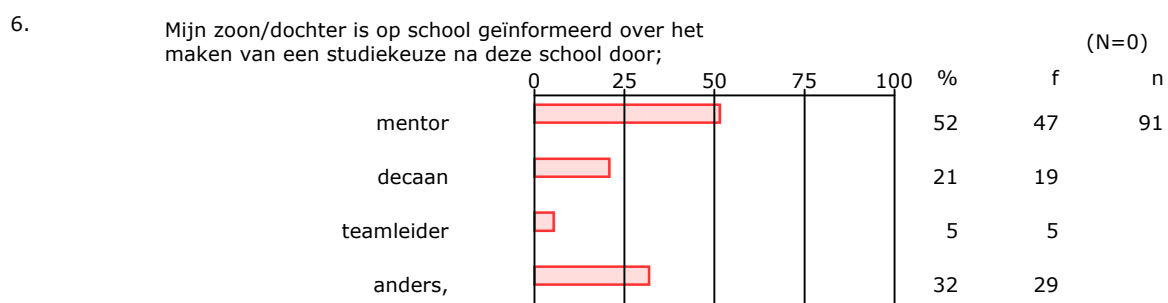

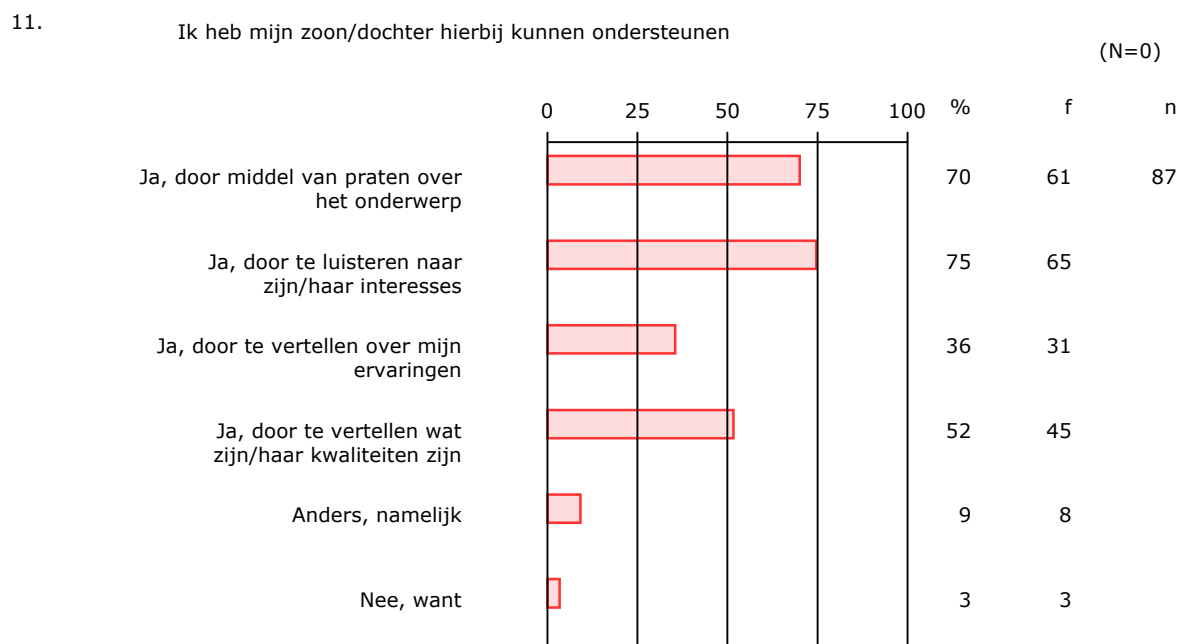
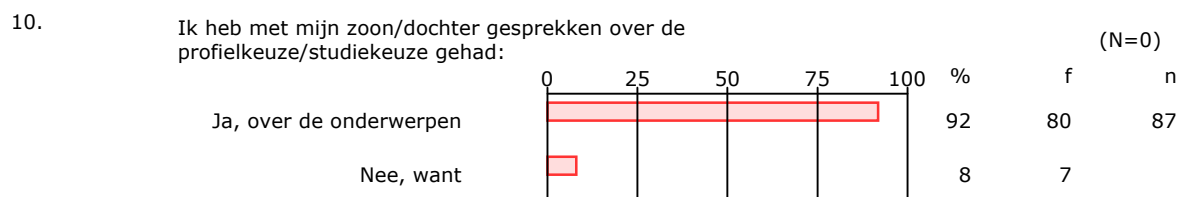
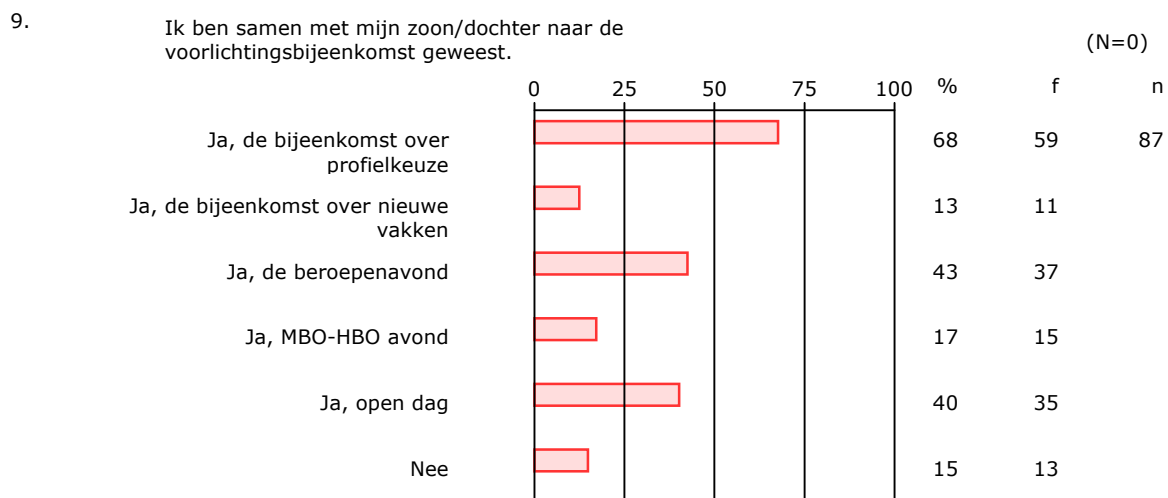
3. Bent u geïnformeerd over de profielkeuze van uw kind

4. Mijn zoon/dochter is op school vooral begeleid bij het maken van een profielkeuze door:

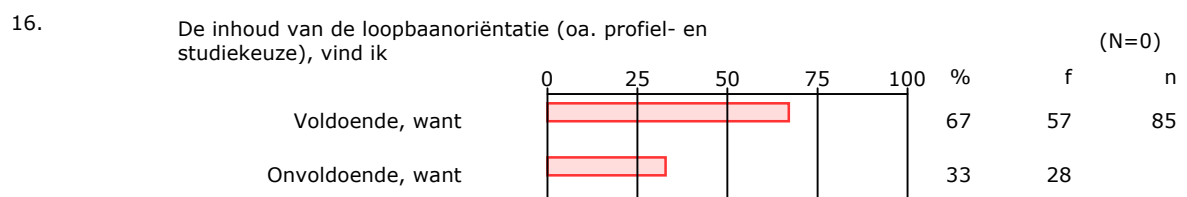
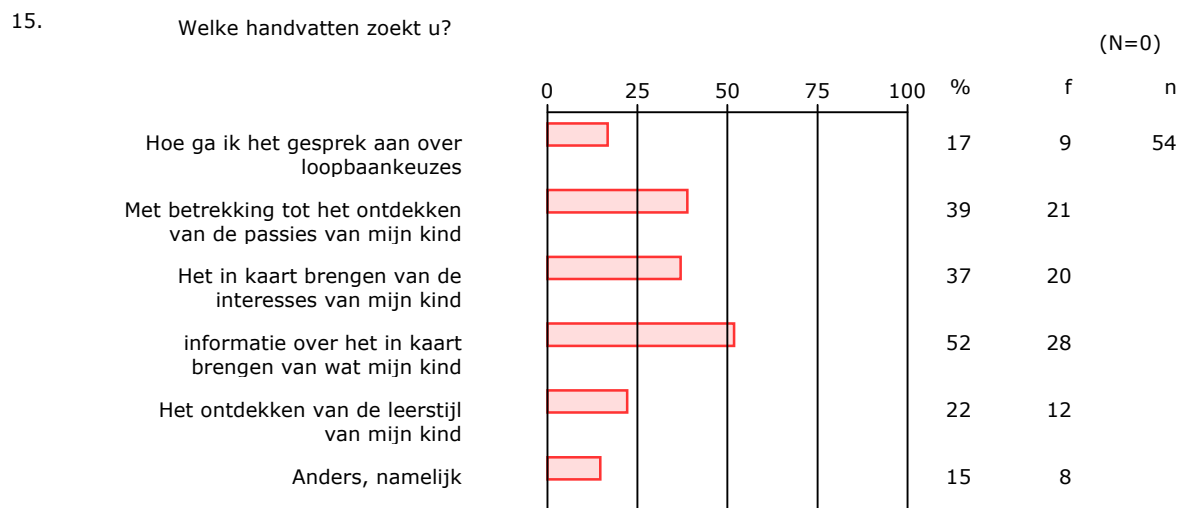
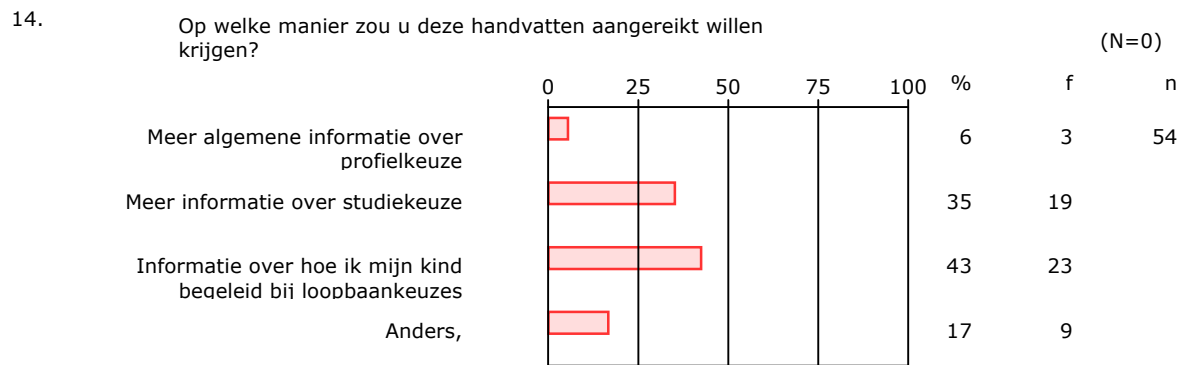
12.

Ik voel mezelf in staat om mijn zoon/ dochter te begeleiden
bij de studie keuze:

(N=0)

	0	25	50	75	100	%	f	n
Ja, omdat						87	74	85
Nee, omdat						13	11	

Enquete ouders leerlingen bovenbouw Havo. pagina 4

Open Vragen Response ouders

17. Kunt u aangeven hoe de school nog verbetering kan aanbrengen in de begeleiding van uw kind ten aanzien van de profiel/studiekeuze.

Eigenlijk denk ik dat het kind en de ouders hier zelf het initiatief kunnen nemen richting school en dat de school dan voldoende openstaat voor een gesprek. Daarnaast blijft het voor een 15-16 jarige heel moeilijk om al een gerichte keuze te maken. Daar moet je veel over praten. Het is voor mij niet duidelijk of er klassikaal veel aandacht is voor studie keuze. Bijv. door middel van een groepje leerlingen dat een bepaalde studie uitdiept, en presenteert aan de andere leerlingen. Op deze manier gaan de studies misschien meer leven. Er zijn wel open dagen maar hier kun je ook maar beperkt naar toe, ze zijn zo groots en overweldigend dat je niet altijd een gericht idee krijgt wat de inhoud nu is.

Ik denk dat er meer aandacht voor het kind persoonlijk moet zijn. hoe is de thuissituatie, wat zijn de mogelijkheden. studiebeurzen zijn vaak niet toereikend. niet ieder kind van 17 kan zelfstandig gaan wonen.

Dit is niet iets dat de school alleen kan verbeteren/veranderen: de keuze moet op een te jonge leeftijd gemaakt worden ; beter is zolang mogelijk alle vakken vakken kunnen blijven doceren waarna in de laatste jaren een definitieve keuze gemaakt kan worden

Blijf aandacht aan de leerlingen geven dit geeft de leerling en de keuze een positieve gedachte.

Wij vinden dat de 4 Havoleerlingen eerder gestimuleerd moeten worden om naar Open dagen te gaan. 1 keer een beroepenvoorlichting is voldoende. Daarna meer open dagen bezoeken. In het 5e jaar is de tijd veel beperkter. de leerling moet ook de kans krijgen om rustig keuzes te maken.

kinderen die geen flauw idee hebben meer testen aanbieden waaruit blijkt wat de interesses en vaardigheden zijn en (persoonlijke)communicatie tussen leerling, ouders en school hier over. op de algemene voorlichting na is er geen enkele communicatie geweest tussen school en ouders, maar communicatie tussen smc en ouders heb ik altijd al zeer minimaal gevonden. als je als ouder niet op je strepen gaat staan en een gesprek afdwingt komt het er ook niet.

Koppeling van lesprogramma's aan vervolgopleiding. Meer scholingsmomenten verbinden met de buitenwereld en een mogelijke carrière door een bezoek te brengen aan hogescholen, bedrijven en instanties. Maatschappelijke stage meer verbinden aan mogelijke studiekeuze. Waarom 40 uur bij 1 organisatie als je ook 4 x 10 uur kunt rondkijken bij 4 verschillende organisaties.

In het algemeen hebben we geen echter verbeterpunten kunnen constateren ook onze zoon zelf is tevreden over de begeleiding van de school

Ik heb me spijtig genoeg nog niet verdiept in hetgeen school hierover aanbiedt

Meer de ouders betrekken bij informatie, bijv. werkboeken die gebruikt worden. Direct informeren over open dagen en meeloopdagen.

Beste mentor,

Zoals je misschien weet, ben ik momenteel bezig met de masteropleiding "Special Educational Needs" voor schooldecaan aan Hogeschool Fontys OSO. Deze opleiding ga ik afronden met een onderzoek, waarbij ik me richt op de samenwerking tussen het SMC en ouders met betrekking tot LOB.

De gezamenlijke verantwoordelijkheid die school en ouders hebben in de opvoeding van de leerling/kind, maakt dat deze samenwerking belangrijk is. Het doel hiervan is dat het kind er beter van wordt.

Mijn onderzoeksvraag is: **Hoe kan ik als decaan ervoor zorgen dat er meer samenwerking komt tussen school en ouders met betrekking tot de loopbaankeuzes van de leerling?**

Om hierop een goed antwoord te krijgen, richt ik me bij dit onderzoek op verschillende groepen: leerlingen, mentoren, ouders en directie.

Je zou mij erg helpen als je bijgevoegde vragenlijst voor mij wilt invullen en retourneren voor **datum.....**

Het invullen kost slechts enkele minuten.

De enquêtes worden anoniem afgenomen en verwerkt.

Wellicht kan de uitslag van de enquêtes jou ook ondersteunen in het contact naar ouders met betrekking tot de loopbaankeuzes?!

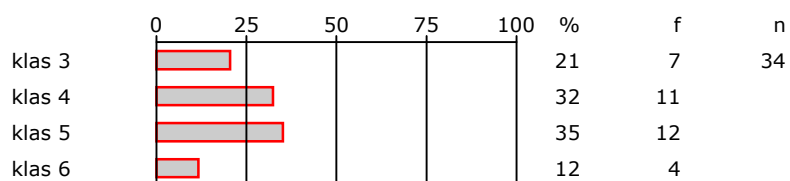
Alvast bedankt voor je hulp.

Met vriendelijke groet,

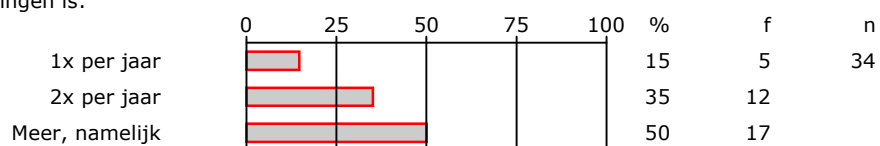
Nicole Hoedemakers

ENQUETE MENTOREN

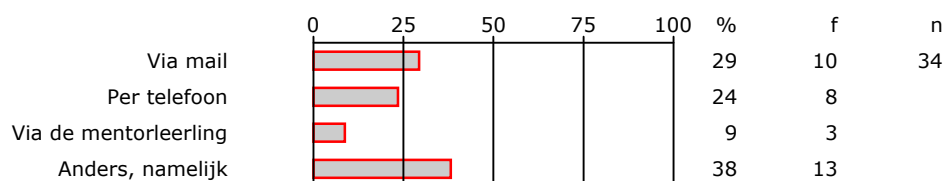
1. Ik ben mentor van:

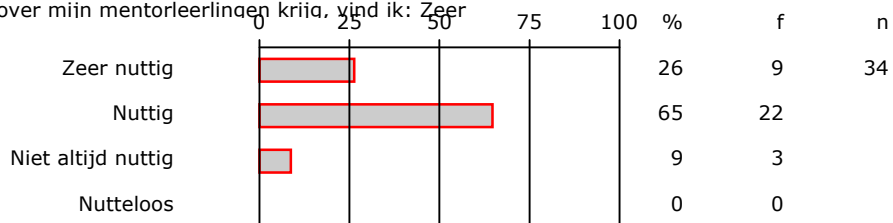
2. De frequentie dat ik meestal spreek met ouders van mijn mentor leerlingen is:

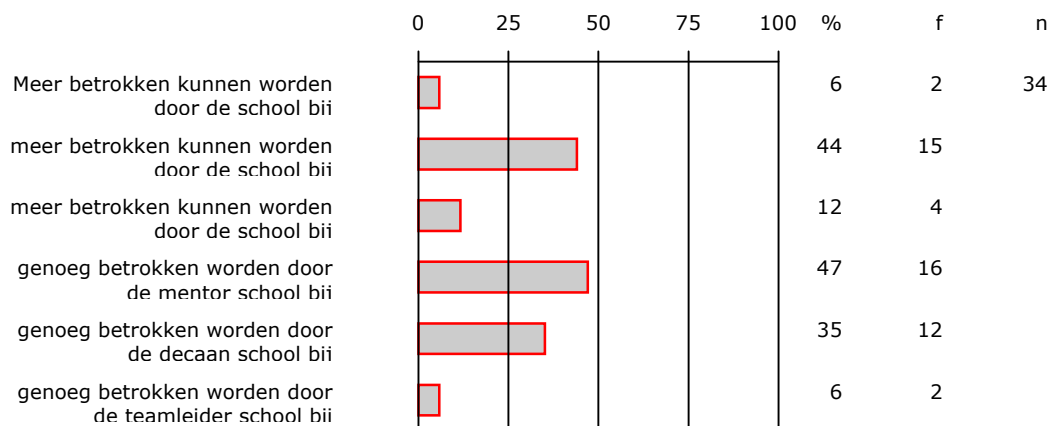
3. Het contact met ouders vindt voornamelijk plaats:

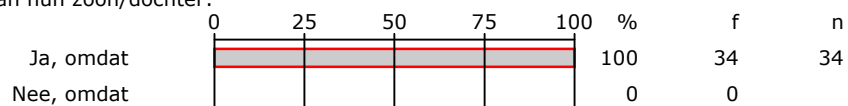
4. De informatie die ik via de ouders over mijn mentorleerlingen krijg, vind ik: 4. De informatie die ik via de ouders over mijn mentorleerlingen krijg, vind ik: Zeer

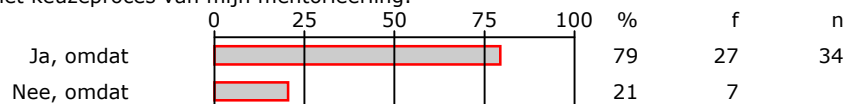
5. Ik vind dat de ouders van leerlingen van het SMC:

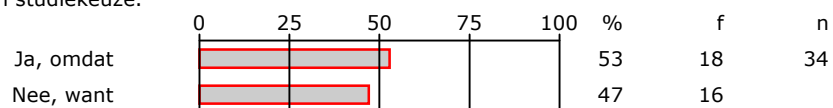
6. Ik vind het belangrijk dat ouders betrokken worden bij het keuze proces van hun zoon/dochter:

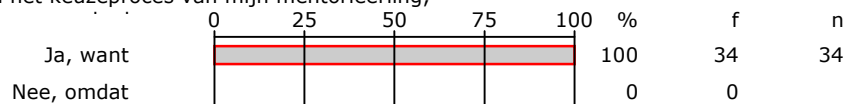
7. Ik vind het belangrijk een bijdrage te leveren aan de begeleiding in het keuzeproces van mijn mentorleerling.

8. Ik voel me goed in staat om mijn mentorleerlingen te begeleiden in hun studiekeuze.

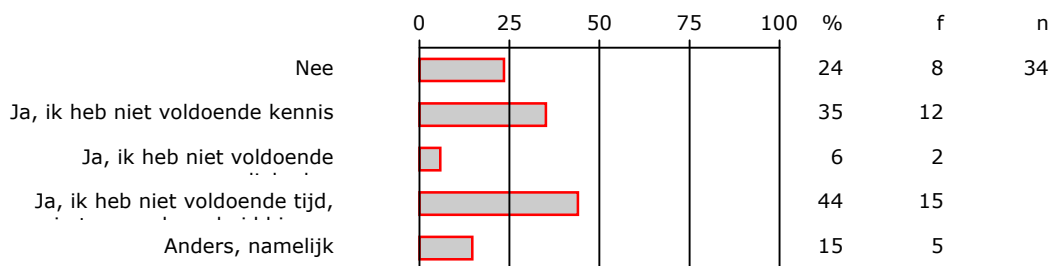

9. Wanneer ik het idee heb niet verder te kunnen in de begeleiding van het keuzeproces van mijn mentorleerling,

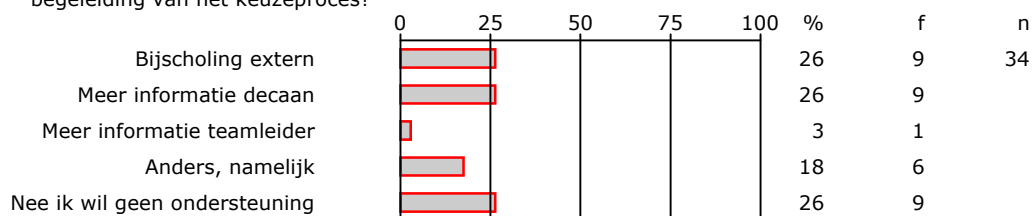
10.

Zijn er factoren die je belemmeren in de begeleiding van een mentorleerling met betrekking tot LOB?

11.

Op welke manier zou je ondersteuning willen bij de begeleiding van het keuzeproces?

Open Vragen	
2	 De frequentie dat ik meestal spreek met ouders van mijn mentor leerlingen is:
	<i>mentoren bovenbouw</i>
	10
	3
	3X per jaar
	3 tot 4 keer
	3 á 6 keer
	3x
	3
	3
	5x per jaar
	3x
	3
	3-5
	periode 2, 4 en 5
	3x
	enkele keren per jaar
	10
	afhankelijk van situatie soms veel vaker dan 3 keer per jaar, soms maandelijks
3	 Het contact met ouders vindt voornamelijk plaats:
	<i>mentoren bovenbouw</i>
	oudergesprekken en mailverkeer
	a en b en c
	via alle mogelijke kanalen
	Ouderavonden en email
	op ouderavond
	gesprek
	telefoon, mail en gesprek
	mail, telefoon en gesprek
	gesprek
	oudergesprekken
	combinatie van bovenstaande
	face to face
6	 Ik vind het belangrijk dat ouders betrokken worden bij het keuze proces van hun zoon/dochter:
	<i>mentoren bovenbouw</i>
	zij een coachende rol hebben in de schoolloopbaan van hun kind
	zij hun kinderen het beste kennen
	Dit op de eerste plaats de verantwoording van de ouder(s) is.
	Ouderplicht
	ze thuis met de kinderen begeleidende gesprekken kunnen

	voeren en zo samen keuzes kunnen maken die bij de leerling past
	het ook bij de opvoeding van hun kind hoort
	zij hun eigen kind goed kennen en zo goed zouden moeten kunnen adviseren in vervolgopleidingen die aansluiten bij hun talenten en interesses
	zij hen daarbij in eerste instantie moeten helpen.
	zij de eerste verantwoordelijken zijn
	Als ouders achter de keuze staan werkt dat motiverend voor de leerling.
	zij hun kind kunnen ondersteunen bij die keuze
	Lin bezig zijn met hun toekomst en soms kiezen Lin iets waar ouders niets van wisten.
	de ouders de leerling het beste kennen en dus ook beter kunnen inschatten of de keuze van de leerling ook bij de leerling past
	ze er samen misschien beter "uitkomen"
	ouders een beslissende rol spelen en -- hopelijk -- als geen ander hun zoon/dochter kennen en zijn/haar wensen en capaciteiten kunnen inschatten.
	veel leerlingen nog niet weten wat een opleiding inhoudt
	Het belangrijk is om te weten of de vervolgstudie een wens is van het kind of een wens van de ouders.
	zij hun kinderen kennen, meer weten van de wereld dan hun kinderen en invloed hebben op hun kinderen
	Voor leerlingen op die leeftijd is het " de ver van mijn bedshow".
	zoon/dochter begeleiding van thuis nodig heeft.
	communiceren helpt bij het maken van een afgewogen keuze
	het een heel belangrijke keuze voor de leerling
	de leerlingen soms nog niet weten wat ze later willen.De ouders kunnen hun kind hier adviseren.
	Zij goed op de hoogte zijn van de ambities van hun kind
	zij de meeste kijk hebben op de interesses, sterke eigenschappen en van hun kind
	ze een behoorlijke kijk hebben op de interesses van hun kind
	ouders een heel belangrijke factor zijn in het keuzeproces, want zij kennen de leerling het beste en uit onderzoek blijkt dat ouders van groot belang zijn bij de keuze van hun kind
	om hun kind gaat
7	 Ik vind het belangrijk een bijdrage te leveren aan de begeleiding in het keuzeproces van mijn mentorleerling.
	<i>mentoren bovenbouw</i>
	het belangrijk is dat een leerling vooruitgang boekt in zijn/haar studie en zich goed voelt bij de studie.
	de school toch een goede kijk heeft op de interesses en capaciteiten van de leerlingen
	Ik vind dat een taak voor de decaan en de ouders.
	Laten we dit nu maar over aan de expert
	ik hun kan helpen bij het maken keuze op grond van hun situatie

	nu. Maar ook samen met hun de toekomst in kan kijken wat dit voor hun betekent.
	ik als mentor vaak beroepsingen weet, die de leerlingen niet kennen
	de mentor de interesses van de leerlingen ook leert inschatten en een onbevooroordeelde en soms andere kijk op de leerlingen heeft dan de ouders.
	ik anders geen mentor had moeten worden.
	we werken aan de toekomst
	dit een stukje mentortraak is
	het de keuze misschien vergemakkelijkt
	ik de taken van een mentor niet nog verder wil uitbreiden
	Ik te weinig op de hoogte ben van eventueel vervolgoopleidingen.
	ik er te weinig knowhow over heb
	de leerling hier simpelweg bij geholpen moet worden
	ik te weinig van beroepskeuzes afweet
	wij mentoren zelf (in mijn geval nog niet zo heel lang geleden) hetzelfde denkproces doorgemaakt hebben; vanuit ervaring leerlingen helpen is altijd een pre.
	ik het eerste aanspreekpunt ben voor de leerling.
	leerlingen vaak nog geen idee hebben wat ze willen, kun je ze via LOB sturing geven en laten onderzoeken welke richting
	ik als mentor inzicht heb in de schoolregels, in de visie van de docenten en neutraler naar het kind kijk dan wat de ouders misschien graag willen zien in hun kind
	zie vorige vraag.
	ik te weinig thuis ben in die wereld
	ik mentor ben
	een onderdeel is van het mentoraat
	de mentor de ll. de haco en profielkeuze lessen geeft.
	Sturing noodzakelijk blijft. De leerlingen laten di anders te lang liggen
	ik pas dan mijn werk als mentor "af" vind.
	om de leerling bewust te maken van het feit dat er een keuzemoment komt
	ook ik het als mentor een taak vindt om hun daar in te begeleiden
	het een onderdeel van de taak van de mentor is, die moet de leerling namelijk begeleiden in zijn functioneren op school. Daarbij hoort ook het keuzeprocess
	ik mentor ben
8	 Ik voel me goed in staat om mijn mentorleerlingen te begeleiden in hun studiekeuze.
	<i>mentoren bovenbouw</i>
	ik regelmatig op de hoogte wordt gesteld van hoe het gaat.
	ik ben niet genoeg op de hoogte van alle mogelijke studierichten en de vereste voorkennis

	Ik beschik niet over de kennis om de leerling in het keuzeproces goed te begeleiden.
	Enthousiasmeren en stimuleren lijkt mij logisch maar alle ins and outs is toch voor de expert
	in elk geval voor een deel. Ik heb nog niet genoeg ervaring om alles helemaal goed te overzien.
	ik ervaring heb.
	ik denk dat ik niet genoeg weet van de vele mogelijkheden in het vervolgonderwijs
	ik daarbij ondersteund word door mijn eigen ervaring en die van de decaan.
	daar hebben wij veel te weinig tijd voor
	Het beroepskeuze dagboek en de bijbehorende digitale middelen van goede kwaliteit is
	ik de sterke kanten van de lln. ken
	ik mis vaak de specifieke
	Ik ben te weinig op de hoogte van eventuele vervolgopleidingen.
	ik door de jaren heen steeds meer inzicht gekregen heb in de verschillende keuzemogelijkheden met bijbehorende eisen
	ik heb niet de juiste bagage op dat vlak
	ik tot vrij kort geleden zelf midden in het studieleven heb gestaan en van daaruit toch redelijk kan inschatten wat de mentorleerlingen (die je toch altijd iets beter kent) willen en zoeken.
	ik heb hier geen studie voor gevolgd
	ik ben niet voldoende op de hoogte van de vervolgopleidingen in Nederland (toelatingseisen, aanmelding, loting ...)
	ik
	ik inmiddels ervaring heb, maar een scholing zou ik toch wel fijn vinden
	ik doe dit niet voor de eertse keer.
	ik ben te weinig thuis in die wereld
	cijfers zijn slechts een aspect; de omgeving van de leerling is ook belangrijk
	heb niet altijd voldoende info
	ik voldoende ondersteuning krijg van teamleider en decaan.
	Ik veel gesprekken met hen heb hierover
	je normaal gesproken wat meer weet wat je mentorleerlingen kunnen en willen. (opmerking: het kan wat intensiever maar dan moet je ook meer tijd ervoor krijgen)
	ik weet te weinig van studies af
	ik door het decanaat voldoende ondersteund wordt en er scholing is geweest
	dat vind ik vooral een taak van de decaan
9	 Wanneer ik het idee heb niet verder te kunnen in de begeleiding van het keuzeproces van mijn mentorleerling, stuur ik hem/haar naar de decaan.
	<i>mentoren bovenbouw</i>

	hij/zij heeft een goed overzicht van het reilen en zeilen in de 2e fase.
	de decaan heeft er meer inzicht in en kan ook informatie zoeken. Dit is mijns inziens ook een onderdeel van het takenpakket van een decaan.
	Zie vorige vraag.
	Al aangegeven de expert
	mijns inziens kan de decaan hun vragen meestal het beste beantwoorden (de specialist op dit gebied is, om het maar zo te noemen).
	die het uiteindelijke vangnet en vraagbaak
	die heeft meer specialistische kennis in huis.
	de decaan is de specialist op dit terrein.
	dat is de specialist
	Zeer specifieke vragen kan ik geen antwoord op geven.
	zij is de deskundige en heeft alternatieven
	dit is de aangewezen persoon om dit te doen
	Dit is de aangewezen persoon met de juiste informatie en kennis.
	de decaan is in mijn ogen toch de expert op dit gebied
	die is de professional
	zij is uiteindelijk degene die de specialist in zaken is en bovendien veel preciezere informatie kan geven.
	de decaan is aangesteld om leerlingen hierin te begeleiden
	ik neem aan dat de decaan beter geïnformeerd is / meer informatie heeft over vervolgopleidingen.
	die is hierin gespecialiseerd.
	zij heeft meer en andere inzichten dan ik
	Deze weten uiteraard van vervolgopleidingen.
	deze is beter op de hoogte
	die heeft de expertise in huis
	Deze beschikt vaak over meer kennis dan ik heb
	de decaan is het meest hiermee bezig en hierbij betrokken.
	de decaan beschikt over meer kennis t.a.v. de diversiteit aan vervolgopleidingen
	dat is de aangewezen persoon
	dat is de echte deskundige
	dat is zijn/haar taak
10	 Zijn er factoren die je belemmeren in de begeleiding van een mentorleerling met betrekking tot LOB?
	<i>mentoren bovenbouw</i>
	E. Soms is de interesse van de leerling om aan lob te werken gering
	E. Nogmaals stimuleren en enthousiasmeren lijkt mij voldoende de ouders zullen samen met hun kind en decaan aan de slag moeten om een vervolgstudie te zoeken
	E. C + D

	E. vanuit de vaklessen wordt te weinig aandacht besteed aan het keuzeproces. Zo kunnen leerlingen volharden in een niet realistische keuze. Vanuit het MT wordt niet altijd voldoende gefaciliteerd (ook in de betekenis van echte aandacht) zodat leerlingen belangrijke zaken niet kunnen doen en soms ook misbruik kunnen maken van faciliteiten die er wel zijn
	E. motivatie leerlingen soms onvoldoende
11	 Op welke manier zou je ondersteuning willen bij de begeleiding van het keuzeproces?
	<i>mentoren bovenbouw</i>
	als ik steun nodig heb , meld ik me bij de decaan.
	meer informatie van vervolgoopleidingen zelf
	eerst afspreken of dit hoort bij de taak van de mentor
	een mentoruur in A5. Misschien raar om dit zo aan te duiden, maar dat is echt het enige!
	meer tijd
	goede afspraken

BEGELEIDEND SCHRIJVEN LEERLINGEN

Beste leerling,

Mijn naam is Nicole Hoedemakers en ik ben als docent Lichamelijke Opvoeding werkzaam op het Sint-Maartenscollege. Daarnaast heb ik ook de functie van decaan. Dit houdt in dat ik leerlingen begeleid in het kiezen van een profiel en vervolgopleiding. Daarvoor volg ik momenteel de masteropleiding leerlingbegeleider op Fontys OSO. Deze opleiding ben ik aan het afronden met een onderzoek, waarbij ik jouw hulp nodig heb.

Hierbij richt ik me op de samenwerking tussen het SMC en ouders met betrekking tot LOB.

Je zou mij er erg mee helpen als je bijgevoegde vragenlijst in zou willen vullen. Dat mag anoniem gebeuren.

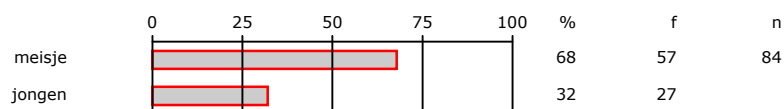
Alvast bedankt voor je hulp.

Nicole Hoedemakers

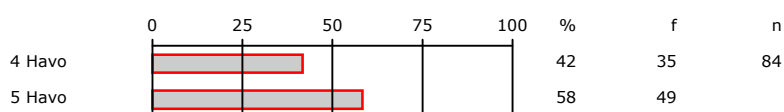
Wanneer je bent ingestroomd van TL gelieve de vragen die betrekking hebben op “profielkeuze” te lezen als “sectorkeuze”

Enquête leerlingen

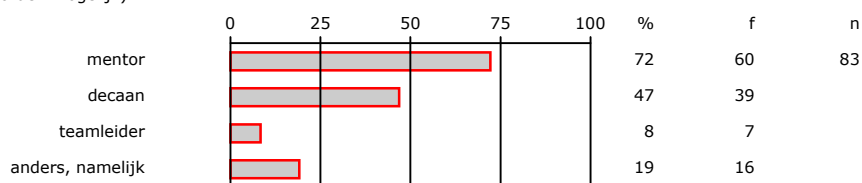
1. Ik ben een

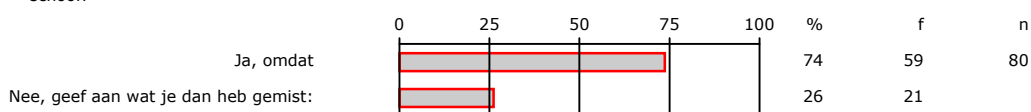
2. Ik zit in

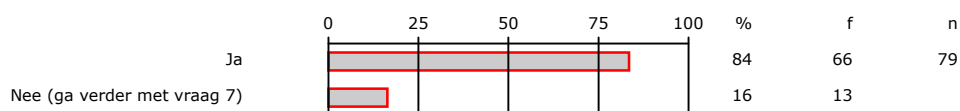
3. Ik ben op school begeleid bij het maken van een profielkeuze door (meerdere antwoorden mogelijk):

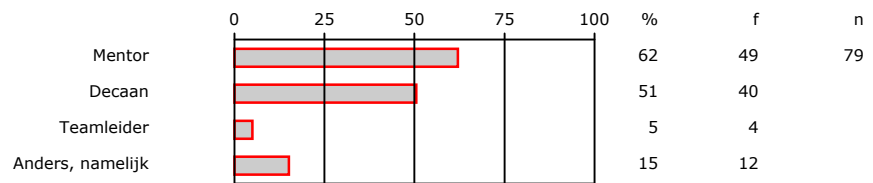
4. Vind je dat je ouders betrokken worden bij de profielkeuze door de school?

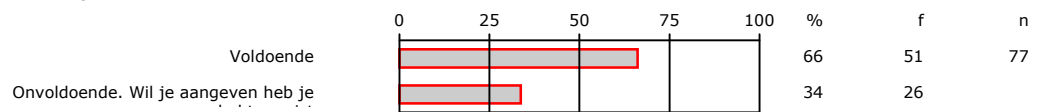
5. Ik ben door de school geïnformeerd over de mogelijkheden na deze school

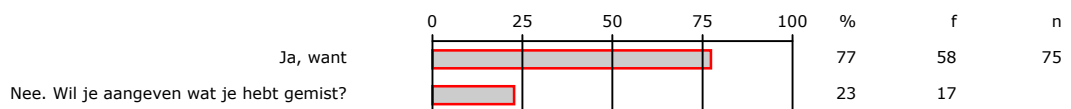
6. Ik heb die informatie gekregen van: (meerdere antwoorden mogelijk):

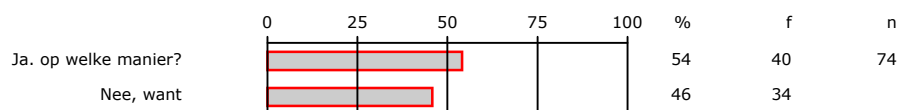
7. Hoe vind je dat je ouders door de school betrokken worden bij de vervolgkeuze?

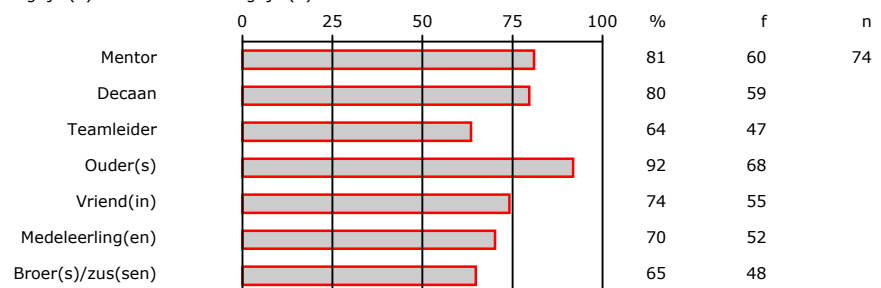
8. Ben je tevreden over de ondersteuning door de decaan?

9. Ik word in de mentorles begeleid bij het maken van een vervolgkeuze.

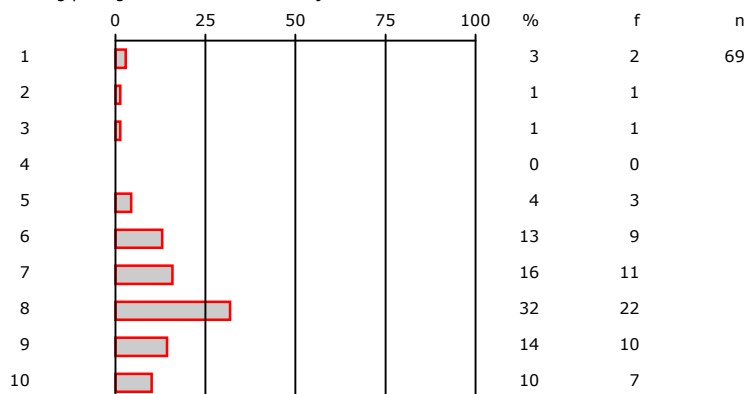
10. Aan wie heb je het meest gehad bij het maken van een vervolgkeuze?
Nummer van belangrijk (1) naar minder belangrijk (7)

11.	Wat heeft die persoon(de persoon die je de "7" hebt gegeven) dan gedaan:								n
									54
12.	Wat is je mening over de stelling: "Ik ben zelf verantwoordelijk voor het maken van een verstandige studiekeuze en heb daarbij geen begeleiding van mijn ouders nodig"	0	25	50	75	100	%	f	n
	Mee eens, omdat						35	25	71
	Niet mee eens, omdat						65	46	
13.	Is heb de profielkeuze/studiekeuze onderwerp van gesprek thuis? Licht je antwoord verder toe....	0	25	50	75	100	%	f	n
	Ja, want						74	51	69
	Nee, want						26	18	
14.	Hoe was dat voor jou?	0	25	50	75	100	%	f	n
	Prettig, omdat						94	65	69
	Niet prettig. Kun je toelichten wat je niet ...						6	4	
15.	Ik ben naar de volgende voorlichtingsbijeenkomst(en) geweest (meerdere antwoorden mogelijk):	0	25	50	75	100	%	f	n
	Profielvakken begin schooljaar Havo 3)						61	42	69
	Nieuwe vakken (Havo 3)						43	30	
	Beroepenavond (Havo 3)						67	46	
	MBO_HBO avond (Havo 4)						51	35	
	Open dag (Havo 4/Havo 5)						80	55	
	Meeloopdag (Havo 5)						26	18	
16.	Ik ben samen met mijn ouders naar bovengenoemde bijeenkomst(en) geweest:	0	25	50	75	100	%	f	n
	Ja						80	55	69
	Nee, ik ben alleen geweest (ga verder						20	14	

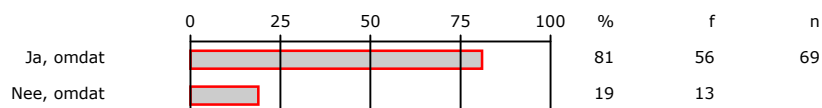
17.

Hoe heb je deze bezoeken samen met je ouders ervaren? Probeer dit in te schalen, 1 is zeer onprettig en 10 is erg prettig. Vink het nummer van je keuze aan.

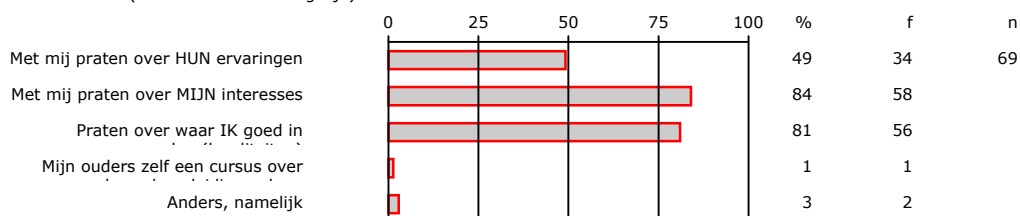
18.

Ik vind dat mijn ouder(s) mij bij de profiel- en/of studiekeuze kunnen helpen:

19.

Wat kunnen je ouders volgens jou doen om te helpen bij je profiel en/of studiekeuze? (meerdere keuzes mogelijk)

Open Vragen

3	Ik ben op school begeleid bij het maken van een profielkeuze door (meerdere antwoorden mogelijk):
	<i>havo 4 leerlingen</i>
	D. er was maar 1 optie volgens het porta mosana
	D. Hacolessen
	D. ouders
	D. Thuis en mijzelf
	D. Ouders
	D. DAT test

	D. Ouders
	<i>Havo 5 leerlingen</i>
	D. Docent Maw
	D. familie
	D. ouders en ouderavond
	D. mezelf
	D. we hadden alleen een beroepskeuze test gedaan, deze had niet veel geholpen dus ik ben zelf naar opendagen gegaan.
	D. Studiecoach
	D. ouders
4	Vind je dat je ouders betrokken worden bij de profielkeuze door de school?
	<i>havo 4 leerlingen</i>
	De mentor heeft genoeg informatie verschaft aan de ouders
	ze mij helpen met m'n keuze te maken
	zij ook worden ingelicht
	zij er ook een gesprek over hebben gehad met de mentor
	ze hebben er geen instemming in gehad
	mijn ouders hebben alleen mij advies gegeven, dit had niets te maken met school die mijn ouders had geïnformeerd
	genoeg oudergesprekken gehad waarbij we profielkeuze hebben besproken.
	er is voorlichting
	de ouders natuurlijk moeten weten wat hun zoon/dochter wilt.
	ze krijgen vrijwel geen informatie over mijn profiel op school
	er info avonden zijn geweest
	ze me tips geven over welke opleidingen en profielen goed bij mij passen
	er profielkeuze dagen waren en er veel informatie werd gegeven
	als leerling moet je je ouders zelf inlichten met wat je te horen krijgt. Ik vond dat we weinig informatie op papier hebben gekregen en in een te korte tijd moesten kiezen
	Er is weinig informatie gegeven aan de ouders
	Ik had geen keuze meer
	ouders hun kinderen kennen en kunnen voorkomen dat ze de verkeerde profielkeuze maken.
	mijn ouders hebben geen bericht gekregen van school dat we een profielkeuze moesten maken.
	ze meer ervaring hebben
	De ouders werden weinig geïnformeerd over de verschillende profielen en wat de gevolgen kunnen zijn als je een bepaalde beslissing neemt.
	hun ook voldoende info erover kregen
	er vaker voorlichtingen zijn geweest.
	ze naar de informatievond gaan
	ik heb niks gemist maar voor mijn gevoel zijn ze niet echt bij de

	keuze betrokken geweest
	meerdere ouderavonden
	ze worden uitgenodigd op een info avond
	Er informatieavonden zijn.
	zij het best weten wat hun kind(eren) kan/kunnen.
	er een avond voor de profielkeuze is vrijgemaakt
<i>Havo 5 leerlingen</i>	
	ze voldoende informatie kregen
	kan niet meer herinneren
	de ouders krijgen duidelijke informatie over alle profielen en kunnen met de kinderen kijken naar wat de nieuwe vakken inhouden.
	er informatieavonden zijn en oudergesprekken
	oudergesprek
	Zij mij helpen met de juiste keuzen maken
	er zijn verschillende informatie-avonden geweest
	ze hebben niet veel informatie gekregen
	beste advies kunnen geven
	er een ouderavond was, waarbij de leerlingen en de ouders ingelid werden over de profielkeuze.
	Er was een informatie avond en je ouders moeten je keuze ondertekenen.
	een oudergesprek met advies welk profiel het best bij je past
	?
	ze net als de leerlingen worden geïnformeerd
	we boekjes mee naar huis hebben gekregen en informatie avonden
	ze moeten een handtekening zetten, en er worden voorlichtingen gegeven
	ze worden er niet een van ingelicht
	-
	er genoeg informatie wordt verteld aan de ouders.
	ze het formulier van profielkeuze moeten ondertekenen.
	ze ervoor moeten tekenen
	ouders krijgen enkel een brief, verder niks
	Zij hebben hun mening goed kunnen geven, waardoor mijn keuze makkelijker werd.
	er een brief wordt verzonden naar huis
	het ging meer om je eigen keuze en niet om die van je ouders. Dit vond ik persoonlijk ook wel weer goed.
	werd op oudergesprek over gepraat
	Er genoeg informatie wordt gegeven
	we hadden voldoende inlichtingen op school
	er informatieavonden zijn
	er is op oudergesprekken over gepraat
	Die werden er niet bij betrokken

	je moet alles zelf beslissen, ik vind zelfs dat de school het heel slecht uitlegd..
6	Ik heb die informatie gekregen van: (meerdere antwoorden mogelijk):
	<i>havo 4 leerlingen</i>
	D. ouders
	D. ouders
	D. Hacolessen
	D. internet
	D. broer/zus
	D. leerlingen
	<i>Havo 5 leerlingen</i>
	D. Ik heb een test gedaan
	D. Min of meer iedereen
	D. op de ouderavond.
	D. niemand
	D. ouders
	D. studenten
7	Hoe vind je dat je ouders door de school betrokken worden bij de vervolgkeuze?
	<i>havo 4 leerlingen</i>
	Ouders moeten zelf bepaalde initiatieven nemen.
	ze moeten zelf maar kijken of ze meegaan naar opendagen, ze worden niet betrokken bij een eventuele andere manier
	Ze zijn zelf niet altijd goed voorbereid.
	de ouders krijgen niks te horen van de school
	Ik heb het vooral zelf moeten uitvissen, met behulp van mijn ouders, niet van school
	De ouders worden niet echt op de hoogte gesteld.
	<i>Havo 5 leerlingen</i>
	ze worden niet echt betrokken.
	ik heb nog nooit een gesprek gehad via school met mijn ouders ivm mijn keuze voor mijn vervolgopleiding
	mentor belt enkel voor de punten en meer niet
	er wordt niet veel mee gedaan, vooral niet naar de ouders toe
	Ze worden nergens bij betrokken
	-
	er wordt bijvoorbeeld niet tegen de ouders gezegd dat iemand soms beter een mbo opleiding kan doen om later in te stromen op het hbo omdat dat voor hem/haar gewoon makkelijker is. er wordt vanuit gegaan dat iedereen na de havo meteen hbo moet doen
8	Ben je tevreden over de ondersteuning door de decaan?
	<i>havo 4 leerlingen</i>
	je kunt altijd met vragen terecht.
	je kan er vaak bij terecht

	bij de decaan kun je goed terecht voor advies
	ze helpt me goed met keuze te maken door middel er samen over te praten wat het beste is
	je kunt altijd bij mevr. Hoedemakers terecht
	ik heb mijn keuze voor mijn profiel dankzij de decaan kunnen maken.
	ik heb de ondersteuning niet gemist want ik heb deze ook niet gehad
	geeft voldoende informatie
	ze kwam vaker de les in om te helpen.
	Wij krijgen bijna alle informatie van onze mentor. De decaan komt nooit de klas in om ons over bepaalde dingen te informeren.
	Gewoon goed.
	Ik heb nog nooit informatie gekregen van de decaan
	Ik heb nog nooit met de decaan gesproken over mijn vervolgkeuze
	ik heb een gesprek gehad met de decaan
	Ik heb over keuzes van nu en de vervolgopleiding nog niet echt iets gehoord van de decaan. Of bijvoorbeeld aangegeven gekregen over de opendagen van scholen of gesprekken.
	als je vragen had kon je bij de decaan terecht
	Mijn twijfels werden alleen maar erger.
	nog nooit hulp aangeboden gekregen door welke decaan dan ook
	ze kwam meerdere malen naar de klas
	geen ondersteuning gehad maar was niet nodig
	ik ken de decaan op mijn school niet.
	zij heeft het uitgelegd
	als ik hem nodig heb kan ik terecht
	<i>Havo 5 leerlingen</i>
	als er iets is, kan ik altijd bij de decaan terecht.
	ik heb zelf geen gesprekken gehad met de decaan over wat bijvoorbeeld met de profielkeuze later gedaan kan worden en wat misschien ook (nog) wel interessante opleidingen voor jou zullen kunnen zijn naast de opleiding wat hij/zij wil gaan doen.
	ze staat klaar wanneer je haar nodig hebt.
	Je krijgt alleen de vraag wat je leuk zou vinden en dat weet ik zelf, ik wist alleen niet wat alle opleidingen inhouden en daar word je helemaal niet mee geholpen vind ik ..
	Je kunt altijd terecht
	Tijdens de ouderavond is er wel door de decaan gesproken, deze informatie was nuttig. Het is echter zo dat het vervolgens heel moeilijk was om een afspraak te kunnen maken met de decaan, in het geval van twijfel over wat te doen.
	ze is bereid een afspraak met je te maken en je te helpen
	Als je vragen hebt kun je altijd een afspraak maken.
	zodra je problemen hebt kun je daar terecht

	wanneer ik vragen heb, kan in terecht
	als je hulp nodig hebt, is het er wel, maar niet echt hele bruikbare info
	We konden zelf aangeven of we bv extra hulp nodig hadden.
	je kan altijd met vragen bij de decaan komen
	het heeft veel duidelijk gemaakt
	ze is vaker langs gekomen tijdens de haco lessen om dingen nog eens extra uit te leggen etc.
	ze helpt erg goed
	door haar heb ik nu mijn definitieve keuze gemaakt waar ik eerst niet aan had gedacht
	geeft je voldoende informatie
	ze is heel duidelijk
	er vindt een gesprek plaats
	Ze helpen goed en geven extra informatie.
	ik zie hem/haar nooit
	begeleidt goed
	we krijgen genoeg informatie en kunnen een afspraak maken als we ergens vragen over hebben of iets willen weten
	decaan heeft mij niks verteld of heeft mij nergens mee geholpen
	je kan altijd een gesprek aanvragen als je niet weet welk opleiding je wil gaan doen
9	 9. Ik word in de mentorles begeleid bij het maken van een vervolgkeuze.
	<i>havo 4 leerlingen</i>
	Door verschillende opdrachten.
	via opdrachten
	zoeken naar volgende opleidingen
	door informatie op te zoeken
	Beroepkeuze boekje
	mentor
	aan te geven welke richting je op wil
	Omdat je een boekje moest doorwerken en allerlei testen moest doen.
	informatie opzoeken over bepaalde vervolgopleidingen en aar een presentatie over geven zodat de hele klas iets kan weten over sommige vervolgopleidingen.
	Onze mentor heeft ons verplicht om naar een open dag te gaan en hier een vragenlijst in te vullen.
	d.m.v presentaties bijvoorbeeld
	de mentor is vrij onduidelijk
	Presentatie, dingen opzoeken en dat studieloopbaan boekje.
	er werd door onze mentor onvoldoende informatie gegeven over de profielen en de keuzes
	informatie over opleidingen opzoeken
	je moet zelf kijken wat je wilt

	presentaties over de vervolgoopleidingen die mogelijk zijn
	lesboeken en opdrachten
	We moeten informatie opzoeken over opleidingen die we interessant vinden en daar bijvoorbeeld een presentatie over maken.
	verschillende vragenlijsten en persoonlijk advies
	ik heb geen mentorles meer.
	ik heb geen hulp gevraagd.
	d.m.v het beroepskeuzedagboek
	daar besteden we geen aandacht aan
	ik moest alles zelf bedenken
	Door leerlingen informatie van vervolgoopleidingen te laten zoeken en het ze laten presenteren.
	ik ben een doubleur
	de mentor helpt ons echt niet
	<i>Havo 5 leerlingen</i>
	geen les
	door naar informatie te gaan zoeken over vervolg opleidingen. en er wordt voldoende door de mentor over geïnformeerd wat je later voor een vervolgopleiding zou kunnen doen.
	we kregen haast geen voorlichting alleen een beroepskeuze test.
	in de mentorles doen we niks.
	ik heb geen mentorles
	We hebben geen mentorles gehad dit jaar
	We hebben geen mentorles
	d.m.v. testen etc.
	ik heb geen mentorles
	ik heb nooit les van mijn mentor
	voelt meer als een verplicht rondje
	De mentorlessen zijn nooit nuttig geweest.
	In havo 4 hebben we onder HACO veel informatie gekregen.
	door individuele gesprekken met de mentor en het kijken naar verschillende opleidingen aan de hand van een studietest
	Door oa de profielkeuze boekjes.
	de mentor zegt alleen dat wij zwak zijn
	ik heb geen mentorles
	we hebben geen mentorles
	HACO
	geen mentor les meer
	nu niet meer
	met behulp van een boekje en opdrachten
	verschillende wijzen via stencils
	informatie en overleg
	erover praten, tests maken etc
	Testen

	opzoeken van informatie van opleidingen in de les
	er waren lessen hiervoor en wij moesten een verslag maken over open dagen
	genoeg informatie
	we hebben geen mentorles
	Meneer Sondeijker is een geweldige man. hij interesseert zich echt in de leerling en steunt hem of haar bij het maken van een keuze voor een vervolgopleiding,
	door Haco lessen
11	☐ Wat heeft die persoon(de persoon die je de "7" hebt gegeven) dan gedaan:
	<i>havo 4 leerlingen</i>
	Samen met mij gekeken wat ik het beste kan en wat er binnen mijn potentieel valt.
	Heeft mijn ogen geopend door te kiezen voor de toekomst
	persoonlijk mee gesproken over de vakken die me goed lagen en daar een keuze mee gemaakt
	Dat persoon heeft er nooit echt iets mee te maken gehad, geen persoonlijk contact mee gehad
	niks
	niks
	niets.
	Hij heeft geen advies gegeven.
	niks, je kunt terecht met vragen, maar je wordt doorverwezen naar decaan of mentor omdat zij meer weten.
	Zij hebben mij adviezen gegeven over bepaalde scholen en opleidingen.
	.
	Niks
	Niks
	n.v.t
	Voor mijn gevoel niks. Ik heb van deze persoon niks over gehoord zover ik weet.
	Niets
	Niets/daar heb ik geen hulp aan gevraagd.
	Mij erg laten twijfelen terwijl ik duidelijkheid nodig had.
	niks
	ik heb bijna nooit contact met deze persoon.
	Hun hebben niet veel inspraak in mijn keuze van een vervolgopleiding
	Niets.
	ik weet niet meer wat vraag 7 was
	niets
	ze hebben er geen verstand van want zijn jonger
	ik heb geen contact met de teamleider
	<i>Havo 5 leerlingen</i>

	niets, tenminste daar heb ik nooit een gesprek met gehad.
	Ik heb met deze persoon nog niet eens gesproken over mijn keuze van vervolgopleiding, met de overige personen trouwens ook niet. Ik heb mijn keuze zelf besloten op basis van informatie die ik heb gekregen via de opendagen van hoge scholen.
	niets
	Niks
	helemaal niks, hij heeft mij absoluut niet geholpen met een juiste keuze.
	Er was voor deze persoon niet echt veel gevraagd, want ik had mijn keuze al snel kunnen maken door de anderen
	Niks. De teamleider heeft bij ons op school (denk ik) niet de taak om ons te begeleiden in de profielkeuze.
	De teamleider weet niet eens wie ik ben geloof ik, en het is ook niet de taak van een team leider om voor elke persoon een passende vervolgopleiding te zoeken. Dit is de taak van de decaan of mentor.
	niets
	soms informatie verstrekt
	Niets voor zover ik me kan herinneren.
	Ik ben de oudste thuis dus advies van mijn zusje en broertje kan ik niet opnemen.
	Niets
	Advies gegeven.
	Niks
	Ze hebben informatie erover opgezocht samen met mij en overlegd. Mijn moeder is mee geweest naar de Open dagen.
	die is nog jong
	Meegekeken
	niks
	Niks
	mij verteld over de opleidingen, hoe het gaat en wat het inhoud.
	Allerlei testen die mij hebben laten zien wat ik kan
	mij geholpen met kiezen
	Nvt
	Gewoon die hebben andere keuzes gemaakt, en die profielen interesseerden me niet
	Totaal niks
	helemaal niets, daarom heeft hij nummer 7
	Me geïnformeerd over zijn of haar ervaringen als student.
12	 Wat is je mening over de stelling: "Ik ben zelf verantwoordelijk voor het maken van een verstandige studiekeuze en heb daarbij geen begeleiding van mijn ouders nodig"
	<i>havo 4 leerlingen</i>
	Je ouders best wel invloed op je kunnen hebben.
	Die hulp kan zeer goed van pas komen.

	ze jou soms beter kennen dan jij jezelf
	je moet doen wat je leuk vind
	het mijn toekomst is
	je moet kiezen waar je je het fijnst bij voelt en wat je zelf denkt dat je aankunt
	Is mijn toekomst met mijn eigen verantwoordelijkheid kun je achteraf niemand de schuld geven
	ik zelf weet wat ik leuk vindt en niet en waar ik ook goed in ben en niet wat mijn ouders willen dat ik ga worden!
	je ouders weten het meest over je
	je ouders ook kunnen beslissen wat bij jou past, want zij kennen jou het langst.
	Steun is altijd welkom en hartelijk, vooral als je vertrouwen van je ouders hebt is dat al een zware last minder
	ik vind dat je ouders meer weten over wat je te wachten staat en je daar zelf helemaal geen idee bij hebt.
	mijn ouders weten hoe ik ben en weten wat ik aankan
	ik vind dat ik zelf oud genoeg ben om zelf keuzes te maken
	Het is jou toekomst
	je ouders moeten het naar mijn mening ook eens zijn met jou keuze
	je ouders je ermee moeten helpen.
	ouders kunnen je altijd met dingen helpen, en je adviseren.
	je ouders je goed kennen en weten wat je gelukkig maakt en wat niet. Dus je moet hun mening niet buitensluiten.
	mijn ouders niet precies weten in welke vakken ik interesse toon
	als het niet mee zit kun je gelukkig altijd terugvallen op je ouders
	ouders je alsnog kunnen helpen met dingen die je misschien niet zelf kunt oplossen
	het mijn leven is en het dus mijn keuze is.
	jij je eigen opleiding moet kiezen en het is jou toekomst
	ik het fijn vind als me ouders me er bij helpen
	ik het nog niet weet
	je ouders (meestal) ook wel wat weten van vervolgoopleidingen. En het is fijn om steun te hebben.
	je jong en naief bent
	je ouders weten wat je wel en niet kunt
<i>Havo 5 leerlingen</i>	
	je ouders over andere, praktische dingen nadenken dan dat jij doet
	ik degene ben die de studie heeft gekozen, het is mijn leven dus iemand anders kan dan ook niet beslissen welk beroep of studie ik moet gaan uitoefenen.
	ik zelf al wist wat ik wilde
	je ouders je er beter bij kunnen helpen om te kijken of jou capaciteiten bij die studie passen

	je zelf weet wat je het beste kunt en wat je het leukste vind
	je zelf vaak niet weet wat er handig is voor je vervolgopleiding. Aangezien je na de derde klas je keuze al moet maken, weet je nog niet erg veel over vervolgopleidingen en wat bij jou past. Ikzelf ben daar ook pas in mijn laatste jaar achter gekomen en ben blij met de hulp van mijn ouders. Zij hebben namelijk gezegd dat ik de keuze van een vervolg in atheneum open moest laten, dit heb ik gedaan en is ook wat ik uiteindelijk ga doen.
	Ik deze opleiding moet doen, niet mijn ouders.
	het je eigen keuze is!
	veel kinderen van onze leeftijd te makkelijk denken over een studie keuze
	een goede raad altijd goed van pas kan komen
	je ouders wel degelijk kunnen helpen !
	Het altijd verstandig is om mensen met meer ervaring, je te laten helpen.
	ouders belangrijk zijn in keuze
	je juist heel veel hulp nodig hebt
	je ouders weten soms beter hoe jij in elkaar zit dan jezelf.
	ik nog teveel twijfel en er hulp bij nodig heb
	ze kunnen je ondersteunen
	je moet iets doen dat je ligt.
	je ouders er waarschijnlijk meer van weten, maar de uiteindelijke keuze moet je zelf maken!
	ik dat ben
	Ouders zijn wel nodig/.
	je over meerdere onderwerpen geïnformeerd moet worden
	je ouders hier vaak goed advies over hebben
	ouders kunnen helpen, zij hebben dit al eens moeten doen en weten wat ook beetje bij jou past.
	wij niet weten wat ons te wachten staat, en met hulp van onze ouders zouden wij hier een kleine indicatie van kunnen krijgen
	ik moet het zelf doen en ouders kijken niet naar wat ik leuk vind maar waar carrière perspectief is
	ouders moeten altijd helpen en de keuze goedkeuren
	je zelf wel iets graag zou willen maar je ouders weten ook heel erg veel en zullen je ook goed kunnen helpen voor de keuze van een vervolg opleiding en misschien weten je ouders ook nog wel een goede opleiding waar je zelf nog niet aan gedacht had en later misschien toch wel een goede keus bleek te zijn.
	ik zelf moet bepalen wat ik later wil gaan doen en dat is mijn eigen keuzen. Ik kan altijd om advies vragen maar uiteindelijk beslis ik het zelf.
	Het is jouw toekomst, niet die van je ouders
	ik vind dat mijn ouders overal bij moeten worden betrokken en mij eventueel tips kunnen geven.
13	 Is heb de profielkeuze/studiekeuze onderwerp van

	gesprek thuis? Licht je antwoord verder toe....
	<i>havo 4 leerlingen</i>
	het is toch belangrijk.
	Het is toch een belangrijke stap in je leven.
	mijn ouders hebben me met de keuze enorm geholpen
	wat ik kies dat kies ik
	soms hebben we het erover
	mijn zussen hebben ook zo'n vergelijkbare studie gevolgd.
	we praten niet alleen over school
	is 2 keer over gesproken
	ik heb het vaker met mijn ouders erover gehad.
	ik heb met mijn ouders alles besproken en uitgekozen
	vooral mijn vader helpt mij ermee met wat het inhoud en wat ik wel en niet leuk lijkt te vinden
	het gaat mijn ouders wel aan wat ik later voor studie wil doen
	daar hebben we het niet vaak over
	ik nog twijfel over mijn keuze van vervolg opleiding
	Ik had geen keuze vanuit school
	ze willen me helpen met mijn opleiding
	ik wist al ongeveer, wat mijn profielkeuze zou zijn. maar zo af en toe hebben we wel over de profielkeuze gesproken. Of het een goede keuze is etc.
	Bij mijn profielkeuze heb ik vaker met mijn moeder overlegd over wat nou het beste zou zijn. En over studiekeuze praten we ook wel vaker, want ik weet nog niet zo heel goed wat ik wil.
	mijn ouders wouden weten welke vervolgopleiding ik ermee wou doen
	geen idee, komt gewoon niet aan bod
	We hebben het er regelmatig over
	ik denk er niet zo veel over na.
	we praten er wel is over
	mijn ouders praten er wel eens over. Het zijn belangrijke keuzes.
	we hebben het er nooit meer over omdat ik weet wat ik wil
	<i>Havo 5 leerlingen</i>
	het is belangrijk
	ik ben dit jaar ook bezig geweest met een vooropleiding.
	mijn ouders willen weten wat mijn studiekeuze wordt
	de vervolgopleiding is al erg aan de hand gekomen
	er werd veel over gesproken.
	Mijn ouders willen zeker weten dat ik een goede keus maak en dat ik gelukkig met deze keuze zal worden.
	ik heb samen met m'n moeder naar veel opties gekeken en zij heeft mij ook op het idee gebracht voor ergotherapie
	het heeft grote invloed op je leven

	er wordt regelmatig aandacht aan besteed
	het word je toekomst
	we hebben het er vaker over, wel op een positieve manier
	Het beïnvloedt je leven en is dus erg belangrijk
	af en toe
	er wordt vaak erover gesproken
	het is bepalend voor je toekomst, dus er word regelmatig over gesproken
	het is belangrijk voor je toekomst
	het is mijn keuze.
	mijn keuze is al gemaakt
	je ouders willen zeker weten dat wat je doet goed is
	het is al 3 jaar achter elkaar besproken ivm zusjes, dus is het oud nieuws
	praten er niet veel over
	Heel beperkt want ik wil zelf beslissen zonder dat iemand mij beïnvloedt
	het is belangrijk
	het is al 2 jaar geleden dat ik die keuze heb gemaakt en het bevalt nog altijd goed.
	we bespreken vaker wat ik wil gaan doen en naar welke opendagen ik eventueel ga.
	Het is belangrijk voor je toekomst
	ik praat er continu met mijn moeder over, zodat we weten wat mijn mogelijkheden zijn
14	 Hoe was dat voor jou?
	<i>havo 4 leerlingen</i>
	Kon goed mijn ei kwijt.
	Je kunt gewoon zeggen hoe je er over denkt en feedback krijgen van je ouders en dan zelf de conclusie trekken
	ik niet meer zeker wist wat ik moest kiezen
	ik begon niet te twifelen
	ik dan als ik iets niet begreep dat ik het dn nog aan mijn zussen kon vragen.
	mijn keuze dan makkelijker werd
	ik zo meer informatie kreeg over wat precies de bedoeling was van alles
	zo maak je met meer zelfvertrouwen de keuzes of zie je sneller iets in als je het fout hebt.
	je voelt je zekerder of je de keuze goed hebt gemaakt.
	ik er zelf niet uit kwam.
	Mijn moeder mij vertelde over wat zij dacht dat het beste bij mij paste. Dat gaf mij meer duidelijkheid.
	ik me er zeker door voel
	ik kon vertellen wat ik wilde
	niet echt beseft

	hun ook advies hebben
	ik zo mijn keuze heb kunnen maken.
	dan krijg ik meer informatie erover
	ik het leuk vind als me ouders er bij betrokken zijn
	het hielp niet
	ik hierdoor meer informatie kreeg over mijn keuzes.
	ik gesteund word in die keuze
	<i>Havo 5 leerlingen</i>
	mijn ouders mij ondersteunen in mijn eigen beslissingen
	ze geïnteresseerd zijn
	ik daardoor meer wist.
	Ik nogal snel twijfel.
	gevoel dat ik werd gesteund door m'n moeder in mijn studie keuze
	Ik zo makkelijker tot een keuze ven gekomen
	je ouders heel veel weten
	Dit zorgt voor opheldering en inzicht in zaken
	je hoort van je ouders hun ervaring
	ik zelf ook beter weet wat ik nu wil.
	weet je waar je aan toe bent
	ik t allemaal al 20x gehoord heb ondertussen
	-
	mijn ouders dan ook weten, wat voor een opleiding ik wil gaan doen
	dan teveel over school moest denken
	het nog altijd de goede keuze is wat ik heb genomen.
	elkaar informeren is goed
	Ik het eerst totaal nog niet wist
	ik dan ook advies kreeg van mijn moeder
	Ik wil mijn eigen keuzes kunnen maken
	ik dan tenminste met iemand erover kon praten
18	 Ik vind dat mijn ouder(s) mij bij de profiel- en/of studiekeuze kunnen helpen:
	<i>havo 4 leerlingen</i>
	het handig is, al hoeft je nooit volledig achter hun keuze te staan.
	Zij hebben al min of meer ervaring,
	ik nog niet precies weet wat ik na de havo wil gaan doen
	ik dan altijd vragen kan stellen of er bijv. wel genoeg werkplekken in die beroepsrichting zijn
	ze net veel over die vakken weten.
	ik het zelf moet doen
	Mijn keuze ze kunnen wel beetje sturen
	omdat ze het meest over je weten
	ze veel over je weten.
	zij meer weten van vakken en richtingen dan ikzelf

	zij weten wat goed is voor mij
	ze me al genoeg helpen met deze zaken en dergelijke
	Je zelf weet wat je wilt
	ze weten wat ik wel en niet goed kan
	ze je soms beter kennen dan jijzelf.
	ze je kunnen adviseren, en als je oudere broers of zussen hebt, hebben je ouders al ervaring met profielkeuzes.
	ze mij goed kennen en weten wat mij gelukkig maakt en wat niet.
	het mijn eigen keuze is
	zij hebben veel ervaring de arbeidsmarkt, zij kunnen mij altijd tips of advies verlenen.
	hun ook tips en ervaringen delen
	mijn ouders geen opleiding hebben gehad en er dus weinig verstand van hebben.
	zij kennen mij het beste
	ze verstandig zijn
	ze er ook wat verstand van hebben.
	mijn studie keuze staat vast
	<i>Havo 5 leerlingen</i>
	ik zelf al besloten had wat ik wilde gaan doen
	Zij weten waar jou interesses liggen en waar je wel of niet goed voor zou zijn.
	zij mij het beste kennen, en mij beter kunnen helpen als ik iets niet weet
	ze een bredere visie hebben op hetgeen belangrijk is nadat ik een studie heb afgerond. Daar komt bij dat ze op te proppen komen met scherpe analyses en ideeën
	zij weten wat bij je past en er verstand van hebben.
	het fijn is om te weten hoe zij er over denken
	het was niet nodig, ik wist het al
	Je ouders de grootste invloed hebben op je leven
	belangrijk voor toekomst
	je ouders heel veel weten omdat ze het al eens meegemaakt hebben en goed kunnen adviseren omdat ze je kennen
	zij mij vaak beter kunnen inschatten en er met mij over praten wat ik nu echt wil
	ze me heel goed kennen
	ze ook weten waar je interesses liggen
	wij niet weten wat ons te wachten staat en zij ons misschien een mogelijke indicatie kunnen geven van wat de toekomst te bieden heeft ten gevolge van onze keuze
	zij ook al veel ervaring hebben van vroeger en dingen anders zien dan jij ze nu ziet.
	Zij hebben meer ervaring
	Ja en Nee
	zij naar andere dingen kijken dan ik en omdat ze me goed

	kennen
	omdat ze ook wel een idee hebben wat bij je past
	Ze proberen mij in een bepaalde richting te sturen
	meer zekerheid
	ze me advies kunnen geven, en er met me over kunnen praten zodat ik alles op een rijtje kan zetten en mijn uiteindelijke keuze kan maken.
	ze zouden me tips kunnen geven omdat ze weten wat ik wel of niet aankan en wat ik wil
	het mijn ouders zijn. Ze zullen wel weten waar ik goed in ben etc
	ze mijn capaciteiten beter kunnen inschatten
19	 Wat kunnen je ouders volgens jou doen om te helpen bij je profiel en/of studiekeuze? (meerdere keuzes mogelijk)
	<i>Havo 5 leerlingen</i>
	E. wat je leuk vind

BIJLAGE 2

SCHOOLPLAN 2006-2010

Samen wérk maken van de toekomst

**Schoolplan 2006-2010
Sint-Maartenscollege Maastricht**

Maastricht, 03 april 2006

V10

1. Inleiding

In dit schoolplan beschrijft het Sint-Maartenscollege haar plannen voor de periode 2006-2010.

Onze school is niet 'nieuw', maar kent een lange traditie. Veel hebben we al geregeld en veel wordt door leerlingen, collega's en ouders gewaardeerd. We streven er met dit schoolplan dan ook naar om:

- de marktpositie en profilering van de school te beschrijven als onderdeel van de gemeenschap van scholen Maastricht en als onderdeel van LVO
- nieuw beleid te ontwikkelen op die punten waarop we niet (altijd) voldoende scores in de ogen van leerlingen en/of collega's en/of ouders en/of de inspectie
- beleid te ontwikkelen waarmee de school inspeelt op ontwikkelingen in de samenleving
- meer handen en voeten te geven aan de identiteit
- explicieter te benoemen wat nu nog vaak impliciet gebeurt

We zijn recent, op 1 augustus 2005, gefuseerd. In de fusieschool hebben we afgesproken dat we, waar het meerwaarde heeft, processen op elkaar afstemmen of gelijk maken. Ook daarin voorziet dit plan.

2. Betrokkenheid van velen: De totstandkoming van het schoolplan

Een schoolplan heeft weinig waarde als het slechts een product is van 'de directie'. Daarom hebben we de discussie breed gevoerd, met collega's (kernteams), ouders en leerlingen.

Een volledig open discussie hebben we vermeden. We wisten uit kwaliteitszorgtrajecten al veel, waarop we konden inspelen. Bronnen waren onder meer:

- De RST rapporten van de inspectie
- Zelfevaluatie INK
- ISO traject VMBO en in- en externe audits
- Verslagen van ouderraad en leerlingenraad
- Verslagen van kwaliteitszorgtrajecten met de ouderraad
- Enquêtes onder personeel, leerlingen en ouders
- Informatie verkregen van leerlingen en ouders bij aanmelding
- Onderzoeken door en bij vervolgoopleidingen over onze leerlingen

De directie kon op basis hiervan de kernteams, de leerlingenraad en de ouderraad gericht voorstellen doen voor de inhoud van het schoolplan. Ze combineerde daarbij de schoolvisie mét de wens tot verbeteringen van het bestaande. Per deelgebied zijn

telkens prioriteiten aangegeven. Elke discussiegroep heeft vervolgens kunnen reageren op de volgende twee vragen:

1. Bent u het eens met de prioriteiten van de directie ? Zo nee, dan vragen we u die prioriteit(en) door te strepen en er uw prioriteit(en) aan toe te voegen. We hanteren dus één strakke spelregel, u mag strepen zo veel u wilt, maar niet zonder evenveel alternatieven te noemen !
2. Hebt u suggesties voor de concretere invulling per prioriteit ? Uiteraard lukt het niet om overal meteen de invulling te geven, maar hoe meer concreets u aandraagt, hoe beter.

Het doet veel deugd om te kunnen vaststellen dat er intensief en goed gepraat is door medewerkers, leerlingen én ouders. Omdat de discussie in veel verschillende groepen gevoerd werd, bleek na afloop goed, welke onderwerpen breed belangrijk gevonden werden. We hebben vervolgens als directie conclusies getrokken voor het schoolplan.

Getracht is om het schoolplan een hoog concreet gehalte te geven. Er staat vooral in wat we van plan zijn te **doen**. Daarbij hebben we onderscheid gemaakt naar hoge prioriteit en middelhoge prioriteit. Punten met hoge prioriteit willen we snel aanpakken en uiterlijk implementeren in 2008. Projecten met middelhoge prioriteit pakken we in de periode 2007-2010 op. Projecten die we als lage prioriteit beschouwen, hebben we niet opgenomen.

Het schoolplan wordt de MR voorgelegd. In 2008 volgt de cyclische bijstelling van het plan.

3. Samen wérk maken van de toekomst: Missie, visie en identiteit

De fusie gaf in 2005 goede gelegenheid om te praten over onze missie en onze visie. De uitkomsten liggen vast in de fusienota die is goedgekeurd door de MR. We geven de tekst uiteraard ook in dit schoolplan weer.

We hebben de discussie gevoerd vanuit de gedachte 'samen wérk maken van de toekomst'. Dit drukt de missie van de school uit. Het is een school die

- uitgaat van samenwerking en teamplay
- de mens dús centraal stelt en niet de formele structuur
- doelgericht werkt. Werk betekent tweeërlei. Aan de ene kant drukt het begrip 'werk' nuchterheid uit. Niet te veel praten maar dóen is het devies. Anderzijds wordt daarmee centraal gesteld dat je wilt dat leerlingen zo worden opgeleid dat ze veel kansen hebben op de arbeidsmarkt

- die de toekomst centraal stelt. Dat betekent dat de school moderne voorzieningen biedt en haar onderwijsinhoud probeert af te stemmen op de maatschappij van morgen. De school moet midden in de Europese maatschappij staan

Vanuit deze missie vloeit onze **visie op de organisatie** voort:

- Leerlingen en medewerkers dienen te kunnen rekenen op **korte lijnen**. Iedereen, ook managers, dient dicht op het onderwijsproces te staan
- **Overbodige bureaucratie is uit den boze**
- *Het management* moet een klimaat scheppen en bewaken waarin personeel **intrinsiek gemotiveerd** werkt aan **uitstekend onderwijs** en waarin ruimte is voor **evolutionaire vernieuwing, maar evenzeer voor waardevolle tradities**
- **De organisatie streeft naar perfectie**. Dat is de basisvoorwaarde voor alle eerder genoemde punten
- Het team moet actief werken aan de **relaties met de omgeving**, ook met de stad Maastricht

Ook **pedagogische aspecten** laten zich afleiden uit de missie:

- het team moet **met hart en ziel** werken aan een **goed schoolklimaat**. Het welbevinden van collega's, leerlingen en indirect de ouders is de belangrijkste voorwaarde voor succes. De **Katholieke identiteit** van de school **vormt** daarvoor een **bron van inspiratie**. We gaan uit van levensecht onderwijs waarbij de leerling als totale persoon het uitgangspunt is.
- we zien de leerling als zelfstandige persoon, die naast het verwerven van basiskennis ook in staat gesteld moet worden tot sociaal leren en samenwerken met anderen
- leerlingen hebben er recht op dat ze op de goede plek terecht komen in ons opleidingsaanbod. Op deze wijze kunnen ze het beste woekeren met hun talenten.
- inzicht in waarden en normen wordt bij leerlingen actief ontwikkeld. Het naleven van daaruit voortvloeiende fatsoensnormen en respect over een weer is een speerpunt voor de nieuwe scholengemeenschap

4. Samenwerken en profileren : De gemeenschap van scholen Maastricht

De 3 scholengemeenschappen in Maastricht werken intensief samen op de gebieden onderwijs, profilering, toelating, huisvesting, personeel en financiën.

In 2005 is afgesproken dat alle drie de scholen een breed pakket opleidingen aanbieden, maar elk met eigen accenten. Zo wordt ingespeeld op het beleid van LVO om verschillen tussen scholen aan te moedigen. Onze scholengemeenschap legt de volgende accenten:

- Doorontwikkelen en van klas 1 t/m 6 in aparte groepen onderbrengen van het reeds sterk gegroeide gymnasium
- Extra mogelijkheden voor leerlingen om zich te bekwamen in (hoogwaardige) en toekomstwijzende technologieën, B-vakken en ICT In VMBO en HAVO/VWO
- Brede keuze van vakken en extra verbreding van het aanbod voor leerlingen die dat kunnen en willen
- In het HAVO-VWO een verhoudingsgewijze traditionele didactiek, waarbij de rol van de leraar als inspirerende verteller van groot belang blijft
- In het VMBO het ontwikkelen van brede opleidingen met daarbinnen de mogelijkheid voor die leerlingen die dat willen om zich vast te bekwamen in een vakrichting. We vinden beroepstrots belangrijk
- Korte en onbureaucratische lijnen. We willen een school zijn waar de mens voorop staat. Waar we dat nog niet genoeg doen, zullen we het meer gaan doen.

5. Schoolbrede punten

5.1. Sint Maarten als voorbeeld: Pedagogiek en schoolklimaat

Het pedagogisch klimaat is één van de succespeilers van onze school. Dat willen we beslist zo houden. Onze pedagogische uitgangspunten hebben we echter weinig expliciet besproken en op papier gezet. In de school bestaat terecht de wens om vaker over pedagogiek en de vraag hoe we met elkaar om willen gaan, te praten.

Leerlingen verrichten binnen de school veel activiteiten. Deze betrokkenheid is bijzonder plezierig. Het is echter lastig uit te leggen waarom we voor medewerkers die betaald worden wél een taakbelastingbeleid hebben en voor genoemde leerlingen vrijwel niets doen.

Sint Maarten geeft als ‘deler’ ook een sociaal voorbeeld. Onze school wil zich graag sociaal en helpend opstellen. Een uitstekend voorbeeld hiervan is reeds de pot van Sint Maarten. Vanuit dit fonds, dat wordt gevuld door personeel en leerlingen worden goede doelen wereldwijd gesteund. Nog niet voorzien we in een fonds om financiële nood van ouders rondom de schoolkosten te beperken.

Met **hoge prioriteit** zal schoolbreed het debat binnen de school georganiseerd worden over pedagogiek, waarden & normen en omgangsvormen. Dit wordt gevoerd met alle medewerkers en vervolgens vindt een debat plaats met leerlingen en ouders. Doel is dat een leer- en werkklimaat zich verder ontwikkelt, waarin leerlingen en medewerkers zich veilig voelen en waarin positief gedrag wordt beloond.

Met **hoge prioriteit** zal beleid ontwikkeld worden waarbij leerlingen die extra activiteiten, die als niet standaard beschouwd kunnen worden, verrichten voor de school, gecompenseerd worden met vrijstelling van studie onderdelen. Eén en ander zal worden vermeld op de profielkeuze formulieren. In het VMBO zal een andere regeling gelden omdat de vrijstellingsregeling hier niet mogelijk is.

Met **hoge prioriteit** zal een bedrag van 0,5 %, zijnde ca 7.500 € per jaar, van de materiële rijksbekostiging worden ingezet als sociaal fonds. Dit wordt besteed om ouders en leerlingen te ondersteunen die buiten hun schuld om in ernstige financiële nood zijn gekomen en daardoor niet meer in staat zijn de schoolkosten te betalen. Uit het fonds wordt alleen vergoed als geen enkele andere weg bewandeld kan worden

5.2. Veiligheid en gezondheid

We willen dat leerlingen en personeel zich bij ons veilig voelen. Aan die veiligheid wordt al geruime tijd veel aandacht gegeven, hetgeen mede heeft geleid tot een opmerkelijk gering aantal incidenten. Daar zijn we trots op. Onze aanpak is dat we leerlingen niet alleen soms zaken verbieden, maar dat we vooral vanuit de pedagogische opdracht uit willen leggen waarom bepaald gedrag niet kan.

We blijven echter werken aan de veiligheid en met name ook aan veiligheidsgevoelens. Naar onze mening en ervaring is het cruciaal dat we korte communicatielijnen handhaven en bevorderen en dat er geen gevoel van anonimiteit kan ontstaan. Ten aanzien van de gezondheid van leerlingen is reeds een beleid ingezet dat enerzijds preventief het gebruik van drugs tegengaat en deze tevens nadrukkelijk verbiedt, het roken strikt beperkt en alcohol alleen toelaat voor de oudere leerlingen tijdens feesten. In de kantine is veel ongezond voedsel vervangen door gezondere producten. Er bestaat twijfel of een nog verdergaande restrictie niet juist het tegengestelde effect oproept.

Concreet worden de volgende punten aangepakt in de periode vanaf 2006:

Met **hoge prioriteit** ontwikkelen we een veiligheidsplan voor de hele school. Dit is reeds in ontwikkeling. Onder veiligheid verstaan we ook de brand- en verkeersveiligheid. *Bij de verkeersveiligheid zijn we mede afhankelijk van de gemeente en de politie.*

Met **hoge prioriteit** worden onze surveillances verder verbeterd. Dit bereiken we door gerichte training van het personeel in herkennen, opsporen en effectief aanpakken van ongewenst gedrag. Van de trainingen maakt ook het herkennen van het gebruik van genotmiddelen deel uit.

Met **middelhoge prioriteit** worden de schoolregels waar zinvol schoolbreed op elkaar afgestemd.

Met **middelhoge prioriteit** onderzoeken we hoe we de gezondheid van personeel en leerlingen extra kunnen bevorderen. Hierbij wordt nadrukkelijk ook de kwaliteit van de catering in de kantes meegenomen. We zijn bereid om in deze prioriteit extra geld te investeren.

Overigens willen we vermijden dat leerlingen ongezonde producten buiten de school gaan kopen, waardoor het zicht erop zou verdwijnen.

5.3. Personeel(sbeleid)

Vanuit de missie en visie op onze school willen we dat personeel graag werkt op het Sint-Maartenscollege. De grote belangstelling voor vacatures én het geringe verloop lijken daar overigens op te duiden. Toch is het van belang om extra in te zetten op personeelsbeleid. Dat personeelsbeleid richt zich dan op competenties, welbevinden en het voorkomen en terugdringen van ziekteverzuim. Ten aanzien van ziekteverzuim moet de afschaffing van het vervangingsfonds genoemd worden. De kosten van ziekteverzuim zijn nu voor eigen rekening. Een hoog ziekteverzuim komt daarmee ten laste van de school en dus onder de streep ten laste van de beschikbare formatie. Daar is niemand bij gebaat.

Een toenemende mobiliteit van personeel maakt de begeleiding van nieuwe medewerkers steeds belangrijker. Hiertoe is in het H/V reeds een goed functionerend model ontwikkeld.

We streven naar kleinere klassen, waar dat haalbaar is. Al te heterogene groepen worden vermeden. Hiertoe wordt helder en eenduidig beleid ontwikkeld. Dit heeft **blijvend hoge prioriteit**. *Vanuit de meeste kernteams werd hieraan de voorkeur gegeven boven een vergroting van het aantal hogere schalen of het invoeren van veel klassenassistenten.*

De begeleiding van zieke collega's wordt geïntensiveerd. Het aanbod vanuit school voor externe begeleiding zal waar zinvol worden gedaan. Daar staat tegenover dat van collega's wordt verwacht dat ze actief meewerken aan reïntegratie. Dit heeft **blijvend hoge prioriteit**.

Er wordt met **hoge prioriteit** meer geld beschikbaar gesteld voor scholing. Naast collectieve scholing komt er meer ruimte voor scholing per kernteam en op individuele basis.

Er komen meer bijeenkomsten en activiteiten voor het personeel waarbij men elkaar in ontspannen sfeer ontmoet. Dit heeft **hoge prioriteit**.

Met **hoge prioriteit** zal één begeleidingsmodel voor nieuw personeel in de hele school worden ingevoerd. Hierbij zal een combinatie worden gezocht van de sterke punten van de huidige begeleiding in het VMBO én het HAVO/VWO. Leerlingen worden betrokken bij de oordeelsvorming over de nieuwe docenten.

Met **hoge prioriteit** voeren we collegiale intervisie in. In een veilige sfeer kunnen collega's elkaar tot steun zijn. Dit komt naast de reeds ingevoerde personeels ontwikkelingsgesprekken.

Met **middelhoge prioriteit** worden in de *hele school* jaarlijks taakbelastinggesprekken ingevoerd, zodat individuele personeelsleden meer mee kunnen denken over hun taken nu en in de toekomst. Deze gesprekken worden gevoerd door de teamleider en de sectordirecteur.

5.4. Communicatie

Gedurende de afgelopen jaren is aanzienlijk geïnvesteerd in communicatie. Onlangs is aanvullend de functie van PR en communicatie verbreed naar de hele school. Tevens is gestart met een uitgebreider schoolbreed nieuwsbulletin. Voor ouders is er eveneens sprake van nieuwsbulletins. De internetsite is vernieuwd en completer gemaakt. Ondanks dit alles, geeft met name een aantal kernteams en in zekere zin ook de leerlingenraad aan dat ze de communicatie niet genoeg vinden. De directie kiest er niet voor om dit op te lossen door meer te vergaderen. Dat zou de werkdruk alleen maar verhogen. Wél denken we dat in alle niveaus van de organisaties nog doelgroep gericht gecommuniceerd kan worden.

Met **hoge prioriteit** zal voor alle managers in de school een door communicatiedeskundigen uit onder meer de mediawereld te verzorgen training 'gerichte communicatie' worden georganiseerd. Onderdeel van de training is de discussie over een betere systematiek van interactieve communicatie schoolbreed. Onderdeel van de discussie is de vraag in welke mate we communicatie effectiever vinden: 'op papier', bijvoorbeeld via verslagen en plannen en/of meer mondeling en/of meer via ICT media. Bij die discussie worden ook ouders en leerlingen betrokken. Belangrijk is dat via de internetsite en andere media de activiteiten van de hele school evenwichtig naar buiten worden gebracht. Een eigen e.mailadres voor alle leerlingen hoort hierbij.

Met **hoge prioriteit** zal gestreefd worden naar een leerlingenraad die alle opleidingen en liefst ook de diverse lagen vertegenwoordigt. De leerlingenraad zal intensiever bij de beleidsvorming en de communicatie daarover met leerlingen worden betrokken.

Met **hoge prioriteit** zal de communicatie over het schoolbrede beleid met de ouderraden worden versterkt. Hiermee zijn overigens de laatste jaren al zeer succesvolle stappen gezet.

Met **middelhoge prioriteit** start de directie met bijeenkomsten op school waar collega's over schoolbrede thema's extra informatie wordt gegeven en waar desgewenst een discussie wordt gevoerd. Een experiment loopt reeds aangaande de financiële meerjarenramingen.

5.5 Identiteit

Als Rooms Katholieke school hechten we aan onze identiteit. We willen die eigentijds invullen. Ten dele gebeurt dit reeds door de aandacht voor ons pedagogisch en sociaal klimaat (zie eerder hoofdstukken). Anderzijds gebeurt dit door direct op de identiteit gerichte lessen en projecten. We laten ons schoolbreed inspireren door Sint Maarten.

We gaan schoolbreed Sint Maartensdag 11-11 vieren. Dit voeren we in **met hoge prioriteit**.

In de hele school besteden we reeds uitgereid aandacht aan kerstmis. In het HAVO/VWO is er een kerstviering. Zo'n viering wordt **met middelhoge prioriteit** ook in het VMBO ingevoerd. Deelname is natuurlijk van harte gewenst, maar niet verplicht. Tevens wordt schoolbreed afgesproken dat we op Goede Vrijdag 's middags géén lessen of activiteiten plannen, zodat wie dat wil aan de vieringen kan deelnemen.

We voeren levensbeschouwelijke projecten met **middelhoge prioriteit** ook in de onderbouw van het VMBO in. Dit doen we in samenwerking met de Ouderraad. We besteden zowel in het HAVO/VWO aandacht aan het Rooms Katholicisme, maar ook aan andere religies en levensbeschouwelijke stromingen. Vanuit een gedegen kennis van de overeenkomsten tussen religies leren we de verschillen tussen religies beter te waarderen om zo tegen de stroom van vooroordelen in te roeien. Overigens blijft levensbeschouwing een vak waarbij leerlingen zich vooral ook bewust worden van hun levensvisies en idealen. Het vak zal ook in het HAVO/VWO meer projectmatig worden opgezet dan nu het geval is.

In het HAVO/VWO voeren we **bij de start van de nieuwe Tweede Fase** in de bovenbouw de keuze levensbeschouwing óf godsdienst in.

5.6. Zorg en begeleiding

Binnen het Sint-Maartenscollege zijn zorgadviesteams bijzonder actief voor de leerlingen. Hun werk wordt overwegend zeer positief beoordeeld. Uit een recente meting door de Stichting LVO komt dit nadrukkelijk opnieuw naar voren.

De inspectie geeft met name aan het HAVO/VWO de suggestie om investeringen in begeleiding vooral te richten op de inhoudelijke begeleiding.

Van belang is dat in Maastricht de ontwikkeling van de zorg meer gezamenlijk zal worden aangepakt in het kader van de ontwikkelingen rond de zorgstructuur en het OPDC.

Binnen de leerwerktrajecten blijkt nadrukkelijk behoefte aan differentiatie van de begeleiding van het leerwerktraject.

We werken met **hoge prioriteit** mee aan de ontwikkeling en de bekendheid van de zorgstructuur Maastricht.

Met **middelhoge prioriteit** verbeteren we de inhoudelijke begeleiding van leerlingen. Training van mentoren maakt deel uit van dit traject.

Met **middelhoge prioriteit** willen we de verschillen in aanpak tussen mentoren verkleinen.

Met **hoge prioriteit** splitsen we het Leerwerktraject in een groep met beperkte vaardigheden en een groep met beperkte motivatie (zie bij product VMBO).

5.7 Organisatieontwikkeling

Mede in het kader van de fusie heeft de organisatie ontwikkeling centraal gestaan. Dit heeft ertoe geleid dat:

- er een centrale directie is gekomen
- er in de hele school wordt gewerkt met sectordirecteuren
- er in de hele school wordt gewerkt met kernteams en teamleiders
- de vergaderstructuur daarop is aangepast
- in de hele school personeelsevaluatiegesprekken zijn ontwikkeld en ingevoerd
- schoolbreed fuwa VO docenten en OOP is ingevoerd
- de functieschalen van het OOP bij vergelijkbaar werk, gelijk zijn getrokken

Het komt er de komende jaren op aan om deze organisatiestructuur te perfectioneren. Van groot belang daarbij is dat de link zorgteams - onderwijskundige teams intact blijft. Vergaderingen van kernteams moeten zo gepland worden, dat altijd een lid van het zorgteam mee kan vergaderen.

Nieuwe organisatorische ontwikkelingen zijn alleen dan gewenst indien uit evaluatie zou blijken dat onderdelen van de nieuwe structuur niet werken. In het kader hiervan blijft het Sectieleidersberaad in het HAVO/VWO gehandhaafd.

De volgende punten zijn in ieder geval van belang om aandacht te geven de komende jaren:

Met **hoge prioriteit** zullen de verschillen tussen de taken van het middenmanagement worden afgebouwd. Daarbij wordt schoolbreed de benaming unitleider ingevoerd. Voorts zullen functieschalen worden ingevoerd conform het nieuwe functieboek van LVO.

Met **hoge prioriteit** zal de vergaderstructuur worden geëvalueerd. Waar minder vergaderd blijkt te kunnen worden, zal dit gebeuren om de werkdruk te verlichten. De taken van de diverse vergaderingen worden duidelijker in kaart gebracht.

Met **middelhoge prioriteit** zal worden gezien in hoeverre het zinvol is om de diverse OOP diensten op elkaar af te stemmen.

5.8. Kwaliteitszorg

Gedurende de periode 2001-2006 is in de hele scholengemeenschap kwaliteitszorg structureel ontwikkeld. Binnen het VMBO werd gewerkt met het ISO systeem, binnen het HAVO/VWO met INK. Conform LVO beleid is ervoor gekozen om INK in te voeren in de hele school. Een eerste schoolbrede zelfevaluatie-rapport is reeds begin 2006 gereed gekomen. Mede daarop is dit schoolplan gebaseerd. Binnen het VMBO handhaven we aanvullend ISO. In de hele scholengemeenschap hebben we:

- periodieke gesprekken over de kwaliteit met ouderraden
- idem met leerlingenraden (nog te weinig in het VMBO)
- enquêtes onder personeel, ouders en leerlingen. Binnen het VMBO op basis van een landelijk model, in het HAVO/VWO zijn dit nog eigen enquêtes
- personeelsevaluatie via personeelsevaluatiegesprekken

Voor de komende jaren willen we structureel de kwaliteit blijven meten en vooral ook vaststellen in hoeverre het beleid dat wordt vastgesteld met dit schoolplan daadwerkelijk effect heeft.

Tenslotte stellen we in overleg met ouders en leerlingen vast dat we er meer naar streven om zicht te hebben op de kwaliteit van de diverse lessen.

Met **hoge prioriteit** zullen de beleidspunten uit dit schoolplan worden omgezet in meetbare doelen (waar dat mogelijk is).

Met **hoge prioriteit** zullen de enquêtes ook in het HAVO/VWO meelopen in het landelijke model dat reeds was gekozen in het VMBO.

Met **middelhoge prioriteit** zal de kwaliteit van de lessen in beeld worden gebracht door een jaarlijks lesbezoek van de teamleider bij elke docent uit zijn/haar team.

5.9. Financiën en kosten onderwijs

Het Sint-Maartenscollege streeft naar een sluitende meerjaren realisatie per locatie en voor de school als geheel. Op basis van een behoedzaam financieel beleid gaat dit ook lukken In bijlage 2) staat hierover alle informatie voor de periode 2006 t/m 2009.

Ten aanzien van de kosten van het onderwijs begroeten we het besluit van de Minister van Onderwijs om het lesgeld af te schaffen. Daarmee is evenwel nog niet het probleem opgelost dat voor veel ouders de kosten van boeken, leermiddelen en activiteiten zwaar wegen. In het HAVO/VWO zijn in 2001 diverse maatregelen genomen om de kosten te beheersen. Zeer belangrijk bleek de invoering van een regeling gespreide betaling studiekosten, die door ouders werd opgezet. Maandelijks betalen ouders een vast bedrag, waaruit betaald worden de kosten van boeken, overige leermiddelen, verplichte excursies en schoolgeld. We streven ernaar om deze regelingen te verbreden naar de hele school. Voorts willen we ouders die daadwerkelijk in zware problemen zijn, helpen. Daar staat tegenover dat we in het belang van eenieder niet langer tolereren dat ouders niet betalen. Dit leidt tot de volgende punten:

Met **hoge prioriteit** zal een bedrag van 0,5 %, zijnde ca 7.500 € per jaar, van de materiële rijksbekostiging worden ingezet als sociaal fonds. Dit wordt besteed om ouders en leerlingen te ondersteunen die buiten hun schuld om in ernstige financiële nood zijn gekomen en daardoor niet meer in staat zijn de schoolkosten te betalen. Uit het fonds wordt alleen

vergoed als geen enkele andere weg bewandeld kan worden. Een heldere procedure voor aanvraag zal worden ontwikkeld.

Met eveneens **hoge prioriteit** tolereren we niet meer dat ouders niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen.

Met **middelhoge prioriteit** voeren we ook in het VMBO een regeling gespreid betalen in. Uiteraard alleen indien ook hier ouders bereid zijn dit mee te organiseren.

6. VMBO

6.1 product(ontwikkeling)

Over het VMBO zijn, met name wat betreft de bovenbouw, Maastricht breed afspraken gemaakt. Binnen het Sint-Maartenscollege zullen worden aangeboden Metalekto, Consumptief breed en Handel & Administratie. Juist omdat VMBO *voorbereidend* onderwijs is, is het niet verstandig om in de bovenbouw uit te gaan van al te smalle opties. Daarom is eveneens afgesproken dat elke VMBO school zijn bovenbouw opleidingen breed ontwikkelt. Specifiek het Sint-Maartenscollege kiest er aanvullend voor om leerlingen die dat willen en kunnen wel degelijk een sterk beroepsgericht alternatief aan te bieden. Zo ontstaat binnen onze school een tweestromen beleid.

De TL wordt volgens de afspraken in de fusienota alleen nog aangeboden in het VMBO. In samenwerking met de locatie Noormannensingel wordt de TL verder ontwikkeld.

De onderbouw blijft uiteraard volledig breed. Daar zetten we de ingezette vernieuwingslijn voort.

Het Leerwerktraject blijkt in de praktijk te veel een combinatie te zijn van een groep leerlingen die beperkt gemotiveerd is met een groep leerlingen die wel gemotiveerd is, maar de vaardigheden mist. Deze combinatie wordt als niet ideaal beschouwd en zal derhalve worden gesplitst.

De afdeling ISK mag dan kleiner zijn dan voorheen, we kiezen er definitief voor om deze opleiding te handhaven binnen het Sint-Maartenscollege zolang er belangstelling voor bestaat.

Met **hoge prioriteit** zetten we de vernieuwingen in de onderbouw voort. Hiertoe zij verwezen naar bijlage 1) waarin reeds een uitwerking is opgenomen.

Met **hoge prioriteit** worden de opleidingen in de bovenbouw als volgt verbreed:

- Handel & Administratie met een nieuwe variant presentatietechnieken, gericht op commercie, creativiteit en afwerkingstechnieken
- Consumptief met varianten in de richtingen toerisme, recreatie, breed facilitair en voedingsleer (toerisme in samenwerking met Handel & Administratie)
- Metalekto naar Techniekplein

Met **hoge prioriteit** worden voor die leerlingen die dat kunnen en willen vakgerichte subroutes ontwikkeld binnen genoemde opleidingen. Deze subroutes zijn uiteraard in hoge mate praktijkgericht. Ze worden geplaatst in de periode halverwege klas 3 t/m eind klas 4.

Met **hoge prioriteit** wordt de TL vernieuwd in nauwe samenwerking met de locatie Noormannensingel, waar deze wordt afgebouwd. In de TL wordt technologie ingevoerd. De aansluiting op de HAVO moet volledig gehandhaafd blijven.

Met **hoge prioriteit** wordt het Leerwerktraject anders ingericht. We handhaven het

huidige aanbod voor de leerlingen met beperkte vaardigheden die niet in staat zijn om

de basisberoepsgerichte leerweg in de volle breedte af te ronden. Daarnaast

ontwikkelen we, in samenwerking met het ROC, voor leerlingen met beperkte motivatie

en/of een afwijkende leerstijl, een opleiding die hen diplomeert voor niveau 1 van het

ROC.

We gaan de voorlichting over het vervolgonderwijs, over loopbaancompetenties en de aansluiting onderbouw - bovenbouw met **middelhoge prioriteit** verbeteren. De decanen zullen daartoe meer gefaciliteerd worden in uren. We zullen de collega scholen in Maastricht voorstellen om gezamenlijk te onderzoeken of het wenselijk is om een studie- en beroepsinformatiecentrum op te richten naar Duits model op een termijn van enkele jaren.

6.2. Didactiek/lesaanpak

De lesaanpak in het VMBO zal zich moeten onderscheiden van het HAVO/VWO. Vanwege de grotere praktijkgerichtheid kiezen we voor een eigen stijl binnen het VMBO. Op de weg van onderwijsontwikkeling zijn we de laatste jaren reeds succesvol voortgegaan. Door de vele veranderingen in Maastricht, de investeringsstop, de verhuizing en de afbouw van formatie is er deels een verlangzaming van het proces gekomen. Aan die situatie komt een einde per 2006. De volgende punten geven we de komende jaren een extra accent.

Met **hoge prioriteit** zullen we de klassenstructuur deels doorbreken. Dit lukt alleen door het versterken en verder ontwikkelen van een gerichte begeleiding. In de onderbouw doorbreken we ook deels de vakkenstructuur.

Met **hoge prioriteit** zullen we voor leerlingen BBL en KBL meer de nadruk leggen op vakmanschap en gevoel van vakmanschap. Dat betekent ook dat in deze richtingen de theorie voor zover mogelijk dienend wordt gemaakt aan de praktijkvaardigheden.

Met **hoge prioriteit** zullen we in de GL aansluiten bij diversiteit in leerstijlen. Hierbij wordt gekozen voor het gedeeltelijk coöperatief leren. Dit houdt in dat leerlingen van en met elkaar leren, van elkaar instructie krijgen, eigen leerdoelen formuleren en dat de docent steeds meer begeleider wordt.

Met **middelhoge prioriteit** voeren we maatschappelijke stages in waar dat aansluit bij ons product.

6.3. Buitenschoolse activiteiten

Het aantal buitenschoolse activiteiten is binnen het VMBO veel geringer dan in het HAVO/VWO. Dit is deels terug te voeren op de kortere verblijfsduur van leerlingen, deels ook op het feit dat leerlingenraden, mede door die korte verblijfsduur, minder gelegenheid hebben om activiteiten te organiseren. Daarnaast werpen financiële beperkingen een dam op, die het organiseren van activiteiten beperkt mogelijk maakt.

We zijn echter van mening mét de leerlingen, dat er wel degelijk een aantal buitenschoolse activiteiten bij zou moeten komen. In de missie/visie van onze school hechten we aan kennis van de regio. Door activiteiten te organiseren in en rond de regio bereiken we dat we twee

doelen dienen: leerlingen leren hun regio kennen én ouders worden niet onnodig zwaar financieel belast.

- We voeren met **hoge prioriteit** in ieder leerjaar één educatieve en betaalbare regionale excursie in, mét een spaarsysteem voor ouders om de kosten te kunnen spreiden (zie bij financiën). Deze worden georganiseerd door kleine commissies van mensen met affiniteit hiervoor. We streven naar deelname voor iedereen. In die gevallen waar deelname echt niet haalbaar is, biedt de school een alternatief programma. Facilitering aan de organisatoren wordt geboden en betaald door de school.
- Er komen jaarlijks tenminste 2 schoolfeesten met **hoge prioriteit**. Facilitering voor de organisatoren wordt geboden.
- Met **hoge prioriteit** onderzoeken we of de leerlingenraad meer betrokken kan en wil worden bij de organisatie.

6.4. Gebouwen en voorzieningen

Nog vrij recent is het VMBO van onze school verhuisd naar de locatie Bemelerweg. De combinatie Bemelerweg / Bemelergrubbe biedt nu ruimte aan zo'n 1.125 leerlingen. De ruimte is van redelijke kwaliteit, evenwel iets te klein. Door het vertrek van enkele bovenbouwrichtingen zal het gebouw aan de Bemelerweg minder vol worden. Door de groei van de TL evenwel wordt dit effect weer goeddeels teniet gedaan. Beide gebouwen worden soms omschreven als wat te weinig sfeervol. De Bemelergrubbe voldoet nog goed, maar opgemerkt moet worden dat het hier gaat om *semipermanente* noodbouw.

Met **hoge prioriteit** wordt in het huisvestingsplan Maastricht een definitief scenario voor de Maastrichtse huisvesting geschetst.

Met **hoge prioriteit** worden beide gebouwen sfeervoller en kleurrijker ingericht in samenspraak met de leerlingen. Nieuw meubilair komt er in de aula's.

Met **hoge prioriteit** zullen meer computers aangeschaft worden. We verwachten in de toekomst dat steeds meer leerlingen zullen werken met een laptop, zodra de tijd daar financieel rijp voor is.

Met **hoge prioriteit** zullen de techniekvoorzieningen verbeterd worden. Daartoe wordt een maximaal beroep gedaan op de landelijke subsidiemogelijkheden.

Met **middelhoge prioriteit** wordt de kwaliteit van de schoolpleinen verbeterd. De oppervlakte is reeds groot genoeg, maar er komen meer voorzieningen voor leerlingen.

6.5. Rendementen en resultaten van leerlingen

De huidige rendementen (bron inspectie) zijn voldoende met soms een tendens naar licht negatief, dat wil zeggen dat leerlingen meestal wel en soms net niet het resultaat

behalen dat gemiddeld van ze verwacht mag worden. De cijfers van de Centrale

Examens liggen op voldoende niveau. We vinden rendementen erg belangrijk, maar

willen nadrukkelijk breder blijven kijken dan cijfers. Vooral ook competenties en persoonlijkheidsvorming zijn van belang.

Dat neemt niet weg dat we denken de rendementen als volgt te kunnen verbeteren:

Met **hoge prioriteit** willen we de aansluiting onderbouw – bovenbouw verbeteren. Deze moet meer een warme overdracht worden, die ruimer start vóór de vakantie. De mentorenaanpak zal in onderbouw en bovenbouw meer op elkaar moeten gaan lijken. Daarbij staat individuele aandacht voor de leerling voorop. We zullen onderzoeken of de urenvergoeding aan mentoren adequaat is en voorzien in uitbreiding waar daartoe aanleiding bestaat.

Met **hoge prioriteit** gaan we extra aandacht besteden aan het voorkómen van vroegtijdige uitval en van absentie, samen met de gemeente en het MBO. De verantwoordelijkheid hiervoor wordt op kernteam niveau gelegd.

7. HAVO, Atheneum, Gymnasium

7.1. Product(ontwikkeling)

Hoge prioriteit krijgt de ontwikkeling van de B-profilering in HAVO, Atheneum en Gymnasium volgens het projectplan Science Lyceum dat is ontwikkeld met een viertal LVO scholen. Binnen dit project richten we ons op het ontwikkelen van de B-vakken, waarbij de scheiding tussen de vakken, waar zinvol, wordt verkleind. Belangrijk doel is het verbeteren van de aansluiting op technologisch getinte studierichtingen. In dit project werken we uiteraard samen met vervolgonderwijs en bedrijfsleven. *De B-profilering betekent NIET dat er voor andere vakken geen ruimte meer is. We blijven een breed aanbod bieden, maar op B-gebied gaan we ons extra ontwikkelen.*

Tussen HAVO, Atheneum en Gymnasium zijn er aanzienlijke verschillen. Deze zijn echter nog onvoldoende expliciet gemaakt. Elke opleiding, dus HAVO, Atheneum en Gymnasium zou **met hoge prioriteit** meer dan nu een 'eigen gezicht' moeten krijgen. Daarbij laten we ons ook leiden door de verschillen in het vervolgonderwijs. Het HBO vraagt immers om andere startkwalificaties dan het WO. We willen de verschillen zowel qua inhoud/kennis als qua vaardigheden explicieter vastleggen, zodat elke docent weet waar hij per opleiding op moet letten. De verschillen tussen Gymnasium en Atheneum beperken zich nu soms nog te veel tot Latijn en Grieks. Door verbreding, andere werkvormen en vakoverstijgend werken kan het verschil tussen de beide opleiding in een aantal vakrichtingen worden vergroot. Daarbij zal ook het Atheneum meer dan nu nadrukkelijk een eigen gezicht krijgen. Binnen de specifieke ontwikkeling van de HAVO speelt het project 'Havisten competent' een rol.

Over elk van de “eigen gezichten” per stroom, zal brede discussie plaats vinden, dus niet alleen per kernteam.

Hoge prioriteit krijgt voorts de splitsing van de Atheneum en de Gymnasiumstroom in de bovenbouw. Leerlingen die zijn ingestroomd vanaf augustus 2004 zullen niet alleen in de onderbouw, maar ook in de klassen 4-6 in eigen gymnasium groepen zitten. Dit gebeurt niet bij vakken waarvoor te weinig leerlingen kiezen om er eigen groepen van te maken. Over het exacte aantal vakken waarbij Gymnasium en Atheneum samen zitten in de klassen 4-6 wordt jaarlijks beslist op grond van de verhouding van de leerlingenaantallen. In het gemeenschappelijk deel geldt hoe dan ook de splitsing, bij de andere vakken flexibel zo veel mogelijk. Betaalbaarheid en organisatorische inpasbaarheid spelen daarbij een belangrijke rol.

Voor leerlingen die eerder zijn ingestroomd dan 2004, wordt de splitsing in de bovenbouw zeker gesteld in de klassen 1-3 en nagestreefd in de klassen 4-6.

Hoge prioriteit hebben voorzieningen voor leerlingen die meer kunnen en meer willen. Daartoe wordt het reeds succesvol gestarte verbredingsproject verder ontwikkeld.

Doorlopende leerlijnen zijn in het kader van de vorige schoolplannen reeds sterk ontwikkeld. We blijven er echter ook de komende jaren aandacht aan besteden. Dit project kent **middelhoge prioriteit**. Met name willen we voorkomen dat de leerlijn niet goed doorloopt doordat docenten individueel té zeer de inhoud kleuren. Gezamenlijke proefwerken aan het einde van elke periode garanderen nu reeds een zekere

samenhang. Leerlingen geven echter aan dat de verschillen desalniettemin soms erg groot zijn. Via periodeplanners op hoofdlijnen in alle vakken en klassen willen we garanderen dat de doorlopende leerlijn gedocumenteerd is en dus ook door nieuwe docenten direct kan worden opgepakt. Over de precieze vormgeving en het format vindt nader overleg plaats met het team.

Overigens tekenen we hierbij aan dat geïnspireerd docentschap altijd zal betekenen dat docenten eigen accenten zetten. Dát vinden we uitstekend. Niet goed is het echter als leerlingen delen van het gezamenlijke curriculum per vak missen.

De begeleiding naar – en informatie over het vervolgonderwijs komt reeds ten dele naar voren in eerder genoemde projecten. We willen evenwel de voorlichting over het vervolgonderwijs in samenhang met de vernieuwing Tweede Fase met **middelhoge prioriteit** gaan verbeteren. Met name informatie over HBO en WO studierichtingen buiten de regio krijgt een extra impuls. De decanen zullen daartoe meer gefaciliteerd worden in uren. We zullen de collega scholen in Maastricht voorstellen om gezamenlijk te onderzoeken of het wenselijk is om een studie- en beroepsinformatiecentrum op te richten naar Duits model op een termijn van enkele jaren.

7.2. Didactiek / lesaanpak

Binnen Maastricht zijn afspraken gemaakt over de profilering van de drie scholen. Deze profilering geldt ook ten aanzien van de didactiek binnen het HAVO/VWO. Onze school kiest er voor om behoedzaam om te gaan met vernieuwing. Recente publicaties versterken ons in de opvatting dat met name didactische vernieuwing als doel op zich, minder succesvol is. Soms projecteren volwassenen hun eigen leerstrategie op die van leerlingen van rond de 15 jaar, hetgeen tot onjuiste verwachtingen kan leiden.

Uiteraard willen wij ontwikkelen, maar leggen het accent allereerst bij de inhoudelijke ontwikkeling van de diverse vakdisciplines. Daarnaast willen we meer aandacht gaan besteden aan vaardigheden die leerlingen in onze maatschappij nodig hebben, zoals gericht opzoeken, samenwerken, interpreteren van informatie en presentatievaardigheden.

Onze stellige overtuiging is dat kennis, juist ook in deze complexe tijd, van groot belang blijft. Kennis kan ten dele zelfstandig worden vergaard, mits een aanzienlijk referentiekader eerst aanwezig is. Dit referentiekader kan in veel gevallen het best worden aangebracht door een leraar die inspirerend kan uitleggen en vertellen. Ook interactieve lesvormen dragen hier toe bij. Op die basiskennis kan vervolgens in grotere zelfstandigheid worden doorgewerkt. Die zelfstandigheid heeft dan wel begeleiding.

Voor onze didactiek betekent dit dat zelfstandige werkvormen worden toegepast, maar dat de traditionele les een aanzienlijke rol blijft spelen.

Om geïnspireerd les te kunnen geven is het belangrijk dat de directie docenten ruimte biedt. Daarom leggen we niet en detail vast hoe les gegeven moet worden. Dit geheel in lijn met recente uitspraken van de Minister. We zijn er ons er echter wél van bewust dat variëteit in het onderwijsprogramma voor leerlingen noodzakelijk is om geboeid te blijven. Die variëteit is mede nodig vanwege verschillen in leerstijlen tussen leerlingen.

Dit alles leidt tot de volgende punten:

We werken met **hoge prioriteit** aan een overzicht van vakoverstijgende vaardigheden per opleiding. We dragen er zorg voor dat deze vaardigheden goed gespreid worden over de vakrichtingen waar ze het beste op hun plaats zijn.

Elk kernteam werkt er in samenwerking met de secties met **hoge prioriteit** aan dat de leerlingen in de loop van een schooljaar te maken krijgen met een zowel inhoudelijk als qua werkvormen gevarieerd programma. Variëteit is niet binnen elk vak even makkelijk te creëren, vandaar dat we kiezen voor variëteit gemeten over het totale programma. De reeds gestarte projectweken zijn een belangrijke vorm van variëteit. Er zal voorts vaker een beroep

worden gedaan op gastdocenten en leerlingen zullen vaker een bezoek brengen aan instellingen en bedrijven. ICT en multimedia zullen een grotere rol moeten krijgen.

Met **middelhoge prioriteit** onderzoeken we hoe we gericht en betaalbaar beter recht kunnen doen aan de verschillen in leerstijl tussen leerlingen.

We werken met **middelhoge prioriteit** aan een betere voorbereiding en begeleiding van leerlingen die zelfstandig werken.

7.3. Buitenschoolse activiteiten

Buitenschoolse activiteiten zijn binnen het HAVO/VWO van onze school sterk ontwikkeld en worden veelvuldig geprezen. Er is derhalve geen reden om op dit gebied verregaand iets te veranderen. Het gaat meer om het verleggen van accenten.

Met **hoge prioriteit** willen we dat er meer samenhang en evenwicht komt tussen / in het aanbod aan excursies en werkweken enerzijds en de lessen anderzijds. We gaan daartoe het bestaande pakket excursies en werkweken meer afstemmen op de lesinhoud en bereiden deze activiteiten anderzijds meer voor in lessen. Daar, waar er tussen lessen en excursies weinig verband te leggen blijkt, wordt het excursie aanbod aangepast. We integreren het reeds gestarte projectonderwijs in de onderbouw en de excursies/werkweken waar mogelijk. Kernteams worden daarbij nadrukkelijk betrokken.

We willen dat alle leerlingen veel te horen en te zien krijgen over/van Maastricht en haar regio. Binnen het projectonderwijs is dit reeds in ontwikkeling.

De school wil op alle reizen financieel neutraal draaien en alle kosten en inkomsten transparant houden voor personeel en ouders.

Via draaiboeken gaan we voorkomen dat bij excursies niet telkens opnieuw wielen moeten worden uitgevonden.

Het aantal schoolfeesten is op onze school al vrij groot. We willen, in samenwerking met de leerlingenraad, bezien of er met name in de onderbouw meer variëteit in feesten mogelijk is. Dit heeft **middelhoge prioriteit**.

7.4. Gebouwen en voorzieningen

Ons gebouw aan de Noormannensingel voldoet in de regel goed, zeker na de vernieuwbouw in 2000. Evenwel moet worden aangetekend dat er te weinig vierkante meters beschikbaar zijn. Dit wordt momenteel zo goed als het kan opgevangen met de noodbouw aan de overkant van het gebouw. De ondercapaciteit zal sterk afnemen als gevolg van het overgaan van de TL naar het VMBO én de binnen Maastricht afgesproken leerling regulering. Helemaal opgelost wordt het probleem echter niet, aangezien de noodbouw over enkele jaren zal worden afgebroken. In het huisvestingsplan Maastricht, dat in het voorjaar van 2006 verschijnt zullen afspraken worden vastgelegd, hoe met de ondercapaciteit om te gaan. We streven dringend naar meer vierkante meters.

Investeren in ICT en AV is enige jaren geleden tamelijk fors gebeurd. De investeringsstop Maastricht heeft hierop de rem gezet. Deze investeringen worden met **hoge prioriteit** weer opgepakt. We zouden graag zien dat alle leerlingen draadloos werken met een laptop, zodra de tijd daar financieel rijp voor is.

We bouwen in het kader van het project 'science lyceum' een lokaal van de toekomst

waarin onder meer de nieuwste multimediale technologie beschikbaar zal zijn. Dit

lokaal zal telkens wanneer er belangrijke ontwikkelingen zijn, worden voorzien van

nieuwe apparatuur. Het zal zo worden ingericht dat het ook voor de andere vakken van

nut is.

Met **hoge prioriteit** vernieuwen we de kantine en aanvullend voorzien van koffie en thee automaten. In aanvulling op de mediatheek en de kantine komt er, direct zodra er meer ruimte komt in het gebouw, een stilleruimte bij om te studeren.

Met **hoge prioriteit** zullen we ons sanitair vernieuwen en uitbreiden. Evenwel zal reeds op korte termijn het bestaande sanitair worden opgeknapt en voorzien van spiegels.

7.5 Rendementen en resultaten van leerlingen

Het huidige beleid is gericht op gemiddelde - of net iets bovengemiddelde selectie na klas 2, een bovengemiddeld rendement in de klassen 3-6 én licht bovengemiddelde cijfers CSE. De gerealiseerde resultaten zijn als beschreven met overigens een sterk bovengemiddeld CSE cijferresultaat. Er blijken binnen een aantal vakken vrij grote verschillen te zijn tussen SE en CSE cijfers. De SE zijn goed, de CSE cijfers nog beter.

We handhaven het beleid en evalueren na 2 schooljaren.

We zullen **met middelhoge prioriteit** nader onderzoeken waardoor de verschillen in cijfergeving tussen SE en CSE bij bepaalde vakken ontstaan. We zullen daarbij tevens de cijferanalyses betrekken die nu reeds per periode van alle vakken gemaakt worden. Afhankelijk van de uitkomsten van dat onderzoek bezien we of nader beleid nodig is.

Bijlage 1 De nieuwe onderbouw VMBO

De nieuwe onderbouw krijgt steeds meer gestalte in de VMBO-afdeling. De voorbereiding waarmee twee jaar geleden is gestart heeft geresulteerd in een toename van integratie en samenhang tussen de vakken. Werd in eerste instantie een begin gemaakt met het maken van afspraken tussen docenten van verschillende vakken, nu staan we op het moment de weg in te slaan naar leergebieden. Voorbeelden op dit gebied zijn de koppelingen tussen de vakken verzorging-biologie, techniek en natuur-/scheikunde, aardrijkskunde-geschiedenis en de CKV-vakken. In de ontwikkeling van het onderwijs in de komende jaren zal de vormgeving geschieden in eerste instantie binnen scenario 2: samenhang via vakoverstijgende projecten. We pretenderen uit te komen in scenario 3. De praktijk zal moeten uitwijzen of dit haalbaar is. Het groeperen van vakken tot zinvolle combinaties zal plaatsvinden rond clusters, thema's en vaardigheden. Binnen de verschillende leerwegen worden op basis van een format verschillende accenten gelegd op de vormgeving en uitvoering van de projecten.

Als nieuwe vorm van onderwijs zijn we gestart met een aantal pilots, gerealiseerd in projectdagen en –weken. Er is een voorzichtige start gemaakt met de integratie van vakken binnen de verschillende leerwegen. Tegelijkertijd biedt het een enorme impuls voor het pedagogisch-didactisch handelen. Door deze projecten leren leerlingen op een andere manier. Zij leren o.a. van de ervaringen van anderen.

Het gebruik van gevarieerde werkvormen (klassikale lessen, zelfstandig leren, groepsoopdrachten, individuele opdrachten, informatie opzoeken, experimenten uitvoeren, presentatie geven ...) maakt het leren aantrekkelijker. Leerlingen hebben meer kans om het verwerken van de leerstof op hun eigen manier aan te pakken en om in hun eigen tempo te werken. Dat werkt motiverend. Er zal meer ruimte gemaakt worden voor samenwerkend leren waarin leerlingen in kleine groepen samen leerstof doorwerken, elkaar helpend en controlerend.

In het primaire proces wordt naast het aanbieden van vakken en projecten aandacht besteed aan de ontwikkelingen op onderwijskundige en pedagogische gebied. Binnen kernteam verband en onder gezamenlijke verantwoordelijkheid vindt verbetering plaats op de punten:

- Pedagogisch-didactische ondersteuning van de leerlingen;
- Bijzondere aandacht voor de studievoordigheden en praktische vaardigheden.
- In het kader van de kwaliteit leerlingenzorg het ontwikkelen van handelingsplannen en het verbeteren van het leerlingvolgsysteem.
- Zorgdragen voor een passend programma voor elke groep.

Er is een veranderende rolverdeling tussen docent en leerling. De verschuiving naar meer zelfstandigheid en -verantwoordelijkheid is een geleidelijke en gedifferentieerde evolutie vanuit een klassieke (externe) docentgestuurde naar een leerlinggecentreerde (interne) leerprocessturing.

Er zal meer plaats worden ingeruimd voor een activerende didactiek. Naargelang van de intenties en de ervaringen van de docent betekent dit onder meer het stimuleren van meer zelfverantwoordelijk leren bij leerlingen bijvoorbeeld via het werken met: leerpakketten, studiewijzers, verschillende leerstrategieën, verschillende alternatieve evaluatievormen en elektronische leeromgevingen. Naast de inhoudelijke verandering zal ook de aankleding van het interieur via werkplekken en studie-units voor leerlingen aangepast worden. De inrichting van de lokalen zal veranderen. Nieuwe leermiddelen voor vakkenclusters zullen aangeschaft/ontwikkeld worden. Op termijn zal bekeken worden welke leermiddelen voor de diverse leergebieden nodig zijn. Ook ICT-toepassingen zullen meer en meer vorm krijgen in het onderwijsleerproces.

In de realisatie van de vernieuwingen binnen het onderwijs is er bijzondere aandacht voor het vormgeven van de doorlopende leerlijnen primair onderwijs – voortgezet onderwijs en de onderbouw – bovenbouw.

Bijlage 2 Meerjarenraming 2006-2009

Alvorens in te gaan op de komende jaren, wordt een korte blik geworpen in de spiegel.

Het **VMBO** werd enige jaren geleden geconfronteerd met een extreme terugloop van leerlingenaantallen als gevolg van het nieuwe asielzoekersbeleid. De ISK verdween eerst bijna helemaal en heeft zich vervolgens dan toch nog gestabiliseerd op zo'n 50 leerlingen. Deze ontwikkeling maakte een bezuiniging nodig van circa € 1.700.000 op personeel. Deze bezuiniging is in de periode van 1.1.04 t/m 30.11.05 geheel doorgevoerd. De personele exploitatie is sluitend gemaakt.

In de tussentijd is "geprofiteerd" van T-1. Door de snelle afbouw van personeel is het gelukt een deel van de T-1 ruimte als + in te boeken.

Het **HAVO/VWO** had te maken met het omgekeerde effect. Een sterke groei maakt de effecten van T-1 negatief. In het bijzonder het schooljaar 2004-2005 was met een groei van 9,6 % extreem te noemen, maar groei was er ook de jaren daaraan voorafgaand. Een volledig sluitende exploitatie was desalniettemin bijna gehaald, waren niet de volgende effecten opgetreden:

- Na-dotatie en indexering van Bapo
- Sterke stijging energieprijzen zonder compensatie
- Lichte stijging bureautarieven
- Kosten FPU regeling LVO

Naar de **toekomst** toe krijgt de fusieschool te maken met het wegvallen van de leeftijdscompensatie in de bekostiging. Dit valt helaas negatief uit. Het Collegevoorstel voor de verdeling van de compensatiegelden wordt door ons begroet. Het neemt in 2006 dit negatief effect weg. Daarna is het negatieve effect er evenwel in volle omvang.

Toch blijkt uit de cijfers dat op personeel gebied de exploitatie sluitend is te krijgen. Daarbij past de opmerking dat in de ramingen wordt uitgegaan van een krimp van het HAVO/VWO wegens de leerling-regulering in Maastricht. Deze krimp hebben we vertaald in uitgaande mobiliteit, die deels kan worden gerealiseerd door het niet en/of door jonger personeel vervangen van collega's die uit zich zelf vertrekken.

In het VMBO is niet uitgegaan van een krimpscenario. In de cijfers is slechts rekening gehouden met het goedkoper vervangen van personeel waarvan we weten dat ze gaan vertrekken. Aanvullend zullen zeer waarschijnlijk nog enkele medewerkers weg gaan, die we dan ook niet respectievelijk goedkoper zullen vervangen.

Het echte knelpunt is materieel. De hoge onderhoudsdotatie én de hoge energielasten zonder compensatie spelen alle scholen hier parten, zo ook de onze.

De materiële problematiek laat zich alleen op Maastrichts niveau oplossen. Minder en vooral minder dure gebouwen is de enige remedie tegen deze kostenposten. Daaraan zal de komende paar jaar voortvarend gewerkt worden. We mikken momenteel op een kostenreductie van toch zeker 20 % Maastricht breed. Dit zou voor onze school neerkomen op circa € 100.000 per jaar. Hierdoor blijft dan relatief meer geld over voor het onderwijs en investeringen daarin -.

Als meevaller komt (maar is nog niet ingeboekt) een extra bekostiging van het VMBO inzake huisvesting. Deze zal naar het er nu naar uit ziet voor technische opleidingen waarschijnlijk extra hoog uitpakken.

Wij verwachten dat er net als afgelopen jaren voor het VMBO overigens met enige regelmaat extra subsidies binnen te halen zijn. Die zijn er in het geheel niet ingeboekt. Ook de cumi toeslag is relatief laag ingeschat.

Mocht op enig moment blijken dat de realisatie minder gunstig gaat worden, dan zal uiteraard gezocht worden naar aanvullende bezuinigingen. In materieel opzicht zal dat weinig meer kunnen zijn. De begroting is op dit punt reeds sterk uitgeknepen. Een potentiële bezuiniging zou dan landen bij de personele kosten. Wij hopen dat deze niet nodig zal zijn, omdat de afbouw van met name ISK reeds diep in de organisatie gesneden heeft en het ziekteverzuim VMBO sterk heeft verhoogd. Het inzetten van onderwijsassistenten in plaats van docenten is op termijn óók een mogelijkheid.

De volgende gegevens zijn verder van belang:

- In het HAVO/VWO hebben we reeds langere tijd weinig ziekteverzuim. Toch is veiligheidshalve wel rekening gehouden met het gemiddeld vervangen van circa 1,8 FTE permanent. Dit is wellicht te hoog en kan een meevaller opleveren.
- In het VMBO is vorig schooljaar sprake geweest van een erg hoog ziekteverzuim. Dit werd mede veroorzaakt door afbouw en onzekerheid. Inmiddels neemt het ziekteverzuim af door gerichte maatregelen onzerzijds, de FPU uitstroom en het vertrek van enkele medewerkers. We hebben in de begroting rekening gehouden met het permanent vervangen van circa 2,3 FTE. Dit zal de komende 1 a 2 jaar ook nog nodig zijn. We werken aan onze doelstellingen van een lager ziekteverzuim, waardoor op termijn waarschijnlijk een meevaller ontstaat.
- In het VMBO kan als gevolg van de verplaatsing van studierichtingen een verschuiving optreden. Deze zal worden gecompenseerd door het vertrek van een evenredig groot deel van het personeel. De groei van de TL compenseert de daling overigens in hoge mate.
- In het VMBO investeren we onder meer in machines. Dit is niet alleen nodig om de opleiding bij de tijd te houden. Ook veiligheidsoverwegingen en de strenge Arbo normen spelen mee. Momenteel loopt aan de hand van de nieuwe R.I.E een onderzoekje naar investeringen die wellicht eerder nodig zijn. Dit kan ertoe leiden dat enkele investeringen (enkele tienduizenden €) naar voren (2005) gehaald moeten worden. Eén en ander mede in het licht van een te verwachten bezoek van de arbeidsinspectie.
- In het VMBO lijkt een overschot eigen taken te bestaan. Dit is echter betrekkelijk. Een deel van de drukwerkkosten staan in het VMBO niet bij eigen taken. Bovendien zijn investeringen in kluisjes ed. qua kosten gezet bij de subsidiabele taken. **Concreet zal een werkgroep gevormd worden van enkele personeelsleden en directieleden uit het VMBO + een lid van de MR uit het VMBO en een of twee leden van de VMBO ouderraad. Deze werkgroep zal in het voorjaar 2006 de financiering van de eigen taken VMBO in zijn geheel onder de loep nemen.**
- Extra uitgaven door de school zelf in het kader van de B-profilering zijn reeds opgenomen in de begroting en de meerjarenraming.
- Als gevolg van nog te ontwikkelen Maastrichts personeelsbeleid en gezamenlijke inkoop kan de begroting er op termijn anders uit gaan zien. Dit is echter prematuur en derhalve niet opgenomen.